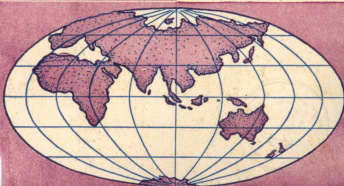
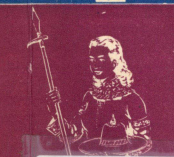
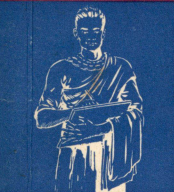
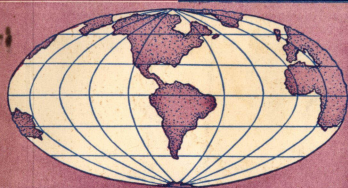

ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์

372.89

๑๗๒๒๓

กระทรวงศึกษาธิการ
อนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้

ชั้นประถม
ปีที่ ๕

1031

ภูมิศาสตร์ – ประวัติศาสตร์

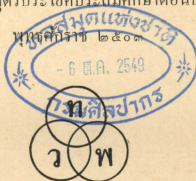
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้

นายเจริญ ไชยชนะ ป.ม., ธ.บ.

เรียบเรียง

ตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย

พิมพ์ครั้งที่สอง ๒๐,๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๕๐๕

ราคาเล่มละ ๔.๕๐ บาท

พิมพ์จำหน่ายที่ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล

ไทยวัฒนาพานิช

๕๕๕ ไมตรีจิต พระนคร

(สงวนลิขสิทธิ์)

คำนำ

หนังสือแบบเรียน ภูมิศาสตร์—ประวัติศาสตร์ชุดนี้ ทางสำนักงานได้จัดพิมพ์จำหน่ายแพร่หลายมาหลายปีแล้ว บัดนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๐๓ แทนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. ๒๔๙๓ หลักสูตรพิเศษมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๔๙๕ และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นแผนกต่างๆ ขึ้นใช้ ตามเงื่อนไขและเวลาดังปรากฏตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วจ. ๔๐๕/๒๕๐๓ แล้วนั้น

ตามหลักสูตรใหม่นี้ โดยเฉพาะวิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ได้กำหนดหัวข้อและแนวการสอนผิดแผกแตกต่างจากหลักสูตรเดิมไปบ้าง ทางสำนักงานจึงได้จัดการปรับปรุงแก้ไขหนังสือชุดนี้ให้มีข้อความตรงตามหลักสูตรใหม่ทุกสิ่งทุกประการ จึงหวังว่าหนังสือชุดนี้คงจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนและครูผู้สอนตามสมควร

ไทยวัฒนาพานิช

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ โลโก	๑
บทที่ ๒ ดวงอาทิตย์	๕
บทที่ ๓ ดวงจันทร์	๗
บทที่ ๔ ภูมิศาสตร์ประเทศไทย	๙
บทที่ ๕ แผนที่	๓๘
บทที่ ๖ ประเทศเพื่อนบ้านของไทย	๔๓
ประเทศจีน	๔๓
ประเทศลาว	๔๔
ประเทศเวียดนาม	๔๕
ประเทศกัมพูชา	๔๗
ประเทศสหภาพพม่า	๔๘
บทที่ ๗ ประวัติชนชาติไทยโดยสังเขป	๕๑
บทที่ ๘ ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย	๕๘
บทที่ ๙ ประวัติบุคคลสำคัญ	๖๖
๑. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์	๖๖
๒. พ่อขุนรามคำแหง	๖๗
๓. พันท้ายนรสิงห์	๖๗
๔. พระยาพิชัยดาบหัก	๖๙
๕. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย	๗๐
๖. ท้าวสุรนารี	๗๑
๗. เอกเวก เจนเนอร์	๗๓
๘. หลุยส์ ปาสเตอร์	๗๔
บทที่ ๑๐ สถานที่และวัตถุสำคัญของชาติ	๗๕

วิวัฒนาการของสัตว์โลก

การวิวัฒนาการของโลกได้ดำเนินมาเป็นขั้น ๆ จากอะตอมของก๊าซเป็นดวงอาทิตย์ จากดวงอาทิตย์แตกตัวมาเป็นโลกที่ร้อนระอุ และกลายเป็นโลกแห่งน้ำในยุคต่อมา และในมหาสมุทรแห่งนี้เอง สัตว์น้ำทั้งหลายได้บังเกิดขึ้น (1) สัตว์น้ำบางชนิดได้วิวัฒนาการขึ้นบก กลายสภาพเป็นสัตว์เลื้อยคลานพวกไดโนเสาร์ (2) ครั้นยุคไดโนเสาร์สิ้นไป ยุคดึกดำบรรพ์ของมนุษยชาติก็เริ่มต้น (3) จากนั้นการวิวัฒนาการได้ดำเนินมาเรื่อย ๆ จนเข้าสู่ยุคอะตอมในปัจจุบัน (4) และกำลังเข้าสู่ยุคอวกาศที่จะมาถึงในอนาคตอันใกล้

โลกธรรมชาติ

โลกมนุษย์

..... ถึงแม้ว่า น้ำและลม จะเปลี่ยนแปลงรูปของพื้นแผ่นดินอยู่เรื่อยมา นับเป็นเวลาหมื่น ๆ แสน ๆ ปีก็ตาม ในระยะเวลาเพียงไม่กี่สิบปี มนุษย์กลับสามารถเปลี่ยนแปลงได้มากกว่า

นครในอนาคต จะมีรูปร่างอย่างภาพข้างบนนี้ ถนนมีหลายชั้น ที่ทะลุคึกเข้ไปก็มี เครื่องบิน
โดยสารจอดบนหลังคาตึก คิดดูซิว่า คนในอนาคตจะเป็นสุขสบายน้อยหรือมากกว่าเดี๋ยวนี

๑. โลกที่เราอยู่นี้เป็นดาวเคราะห์ดวงหนึ่งที่หมุนอยู่รอบๆ ดวงอาทิตย์ ถือเป็นดาวเคราะห์ที่เป็นบริวารของดวงอาทิตย์ บนพื้นผิวของโลกเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิต เช่น มนุษย์ สัตว์ และพืชพันธุ์ต่าง ๆ

๒. โลกมีสัณฐานก่อนข้างกลม แต่ไม่กลมจิกทีเดียว เพราะทรงส่วนกลางของโลกป่องออกมา และทางขั้วโลกเหนือและใต้แฟบเข้าไป ที่ว่าโลกกลมนี้ก็มีใช้จะกลมเกลี้ยงเหมือนผิวส้ม แต่มีลักษณะขรุขระ เพราะพื้นผิวโลกบางแห่งก็เป็นหินนูนขึ้นมา เรียกว่า ภูเขา บางแห่งก็เป็นแอ่งต่ำลงไป มีน้ำ เรียกว่า มหาสมุทร บนพื้นผิวโลกนี้ ถ้าแบ่งเป็นสี่ส่วน จะเป็นพื้นดินและภูเขาเสีย ๑ ส่วน และเป็นพื้นน้ำ ๓ ส่วน แต่เพราะโลกใหญ่โตมาก ส่วนที่ขรุขระจึงเกือบไม่เห็น เราจึงมักพูดกันว่าโลกกลมเฉย ๆ

๓. โลกที่เราอาศัยอยู่นี้หมุนอยู่ตลอดเวลา มีได้อยู่เฉย ๆ มีอาการหมุนเป็นสองอย่าง คือ หมุนรอบตัวเอง และ หมุนรอบดวงอาทิตย์

โลกหมุนรอบตัวเอง ๑ รอบเป็นเวลา ๑ วัน ขณะที่หมุนรอบตัวเองนี้ ก็หมุนไปรอบดวงอาทิตย์ด้วย หมุนรอบดวงอาทิตย์ ๑ รอบเป็นเวลา ๑ ปี

๔. โลกลอยอยู่ในอวกาศ โดยมีอากาศหุ้มห่ออยู่ตามผิวโลก ยิ่งสูงขึ้นไปอากาศจะมีน้อย

เข้าทุก ๆ ถ้าขุดลงไปภายใต้ดินบนพื้นโลก จะรู้สึกร้อน ยิ่งขุดลึกลงไปมากเพียงใด ก็จะยิ่งพบว่าร้อนมากขึ้นทุกที แสดงว่าโลกนี้เย็นแต่ผิวเท่านั้น ส่วนภายในยังร้อนอยู่ สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ จึงอาศัยอยู่ได้แต่เพียงตามผิวโลกเท่านั้น

ขนาดของโลก

๕. โลกมีขนาดเล็กกว่า ดวงอาทิตย์ มาก เส้นผ่าศูนย์กลางของโลก วัดจากเส้นศูนย์สูตร ยาวประมาณ ๘,๐๐๐ ไมล์ วัดจากขั้วโลกเหนือไปยังขั้วโลกใต้ยาวประมาณ ๗,๘๐๐ ไมล์

สัณฐานของโลก

๖. ในสมัยโบราณ มนุษย์ทุกชาติต่างมีความคิดอันหนึ่งอันเดียวกันว่า โลกมีสัณฐานแบนราบเหมือนแผ่นกระดาษ มีภูเขาหรือมหาสมุทรแวดล้อมเป็นขอบเขต ทั้งนี้เนื่องจากการไปมาติดต่อ ของ คนใน สมัยโบราณ จำกัดอยู่แต่เฉพาะในถิ่นที่อยู่ของตนเท่านั้น คนพวกหนึ่งอยู่ในเหยือกหนึ่งก็เข้าใจว่า พื้นโลกมีอยู่เฉพาะพื้นที่ที่พวกตนอยู่เท่านั้น จะบุกป่าฝ่าดงไปในทางที่ตนไม่รู้จักก็ดี หรือลงเรือไปในท้องทะเล ซึ่งเขามองไม่เห็นพื้นแผ่นดินเบื้องหน้าก็ดี เขาไม่กล้าจะไปเพราะความเกรงกลัวและก็เลยเข้าใจว่า ขอบเขตของพื้นแผ่นดินหรือโลกมีอยู่เฉพาะเท่าที่ตนรู้จักเท่านั้น

ต่อมาเมื่อราวสี่ร้อยปีมานี้ ความคิดเห็นที่ว่า โลกแบน จึงได้กลายเป็นความเชื่อที่ถดถอยลง

ไปมาก ทั้งนี้ก็ด้วยมีฝรั่งชาวเมืองเยนัวประเทศ
อิตาลีคนหนึ่งชื่อ คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส ได้
เป็นผู้พิสูจน์ให้ชาวยุโรปด้วยกันเห็นว่า โลกเรา
นี้มีรูปกลมเหมือนผลส้ม โดยการเดินทางไป
ประเทศอินเดียซึ่งอยู่ทางตะวันออกนั้น อาจ
วนไปถึงทิศตะวันตกได้ โคลัมบัส ได้ตั้งต้นออก
เดินทางไปทางทิศตะวันตกเพื่อพิสูจน์ให้เห็นจริง
ว่าสามารถไปถึงทิศตะวันออกได้ แต่เขาไปไม่
ถึง เพราะพอไปพบหมู่เกาะของทวีปอเมริกา
เข้า ก็เข้าใจว่าเป็นหมู่เกาะของประเทศอินเดีย
ผู้คนจึงเกิดความเชื่อติดกันขึ้นบ้างว่า โลกเรามี
ลักษณะกลม

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๐๖๓ มีชาวโปรตุเกส
อีกคนหนึ่งชื่อ แม็กเจลแลน ได้ออกเดินทาง
จากทวีปยุโรปไปทางทิศตะวันตก ผ่าน
แหลมใต้ที่สุดของอเมริกาใต้ ผ่านมหาสมุทร
แปซิฟิกมาถึงทวีปเอเชีย แล้วกลับไปถึงยุโรป
ได้โดยสวัสดิภาพ การเดินทางครั้งนี้จึงได้ทำ
ให้คนเชื่อติดกันแน่นแฟ้นขึ้นอีกว่า โลกเรา
นี้มีลักษณะกลมแน่นอน

ต่อมาได้มีการทดลองกันคว่ำกัน เพื่อเป็น
หลักฐานแสดงว่าโลกนี้มีลักษณะกลมแน่ โดย
อาศัยเหตุผลต่อไปนี้

(ก) ถ้าเราขึ้นอยู่ที่ชายทะเลใช้กล้อง
ส่องดูเรือใบที่กำลังแล่นห่างฝั่งออกไปทุกที
นั้น เราจะเห็นได้ว่าเรือใบ ค่อยๆ มีขนาด
เล็กลงๆ เป็นลำดับ และในขณะเดียวกันจะเห็น
ว่าลำเรือจะหายลับตาไปก่อนหัว ๆ และในที่สุด
ยอดเสากระโดงก็ค่อย ๆ หายลับตาไป
เช่นเดียวกัน และถ้าหากเรือลำนั้นเป็นเรือ
กลไฟแล้ว เราจะเห็นแค่ควันไฟลอยอยู่เหนือ
น้ำเท่านั้น

ถ้าโลกมีลักษณะแบนราบดังที่คนโบราณ
เชื่อ เสากระโดงเรือซึ่งเป็นไม้ท่อนเล็กก็คง
จะหายลับตาเราไปก่อน ส่วนลำเรือซึ่งเป็นของ
ใหญ่คงจะเห็นอยู่นานที่สุด แต่ในความเป็นเช่นนั้น
ไม่ และเมื่อลำเรือได้หายลับตาไปแล้ว ถ้าหาก
เราบินขึ้นไปบนที่สูงๆ เราก็จะเห็นลำเรืออีก
ความจริงดังนี้ แสดงให้เราเห็นแล้วว่า เรือนั้น
ได้แล่นไปบนผิวน้ำ ซึ่งมีลักษณะโค้ง ฉะนั้น
เรือที่หายลับไปจากสายตาของเรา ขณะที่เรายืน
อยู่บนชายทะเล จึงได้ปรากฏแก่เราอีก เมื่อ
เราขึ้นไปมองบนที่สูง

(ข) ประเทศที่อยู่ทางทิศตะวันออก เช่น ประเทศญี่ปุ่น จะเห็นดวงอาทิตย์ก่อนประเทศที่อยู่ทางทิศตะวันตก โดยเหตุนี้เวลาจึงไม่เหมือนกันทุกประเทศ เช่น ถ้ากรุงเทพฯ เป็นเวลากลางวัน ที่กรุงวอชิงตันซึ่งอยู่คนละซีกโลกจะเป็นเวลากลางคืน ถ้าโลกแบนประเทศต่างๆ คงเห็นดวงอาทิตย์ขึ้นพร้อมกันและเวลาของแต่ละประเทศคงจะไม่แตกต่างกันเช่นนี้

(ค) ในปัจจุบัน มนุษย์สามารถประดิษฐ์จรวดขึ้นได้ จรวดนี้เมื่อขึ้นไปในระยะสูงกล้องถ่ายรูปที่ส่งไปบนจรวดเหล่านี้ ได้ถ่ายภาพพื้นโลกแสดงให้เห็นส่วนโค้งของโลกอย่างชัดเจน นับว่าเป็นหลักฐานอีกประการหนึ่งที่แสดงว่าโลกกลม

(ฆ) เมื่อเวลาเกิดจันทรุปราคาก็ดี หรือสุริยุปราคาก็ดี เงาของโลกที่ฉายไปบังดวงจันทร์และดวงอาทิตย์นั้น มีรูปโค้งเสมอ ไม่ว่าโลกจะอยู่ ณ ที่ใด ทั้งนี้เป็นเครื่องแสดงว่า ถ้าหากโลกแบนแล้ว เงาของโลกจะไม่เป็นรูปโค้งดังนั้นเสมอไปทุกคราวเป็นแน่

(ง) อาศัยข้อพิสูจน์จากความจริงที่ว่าโลกเราเป็นดาวเคราะห์และเป็นบริวารดวงหนึ่งของสุริยจักรวาล ก็เมื่อดาวเคราะห์อื่นๆ มีศูนย์กลางกลมแล้ว โลกเราก็ควรจะมียุทธศาสตร์กลมด้วย

(จ) ข้อพิสูจน์ประการสุดท้าย ก็คือข้อพิสูจน์ที่ได้กล่าวมาแล้วแต่เบื้องต้น คือ ต่อจากที่ ‘แม็กเจลแลน’ ได้แล่นเรือไปรอบโลกเมื่อ พ.ศ. ๒๐๖๓ นั้นแล้ว ก็ได้ มีนักเดินเรืออื่นๆ อีกนับจำนวนไม่ถ้วน สามารถแล่นเรือไปรอบโลกได้ โดยมุ่งตรงไปทางใดทางหนึ่งแล้ว เรือลำนั้นจะกลับมาถึงที่เดิมโดยไม่ต้องแล่นกลับหลัง ถ้าโลกเรามีพื้นฐานแบนแล้ว เราจะแล่นเรือไปรอบโลกเช่นนั้นไม่ได้เลย

จงเติมข้อความในช่องว่างให้ได้ความ

๑. โลกที่เราอยู่นี้เป็น.....ดวงหนึ่ง
๒. สิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่บน.....
๓. โลกไม่กลมคึกเพราะ.....
๔. ส่วนที่นูนขึ้นมา คือ.....ส่วนที่เป็นแอ่งลงไป คือ.....
๕. โลกหมุนสองอย่าง คือ ๑. ๒.
๖.เป็นคนแรกที่คิดว่าโลกกลม
๗. ข้อพิสูจน์ว่าโลกกลม
 ๑.
 ๒.
 ๓.
 ๔.
 ๕.
 ๖.

บทที่ ๒ ดวงอาทิตย์

๑. ดวงอาทิตย์ เป็นวัตถุธรรมชาติบนท้องฟ้า ที่เรามองเห็นอยู่เป็นประจำวันเราทราบกันดีว่า ดวงอาทิตย์มีความร้อนเพราะแสงสว่างที่เราได้รับจากดวงอาทิตย์นั้น เป็นแสงสว่างที่มีความร้อนเจือปนอยู่ด้วย ถ้าในเวลากลางคืน เราก็รู้สึกหนาวเย็น พอตอนเช้าเราได้รับแสงอาทิตย์ เราจะกลีบรูสึกอบอุ่นขึ้น และเมื่อดวงอาทิตย์ส่องแสงแผดกล้าขึ้น เราจะรู้สึกร้อนขึ้นเป็นลำดับ

๒. ดวงอาทิตย์มีลักษณะเป็นลูกไฟดวงใหญ่ เมื่อส่องดูด้วยกล้องโทรทรรศน์จะเห็นเปลวเพลิงมีสีเทาพวยพุ่ง ออก มาโดยรอบดวงอาทิตย์ เปลวเพลิงนี้เกิดจากการลุกไหม้ของก๊าซต่างๆ บนพื้นผิวของดวงอาทิตย์ นักเรียนคงจะสังเกตเห็นว่าเมื่อเราก่อกองไฟขึ้นสักกองหนึ่ง กองไฟนั้นย่อมส่องออกมาทั้งความร้อนและแสงสว่างจากตัวมันฉันใด ดวงอาทิตย์ก็มีลักษณะकुกองไฟนั้นนั่น ต่างแต่ว่าดวงอาทิตย์มีขนาดใหญ่โตเหลือเกิน จึงส่งความร้อนและ

เปลวเพลิงทั้งปวงออกมารอบดวงอาทิตย์

แสงสว่างไปได้ไกลแสนไกล

๓. ความร้อนบนพื้นผิวของดวงอาทิตย์ร้อนแรงยิ่งกว่าความร้อนใด ๆ บนพื้นโลก จะเปรียบให้เห็นอย่างง่าย ๆ ว่า น้ำร้อนที่กำลังเดือดนั้น มีความร้อนเพียงใด แต่ความร้อนบนพื้นผิวดวงอาทิตย์นั้น ยังร้อนกว่าความร้อนของน้ำเดือดราว ๖๐ เท่า (นักวิทยาศาสตร์ได้คิดคำนวณว่า ความร้อนพื้นผิวนอกมีอุณหภูมิราว ๖,๐๐๐ °ซ.) และยิ่งใกล้เข้าไปยังจุดศูนย์กลางของดวงอาทิตย์แล้ว ความร้อนจะทวีขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งถึง ๒๐๐,๐๐๐ เท่า (สองแสนเท่า) ของความร้อนของน้ำเดือดซึ่งหมายความว่า ถ้าโลกเราทั้งโลกถูกความร้อนนั้นแล้ว ก็จะละลายไปชั่วพริบตาเดียว

๔. โลกเราอยู่ห่างจาก ดวงอาทิตย์ประมาณ ๙๓ ล้านไมล์ แต่เมื่อก็อย่างนั้นแล้ว จะปรากฏว่าในเดือนกรกฎาคม โลกจะอยู่ห่างจากดวงอาทิตย์ ๙๔ ล้านไมล์ และในเดือนมกราคม ห่างราว ๙๑ ล้านไมล์ ซึ่งแสดงว่าโลกมิได้หมุน รอบดวงอาทิตย์ เป็น รูปวงกลม โดยแท้แน่ แต่เป็นรูปวงรีเล็กน้อย

๕. ดวงอาทิตย์ มีขนาดใหญ่โตกว่าโลกมากมาย ถ้าหากเราจะเปรียบเทียบแล้ว ก็ลองสมมติว่า เราจะสร้างวงกลมขึ้นสักวงหนึ่งให้มีรัศมียาวครึ่งนิ้ว เมื่อเขียนเสร็จแล้ว เรา จะเปรียบเทียบขนาดของโลกกับดวงอาทิตย์ ได้ดังนี้ คือ จุดที่ปลายวงเวียนของเรา

ตกลงไปบนแผ่นกระดาษ นั่นแหละคือโลก และวงกลมนั่นแหละคือดวงอาทิตย์ หรือถ้าหากนักเขียนใครจะทราบ เป็นตัวเลขแล้วก็จะได้ดังนี้คือ โลกเป็นลูกกลมซึ่งมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๘,๐๐๐ ไมล์ ส่วนดวงอาทิตย์เป็นลูกกลม ซึ่งมีเส้นผ่าศูนย์กลางถึง ๘๖๔,๐๐๐ ไมล์ หรือนัยหนึ่ง ดวงอาทิตย์มีขนาดโตกว่าโลกประมาณ ๑ ล้าน ๓ แสนโลก จึงเท่าดวงอาทิตย์ ๑ ดวง

๖. ดวงอาทิตย์มีคุณสมบัติต่อโลกอย่างมหัศจรรย์ คือดวงอาทิตย์แผ่รังสีเป็นแสงสว่าง ถ้าปราศจากแสงจากดวงอาทิตย์เสียแล้ว โลกเราจะมืดทึบไปตลอดชั่วกัปชั่วกัลป์ ไม่มีกลางวัน ไม่มีกลางคืน สิ่งมีชีวิตทุกชนิด ย่อมต้องการแสงสว่าง เพื่อความเจริญเติบโต เพื่อสุขภาพ แม้ว่าเราอาจจะได้รับแสงสว่างจากดวงดาวอื่นๆ บ้าง แต่แสงนั้นคงจะริบหรี่จนไม่อาจจะให้ประโยชน์อย่างใดแก่สิ่งมีชีวิตทั้งหลายเลย

๗. นอกจากแสงสว่างแล้ว ดวงอาทิตย์ยังแผ่รังสีเป็นความร้อนอีกด้วย ถ้าหากด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ทำให้ดวงอาทิตย์ดับไป โลกเราจะหนาวเย็นเฉียบ กระทั่งน้ำในแม่น้ำทะเล และมหาสมุทรทุกหนทุกแห่งกลายเป็นน้ำแข็งไปหมด สิ่งมีชีวิตทั้งหลายจะพากันหนาวตายไปตามๆ กัน แม้เราจะใช้เชื้อเพลิงที่มีอยู่ในโลก เช่นถ่านหินและน้ำมัน สิ่งเหล่านี้ก็ให้ความร้อนไม่พอที่จะต่อต้านกับความหนาวที่เกิดขึ้นนั้นได้ และนับวันเชื้อเพลิงเหล่านั้นก็

จะหมดสิ้นไปภายในไม่กี่วัน อากาศที่เรามองไม่เห็นตัวคน ก็จะกลายเป็นละอองน้ำแล้วจะแข็งเป็นหิมะ และกลายเป็นน้ำแข็ง สิ่งที่มีชีวิตบนพื้นโลกก็จะพากันหนาวตายหมดสิ้น

๘. เนื่องจากการแผ่รังสีของดวงอาทิตย์นี้ทำให้เกิดผลแก่ชาวโลก คือ

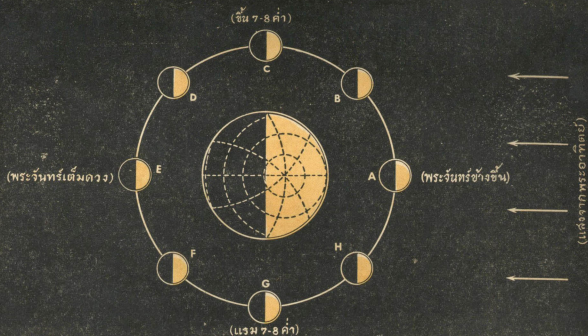
(๑) ทำให้ดินฟ้าอากาศอบอุ่นให้พืชและสัตว์ดำรงชีวิตอยู่ได้

(๒) ทำให้เกิดเมฆ ฝน และกลายเป็นพลังงานต่าง ๆ เช่น พลังงานจากไฟฟ้า น้ำตก และไอน้ำทำให้เกิดเครื่องจักรไอน้ำ เป็นต้น

ทั้งกล่าวมานี้จะเห็นว่าดวงอาทิตย์นั้น แม้ในตัวเองจะร้อนแรงจนอาจเผาผลาญสิ่งต่างๆ ให้ละลายเหลวไปก็ตาม แต่ในเมื่ออยู่ในระยะห่างพอสมควร เช่นในระยะที่อยู่ห่างจากโลกเรานี้แล้ว ก็ย่อมมีคุณสมบัติแก่สิ่งที่มีชีวิตอย่างเหลือจะคณานับได้

เติมข้อความให้ได้ครบบริบูรณ์

๑. ดวงอาทิตย์มีลักษณะเป็น.....
เมื่อใช้.....ต้องจะเห็น.....
๒. โลกอยู่ห่างจากดวงอาทิตย์.....
๓. วัดจากเส้นศูนย์สูตร เส้นผ่าศูนย์กลางของดวงอาทิตย์.....
๔. ดวงอาทิตย์ใหญ่กว่าโลก.....
๕. ดวงอาทิตย์แผ่รังสีเป็น.....และ.....
๖. ถ้าดวงอาทิตย์ดับโลกจะ.....และ.....
๗. ถ้าดวงอาทิตย์ดับสิ่งมีชีวิตจะ.....
๘. การแผ่รังสีของดวงอาทิตย์ทำให้เกิด
๑..... ๒.....

บทที่ ๓ ดวงจันทร์

๑. ดวงจันทร์เป็นบริวารของดาวเคราะห์โลกเป็นดาวเคราะห์ มีดวงจันทร์เป็นบริวาร ๑ ดวง ดวงจันทร์หมุนไปรอบโลก ในขณะที่เดียวกันก็หมุนไปรอบตัวเองด้วย ดวงจันทร์หมุนรอบตัวเอง ๑ รอบ เป็นเวลาเท่ากับหมุนรอบโลก ๑ รอบ คือ ๒๙^๑/_๒ วัน

๒. ดวงจันทร์มีทวศทรงกลม มีเส้นผ่าศูนย์กลาง ยาวประมาณ ๒,๑๖๓ ไมล์ มีปริมาตรเล็กกว่าโลกเราราว ๔๙ เท่า และเล็กกว่าดวงอาทิตย์หลายล้านเท่า ดวงจันทร์อยู่ห่างจากโลก ประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ ไมล์ และดวงอาทิตย์อยู่ห่างจากโลกประมาณ ๙๐ ล้านไมล์

๓. ถ้าใช้กล้องโทรทรรศน์ส่องดูดวงจันทร์ จะแลเห็น ผิว ของดวงจันทร์ขรุขระเป็นรูๆ นักวิทยาศาสตร์สันนิษฐานว่ารูเหล่านี้คือ

ภูเขาไฟที่ดับแล้ว และยังเชื่อว่า ไม่มีสิ่งที่มีชีวิตในดวงจันทร์ เพราะบนดวงจันทร์ไม่มีอากาศ น้ำหรือดิน เพื่อจะยังชีพได้

๔. นักเรียน คง สังเกต เห็น ดวงจันทร์เปลี่ยนรูปไปทุก ๆ วัน ที่เป็นเช่นนั้นไม่ใช่เพราะดวงจันทร์เปลี่ยนรูปได้ ดังที่คนโบราณเข้าใจ แต่ทั้งนี้ก็เนื่องด้วย ดวงจันทร์ไม่มีแสงสว่างในตัวเอง จะต้องได้รับแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ แดงโคที่ ได้รับแสงสว่างโดยตรงจากดวงอาทิตย์ก็จะสว่างเต็มดวง แดงที่เห็นข้างใต้ก็จะได้รับแสงไม่เต็มที่

๕. มนุษย์ที่อยู่ บนพื้นโลกจะเห็น ดวงจันทร์ในเวลากลางคืน และดวงอาทิตย์ในเวลากลางวัน ทั้งนี้เพราะดวงจันทร์หมุนไปรอบโลก ในขณะที่โลกเราหมุนไปรอบ ดวงอาทิตย์อีกที

หนึ่ง แสงที่ดวงจันทร์ได้จากดวงอาทิตย์จะสะท้อนมาให้คนบนโลกเห็นอีกทีหนึ่ง ถ้าดวงจันทร์และดวงอาทิตย์อยู่คนละข้างกับโลก เราจะเห็นดวงจันทร์สว่างจ้า ถ้าดวงจันทร์เคลื่อนไปก็จะเห็นแหว่งไปตามลำดับ จนแลเห็นครึ่งดวง ถ้าเคลื่อนต่อไปจนอยู่ข้างเดียวกับดวงอาทิตย์ เราจะเห็นดวงจันทร์มีแค่เต็มดวง ลักษณะที่เราเห็นดวงจันทร์เป็นรูปต่าง ๆ นี้ เราเรียกว่า ข้างขึ้นข้างแรม

๖. ดวงจันทร์ให้ประโยชน์แก่มนุษย์โลกมาก คือ

ก. ให้แสงสว่างแก่มนุษย์โลกในเวลากลางคืน แสงของดวงจันทร์เป็นแสงสะท้อนจากดวงอาทิตย์ จึงไม่ร้อนจัดเหมือนแสงอาทิตย์ แต่เป็นแสงนวลเย็นตา

ข. ทำให้เกิดกระแสน้ำขึ้นลง อันเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ คมนาคม เพราะน้ำมีความจำเป็นสำหรับมนุษย์เป็นอย่างมาก รวมทั้งน้ำในการบริโภคด้วย

ค. เป็นประโยชน์ในการคำนวณทิศทาง

เช่นในการเดินทางไปในป่าหรือการเดินทางเร็ว จะได้อาศัยดวงจันทร์ เป็นเครื่องชี้ทิศได้อีกประการหนึ่ง ในการคำนวณวันทางจันทรคติ คือดูจากลักษณะแหว่งเว้าของดวงจันทร์ เป็นเกณฑ์

เขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูก

และ × หน้าข้อที่คิดว่าผิด

๑. ดวงจันทร์ส่องแสงสว่างในตัวเอง
๒. ดวงจันทร์เป็นบริวารของโลก
๓. ดวงจันทร์มีขนาดเล็กกว่าโลก แต่ใหญ่กว่าดวงอาทิตย์
๔. มีสิ่งที่มีชีวิตอาศัยอยู่บนดวงจันทร์มาก
๕. บนผิวพื้นดวงจันทร์เต็มไปด้วยภูเขา และภูเขาไฟ
๖. ดวงจันทร์เปลี่ยนรูปไปได้ในลักษณะต่างๆ
๗. แสงของดวงจันทร์ทำให้เกิดพลังงาน
๘. เราวัดคำนวณนับทางจันทรคติ โดยอาศัยดวงจันทร์
๙. น้ำขึ้นน้ำลงเกิดจากการโคจรของดวงจันทร์
๑๐. เมื่อเรามองดูดวงจันทร์ ในเวลากลางวัน รู้สึกเคืองตาจนดูไม่ได้

บทที่ ๔
ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

ภูมิประเทศ

๑. ประเทศไทย ตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีน หรือ แหวมทอง ซึ่งเป็นพื้นแผ่นดินยื่นออกไปทางทิศใต้ของทวีปเอเชีย มีเนื้อที่ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ไมล์ตารางเหลี่ยม มีพลเมืองรวมทั้งสิ้น ประมาณ ๒๕ ล้านเศษ พรหมแดนของประเทศ ทิศเหนือจดประเทศสหภาพพม่า และประเทศลาว ทิศตะวันออกจดประเทศลาวและประเทศกัมพูชา ทิศใต้จดอ่าวไทยและประเทศสหพันธรัฐมลายา ทิศตะวันตก จด มหาสมุทรอินเดีย และประเทศสหภาพพม่า

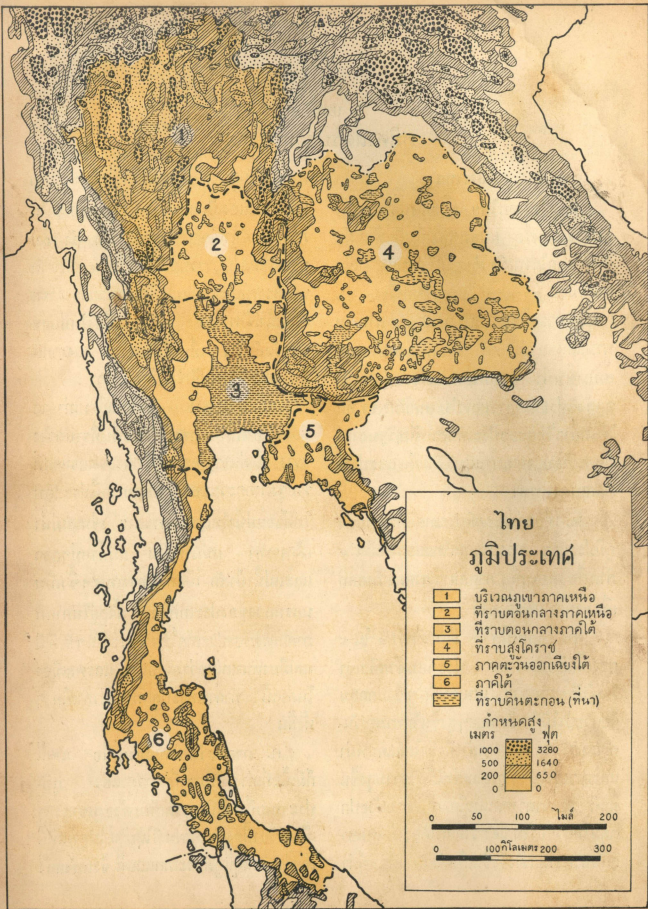
๒. เมื่อกล่าวถึงภูมิประเทศ เราอาจแบ่งภูมิประเทศ ของประเทศไทยออกได้เป็น ๔ ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้

ก. ภาคเหนือ มีเนื้อที่กว่า ๑ ใน ๔ ของเนื้อที่ทั้งประเทศ ประกอบด้วยทิวเขาใหญ่น้อย มากมาย เนินเขาเล็กๆ ซึ่งปกคลุมไปด้วยป่าไม้ที่บนนั้น ค่อยๆ สูงชันไปทางตะวันตกและทางเหนือ กล่าวคือยังใกล้แดนพม่าและลาวเข้าไป ภูเขาเหล่านี้ก็ทวีความสูงชันทุกที ภูเขาทางตอนเหนือแคบ ตามห้วยปกคลุมไปด้วยป่าไม้ แต่ทว่าตอนใต้ลงมา ภูเขากลับทวีความกว้างยิ่งขึ้นเป็นลำดับ เป็นที่ที่ท่า

การเพาะปลูก ได้ดีที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศ และแถบนี้เองเป็นแถบที่มีคนอยู่คับคั่งที่สุดในภาค มีแม่น้ำเล็กๆ สาย คือ ปิง วัง ยม น่าน ไหลไปบรรจบกันที่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์เป็นแม่น้ำใหญ่สายเดียว เรียกว่าแม่น้ำเจ้าพระยา จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำปาง เป็นเมืองสำคัญ ของภาคนี้ มีทางรถไฟติดต่อกับจังหวัดพระนคร

ข. ภาคกลาง มีเนื้อที่เกือบเท่าภาคเหนือ ภาคนี้ประกอบไปด้วยพื้นที่ราบกว้างขวาง ตั้งต้นจากภูเขาทางทิศตะวันตกจนจดที่ราบสูงภาคตะวันออก ที่ราบภาคนี้ประกอบไปด้วยแม่น้ำใหญ่ๆ หลายสาย เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำป่าสัก เป็นต้น กรุงเทพ ฯ ซึ่งเป็นนครหลวงของประเทศไทย ตั้งอยู่ในภาคนี้ ภาคกลางของประเทศไทยนับว่า เป็นภาคที่มีพลเมืองหนาแน่นกว่าภาคอื่นๆ และพลเมืองในภาคนี้ ทำการเพาะปลูกมากกว่าภาคใด ๆ ทั้งสิ้น

ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคนี้ก็มีเนื้อที่เท่าๆ กับภาคที่กล่าวมาแล้ว ภูมิประเทศเป็นที่เนิน แวดล้อมด้วยภูเขาสูงๆ เป็นเครื่องป้องกันลมฝน มิให้ผ่าน ไปสู่พื้นที่นี้โดยง่าย เหตุนี้ภูมิประเทศแถบนี้ จึงแห้งแล้ง

และกันดารน้ำ เพราะไม่มีใครจะมีฝนตก มีหน้าข้าพห็นดินก็ยังทำการเพาะปลูกได้ไม่สู้จะ คึกนัก ฉะนั้น จึงมีผู้คนอยู่เบาบางกว่าภาคอื่น

ง. ภาคใต้ นับแต่บริเวณราวจังหวัด ราชบุรีลง ไปจนกระทั่งถึงเขตแดน สหพันธรัฐ มลายา ภาคนี้เป็นภาคที่มีเนื้อที่น้อยกว่าภาค อื่นเพราะเป็นพื้นดินแคบย่นลงไปทางใต้ ซึ่ง บางแห่ง เช่นที่คอคอดกระ ในจังหวัดระนอง นับว่าเป็นที่แคบที่สุด ประมาณความกว้างราว ๖๖ กิโลเมตร ตามแถบภูเขาซึ่งแล่นทอดกั้น อาณาเขต ระหว่าง ไทย กับพม่า นั้น เป็นป่าที่บ แดงที่มีผู้คนอยู่มาก กันนับว่าเป็นทางแถบชาย ทะเลอันเป็นแถบที่มีการเพาะปลูกได้งอกงามดี สินค้าสำคัญในภาคนี้ ก็คือ ดีบุก ในปัจจุบัน นี้ ทางรถไฟจากกรุงเทพ ฯ ติดต่อกับทางรถ ไฟในสหพันธรัฐมลายา

๓. แม้เราจะแยกภูมิประเทศ ของประเทศ ไทยออกได้เป็น ๔ ภาคเช่นนี้ก็ตาม แต่เมื่อ กล่าวโดยทั่วๆ ไปแล้ว นับว่าภูมิประเทศเป็น ที่ต่ำ แต่ก็มีทิวเขาที่นับว่าค่อนข้างสูงอยู่บ้าง เช่นทางภาคเหนือพื้นที่สูงตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ฟุตขึ้นไปจนถึงกว่า ๔,๐๐๐ ฟุต และมียอดเขาสูง ๆ อีกหลายยอด เช่น “ดอยอินทนน” ในจังหวัด เชียงใหม่สูง ๘,๔๕๐ ฟุต เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดใน ประเทศไทย กับ “ดอยผ้าห่มปก” ในจังหวัด เชียงรายสูง ๗,๔๑๓ ฟุต เป็นยอดเขาสูงที่ สอง ทิวเขาในจังหวัดจันทบุรี ก็มียอดสูงกว่า ๔,๐๐๐ ฟุตถึง ๕,๐๐๐ ฟุต ทิวเขาในแถบมลายา

กิตติเฉลี่ยสูงระหว่าง ๒,๐๐๐ ถึง ๔,๐๐๐ ฟุต ยอด เขาสูงที่สุดในภาคนี้ ก็เขาหลวงซึ่งอยู่ใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช เล็กน้อย สูงราว ๕,๔๐๐ ฟุต

๔. เมื่อกล่าวถึงแม่น้ำ เราจะเห็นได้ว่า แม่น้ำสำคัญ หรือ แม่น้ำสายใหญ่ของ ประเทศไทย มีเพียงสายเดียวเท่านั้น ก็อ แม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งนี้เราไม่นับแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นพรมแดนทางตะวันออก เฉียงเหนือเข้า ด้วย เพราะแม่น้ำสายนี้ ส่วนที่เป็นของไทยมี ความยาวเพียง ๑,๐๐๐ ไมล์เท่านั้น

๕. แม่น้ำเจ้าพระยา เกิดขึ้นจากแม่น้ำ สายเล็กๆ ๔ สาย ซึ่งไหลมาจากภูเขาทางภาค เหนือ “แม่น้ำปิง” และ “แม่น้ำวัง” มาบรรจบ กันใกล้ๆ กับเมืองระแหง และ “แม่น้ำ ยม” กับ “แม่น้ำน่าน” มาบรรจบกันที่ตำบล ชุมแสง แล้วแม่น้ำทั้งสองนี้ ก็ไหลมาบรรจบ กันที่ปากน้ำโพ ซึ่งห่างจากทะเลขึ้นไป ๑๔๐ ไมล์ และไหลต่อมาเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ ปากแม่น้ำเจ้าพระยา น้ำพัดพาเอาดินทรายมา ทับถมกันสูงขึ้นได้น้ำเรียกว่า “สันดอน” ยาว ประมาณ ๒,๕๐๐ เส้น ในเวลาน้ำลดลงสันดอน อยู่ต่ำกว่าระดับน้ำเพียง ๑.๒๐-๑.๕๐ เมตรเท่า นั้น เรือขนาดใหญ่แล่นข้ามไม่ได้ แต่ในเวลา น้ำขึ้น สันดอนอยู่ลึกตั้งแต่ ๓.๓๐-๔.๒๐ เมตร ถึงเช่นนั้นเรือกินน้ำลึกกว่า ๔.๒๐ ก็ข้ามไม่ได้ นอกจากนั้นแล้วเวลาน้ำขึ้นสูง ถ้าเรือเดินไม่ ถูกร่องก็อาจเกยตื้นได้ สันดอนจึงกีดขวางต่อ

การคมนาคมทางเรือเป็นอันมาก แต่ในทางที่เป็นคุณก็มีอยู่ คือ เป็นเครื่องกีดขวางมิให้น้ำเค็ม ไหลป่าเข้ามาท่วมเรือสวนไร่นาแถบจังหวัดพระนครและธนบุรีได้มาก ในปัจจุบันรัฐบาล ได้ ทำ การขุดลอก เพื่อให้ เรือสินค้า ราว ๑๕,๐๐๐ ตันเดินเข้าออกได้

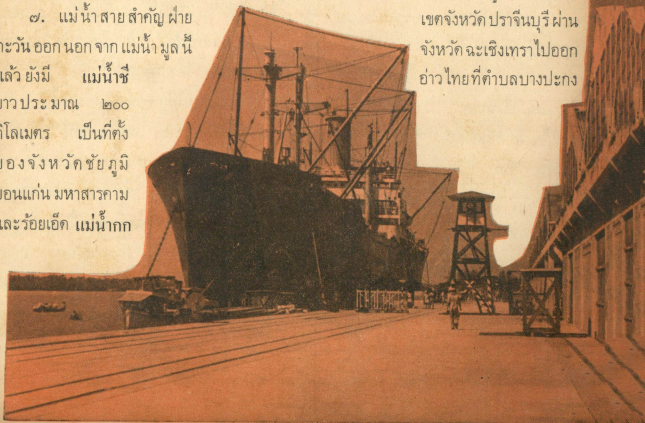
๖. แม่น้ำสำคัญอีกสายหนึ่งก็คือ แม่น้ำมูล เกิดจากที่ราบสูงภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกิดที่ภูเขาสวนกุ่มในท้องที่อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา แล้วไหลไปทางตะวันออกไปลงแม่น้ำโขง ที่ตรงข้ามเมืองสุวรรณเขตซึ่งอยู่ในประเทศลาว แม่น้ำสายนี้ยาวประมาณ ๔๐๐ กิโลเมตร จังหวัดสำคัญที่อยู่บนฝั่งแม่น้ำนี้ คือ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุบลราชธานี

๗. แม่น้ำสายสำคัญฝ่ายตะวันออก นอกจาก แม่น้ำมูลนี้แล้วยังมี แม่น้ำชี ยาวประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของจังหวัดชัยภูมิ ขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด แม่น้ำก่ง

เป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำโขงยาวประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของจังหวัดชัยภูมิ

๘. แม่น้ำสายสำคัญอื่นๆ ในภาคกลางก็คือ แม่น้ำท่าจีน แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดชัยนาท ไหลลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรสาคร เป็นที่ตั้งของจังหวัดสมุทรสาคร นครปฐม และสุพรรณบุรี นักเรียนควรทราบด้วยว่า แม่น้ำสายนี้มีชื่อต่างๆ กันถึงสี่ชื่อ คือ ตอนที่ผ่านมาจังหวัดชัยนาท เรียกว่า ลำน้ำมะขามเฒ่า ตอนผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี เรียกว่า แม่น้ำสุพรรณบุรี ตอนผ่านจังหวัดนครปฐม เรียกว่า แม่น้ำนครชัยศรี ตอนผ่านจังหวัดสมุทรสาคร เรียกว่า แม่น้ำท่าจีน

๙. แม่น้ำบางปะกง อยู่ทางตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา เกิดจากภูเขาบรรทัดในเขตจังหวัดปราจีนบุรีผ่านจังหวัดฉะเชิงเทราไปออกสู่อ่าวไทยที่ตำบลบางปะกง

แม่น้ำสายนี้ยาว ๑๕๐ กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของ จังหวัดฉะเชิงเทรา และปราจีนบุรี

๑๐. นอกจากแม่น้ำต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว นี้ ยังมีแม่น้ำสายสั้น ๆ อีกมากมายหลายสาย เช่น ภาคตะวันออกมี แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำตราด แม่น้ำระยอง ซึ่งเป็นที่ตั้งของจังหวัด ชื่อเดียวกับ แม่น้ำนั้น ๆ ภาคใต้มี แม่น้ำตานี สายบุรี ตาปี ตรัง หลังสวน ชุมพร เป็นต้น แม่น้ำเหล่านี้เป็นที่ตั้งจังหวัดและอำเภอ ซึ่งมีชื่อ เช่นเดียวกับ แม่น้ำนั้น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม่น้ำย่อมเป็นประโยชน์แก่การครองชีพของ ประชาชน พลเมืองมากมายเพียงใด ที่ใดมีแม่น้ำแม่จะเป็นสายสั้น ๆ ที่นั้นผู้คนย่อมพากันอพยพไปตั้งถิ่นฐานทำมาหากิน เพราะได้อาศัยน้ำในลำน้ำอาบกิน ทำไร่ ทำนา ทำการประมง ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งแก่การครองชีพของผู้คน พลเมือง

๑๑. ผังทะเล ประเทศไทยมีผังทะเลค่อนข้างยาวนับตั้งแต่ “แหลมสรวทพิช” ในจังหวัดตราด ไปจนถึง “ปลายเขตจังหวัดนราธิวาส” ยาวประมาณ ๑,๐๐๐ ไมล์

ทางด้านตะวันออก คือ ในแถบจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรีและตราคนั้น ผังทะเลเป็นหาดทราย ถัดเข้าไปมีไม้และภูเขา พื้นที่ริมฝั่งถูกน้ำทะเลเซาะ เป็นอ่าวเล็กอ่าวน้อย ภายในอ่าวมีเกาะเล็ก ๆ อยู่รวมกันเป็น

หย่อม ๆ ทำให้ผังทะเลแถบนี้ดูงดงามมาก

ส่วนทางด้านตะวันตก คือตั้งแต่จังหวัดราชบุรีลงไป ถึงจังหวัดปัตตานีนั้น พื้นที่ราบต่ำ บางแห่งเป็นเขาและหน้าผาสูงยื่นออกไปในทะเล สลับกับพื้นที่บางตอนซึ่งเป็นที่ราบกว้าง ชายทะเลแถบนี้มีอ่าวเป็นที่สำหรับจอดพักเรือได้ดีหลายแห่ง เช่นที่ “ปัตตานี” “บ้านดอน” “ชุมพร” และ “สงขลา” เป็นต้น ตามเมืองเหล่านี้ มีอ่าวสั้น ๆ ลึกเข้าไปหลายไมล์ และเรียงรายระกระจะไปด้วยเกาะเล็ก เกาะน้อยมากมาย

๑๒. ผังทะเล อีกด้านหนึ่ง คือทางที่อยู่ติดต่อกับมหาสมุทรอินเดีย เป็นผังทะเลระยะสั้น ๆ นับแต่ราว “กอกอกกระ” ไปจนถึง “ชายเขตแดนต่อแคนมลายู” มีระยะทางราว ๓๕๐ ไมล์ เท่านั้น ชายฝั่งทะเลนี้ ภูมิภาพไม่สู้จะงดงามนัก แต่ก็ยังมีอ่าวที่สำคัญจอดพักเรือสินค้าได้หลายแห่ง

๑๓. เมื่อได้กล่าวถึงผังทะเลแล้ว เราควรกล่าวถึง เกาะ และ แหลม เสียด้วย ผังทะเลของไทยเรา ประกอบไปด้วยเกาะใหญ่น้อยเป็นจำนวนมาก ซึ่งเราจะได้กล่าวเฉพาะหมู่เกาะที่สำคัญ ๆ ดังนี้ คือ ทางฝั่งมหาสมุทรอินเดียมี เกาะภูเก็ต เกาะลันตา เกาะตะรุเตา เกาะพีพีดอน และ เกาะพีพีเล เป็นต้น ทางฝั่งตะวันตกของอ่าวไทยมี เกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะเต่าและเกาะหลัก

ทางฝั่งตะวันออกของอ่าวไทยมี เกาะสี่ซัง
เกาะห้า เกาะจงและเกาะคราม เป็นต้น

๑๔. นอกจากเกาะที่กล่าวมาแล้ว ยังมี
เกาะเล็ก ๆ น้อย ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็น
เกาะที่ไม่สำคัญนัก บางเกาะก็เป็นเกาะหิน
ไม่มีผู้คนอยู่เลย ในบรรดาเกาะที่กล่าวมาแล้ว
นั้น เกาะภูเก็ต นับว่าเป็นเกาะใหญ่ที่สุด
และสำคัญที่สุด มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ ตาราง-
กิโลเมตร เป็นเกาะที่มีแร่ดีบุกมาก รองจาก
เกาะภูเก็ต ก็คือ เกาะช้าง ซึ่งอยู่แดนต่อแดน
เมืองตราด เป็นเกาะที่มีการปลูกมะพร้าว
มาก แก่กล่าวกันว่ามะพร้าวที่ปลูกในเกาะ
สมัยนั้น เป็นชนิดที่ดีกว่าที่ปลูกในที่อื่นใน
เมืองไทย เกาะสี่ซัง เป็นเกาะสำคัญอีกเกาะ
หนึ่ง คือ เป็นเกาะที่จอดเรือสินค้าใหญ่ ๆ ซึ่ง
ไม่ประสงค์จะแวะที่ท่าเรือกรุงเทพ ฯ

นอกจากเกาะที่กล่าวมาแล้วนี้ ในเกาะ
ใหญ่ ๆ ก็มักมีผู้คนอาศัยอยู่แทบทุกเกาะ ราษฎร
หาเลี้ยงชีพทางจับสัตว์น้ำ และหาไข่เต่าตนุ
หรือที่เรียกว่าไข่จะละเม็ด บางเกาะมีการ
เก็บรังนกนางแอ่น

ภูมิอากาศ

๑. กล่าวโดยทั่วไปแล้ว ประเทศไทยตั้ง
อยู่ในเขตร้อนตลอดทั่วประเทศ อากาศโดย
ทั่วไปจึงนับว่าร้อน แม้จะมีบางเดือนที่มี
อากาศหนาวเย็นบ้างก็เป็นอยู่ชั่วระยะเวลาสั้น ๆ

นับวันแล้วจะไม่ถึง ๓๐ วันด้วยซ้ำ แต่ถ้าหาก
จะแบ่งเป็นภาคแล้ว อากาศแต่ละภาคจะแตก
ต่างกันออกไปดังนี้

๒. ภูมิประเทศภาคเหนือ เป็นแถบ
ที่มีภูเขามาก ในฤดูร้อนกลางวันร้อนจัด
เพราะตั้งอยู่ในแถบหุบเขา ได้รับความร้อน
จากแสงอาทิตย์ที่ส่องลงมาโดยตรง และจาก
แสงที่สะท้อนขึ้นไป โดยมีภูเขากำบัง ตก
เวลากลางคืนอากาศกลับเย็นจัด เพราะพื้นที่
คายความร้อนได้เร็ว ในภาคนี้มีฤดู ๓ ฤดู คือ
ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ฤดูร้อนเริ่ม
แต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคม ต่อจากนั้น
ก็เป็นฤดูฝน ไปกระทั่งถึงเดือนกันยายน
จากเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม เป็นฤดู
หนาว

๓. อากาศในภาคเหนือนี้ ฤดูร้อนร้อนจัด
ฤดูฝนมีฝนตกปานกลาง ทั้งนี้เพราะทิวเขา
ทางภาคตะวันตก กันลมฝน ที่พัดจาก อ่าวเบง-
กอล ทำให้ฝนตกในพม่าเสียเป็นส่วนใหญ่ แล้ว
เลยมาตกในประเทศไทยแต่เพียงส่วนน้อยภาค
นี้ ฝนตกกึกเฉลี่ยประมาณปีละ ๔๕ นิ้ว

๔. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภูมิ-
ประเทศเป็นที่ราบสูง พื้นดินเป็นที่โล่งแจ้ง
มีทิวเขาดงพญาเย็น และทิวเขาดงเร็ก กันลม
ฝนที่พัดมาทางตะวันตกเฉียงใต้เสีย ทำให้
ฝนตกน้อย ครั้นถึงฤดูลมมรสุมตะวันออก-

แผนที่แสดงบริเวณป่าไม้สัก

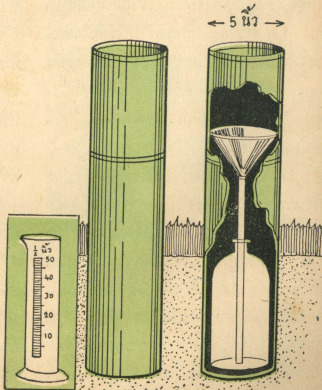
เฉียงเหนือพัดมา ก็ถูกผิวเขาในประเทศลาว และประเทศญวน กันลมไว้เสียอีก ฉะนั้น อากาศภาคนี้จึง แห้งแล้ง และร้อนจัดที่สุดใน ประเทศไทย ฝนตกกิตติเฉลี่ยประมาณปีละ ๕๐ นิ้ว และระยะเวลาที่ฝนตกมีน้อยกว่าภาคอื่นๆ ทั้งหมด ฤดูในภาคนี้มี ๓ ฤดู ทำนองเดียวกับ ภาคเหนือที่กล่าวแล้ว ต่างแต่ว่าฤดูร้อนร้อนจัดกว่า ฤดูหนาวหนาวจัดกว่า ส่วนฤดูฝน มีระยะเวลาสั้นๆ

๕. ภาคกลาง เป็นภาคที่มียุณหภูมิเป็น พุ่มราบกว้างขวาง ความร้อนในเวลากลางวัน ไม่สู้จะร้อนจัดเหมือนภาคเหนือ เพราะ มีลมทะเลช่วยบรรเทาความร้อนให้คลายลง ในเวลากลางคืนอากาศไม่หนาวเย็น มี ฤดู ๓ ฤดู เช่นเดียวกัน ต่างแต่ว่าฤดู ร้อนร้อนน้อยกว่า ฤดูฝนมีฝนตกชุกมาก กว่า ทั้งนี้ก็เพราะเป็นพุ่มราบ ได้รับลม มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านทำให้ฝน ตกในภาคนี้ ประมาณปีละ ๕๔ นิ้ว เป็น ภาคที่ชาวนาอาศัยน้ำฝนในการทำนา มาก ที่สุด และเป็นภาคที่ผลิตข้าวได้มากที่สุด ในประเทศไทย ถึงฤดูหนาว อากาศ ก็ไม่หนาวจัด เพราะอยู่ปลายทางของลม มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งนำเอา ความหนาวมาเสียแล้ว บางปีเกือบจะไม่รู้ สึกหนาวเลย

๖. ภาคใต้ เป็นภาคที่มีอากาศดี

ที่สุด ไม่ร้อนจัดและไม่หนาวจัด ทั้งนี้ ก็เพราะภาคนี้ภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรมีฝั่ง ทะเลขนานทั้งสองข้าง ลมทะเลช่วยทำให้ อากาศสม่ำเสมอขึ้นตลอดปี ฤดูในภาคนี้มี เพียงสองฤดู คือ ฤดูร้อนกับฤดูฝน ฤดู ร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ไป จนถึงเดือน สิงหาคม นอกนั้นเป็นฤดูฝน ซึ่งมีฝนตกชุก ทุกเดือน

๗. อย่างไรก็ตาม ในภาคใต้นี้อาจกล่าว ได้ว่า มีฝนตกชุกเกือบตลอดปี คือในระยะ เวลาที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดมาระหว่าง เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ลมนี้พัดมา จากทะเลและมหาสมุทร ก็ทำให้เกิดฝนตกชุก

เครื่องมือวัดน้ำฝน

ครึ่งในเคื่อนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นเวลาที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดมา ทำให้ภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคกลาง เป็นฤดูหนาวนั้น ลมนี้กลับพัดผ่านอ่าวไทยมา นำเอาฝนมาตกในภาคใต้อีกครั้งหนึ่ง เราจึงกล่าวได้ว่า ภาคใต้มีฝนตกปีละสองครั้ง คิดเฉลี่ยแล้วฝนตกปีหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ นิ้ว แถบจังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต ตรัง เป็นแถบที่มีฝนตกชุกที่สุดในประเทศไทย คือตกราวปีละ ๑๑๒ นิ้ว

๘. ลมฟ้าอากาศมีความสำคัญต่อการทำมาหาเลี้ยงชีพของพลเมืองในประเทศหนึ่งๆ เป็นอันมาก ประเทศใดมีลมฟ้าอากาศอบอุ่น ย่อมช่วยให้พลเมืองขยันขันแข็งในการทำมาหากิน อากาศร้อนจัดหนาวจัดก็ทำให้จิตใจอ่อนเพลีย ชาวกำลังใจที่จะประกอบอาชีพ ฉะนั้นมนุษย์ที่อยู่ในเขตที่มีอากาศร้อนจัด และหนาวจัด จึงมีความเจริญน้อย และล้าหลังมนุษย์ที่อยู่ในเขตอบอุ่น

๙. ฝนมีความสำคัญยิ่งแก่การเพาะปลูกพืชผลต่างๆ แถบที่ไม่มีฝนตก หรือฝนตกน้อย พื้นดินแห้งแล้ง ปลูกพืชผลไม่ได้งอกงาม หรือบางแห่งพื้นที่เลยกกลายเป็นทะเลทราย ปลูกพืชผลอะไรไม่ได้เลย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นตัวอย่างอันดีของเขตที่มีฝนตกน้อย การเพาะปลูกพืชผลจึงทำได้น้อย พื้นที่ส่วนใหญ่กลายเป็นที่แห้งแล้งกันดาร

๑๐. ตรงข้ามกับในแถบที่มีฝนตกอุดมสมบูรณ์ ย่อมทำการเพาะปลูกพืชผลต่างๆ ได้เจริญงอกงาม เป็นแหล่งที่มีคนอยู่หนาแน่น ฝาค้าง เพราะไม่กั้นคาน้ำ สามารถทำการเพาะปลูกพืชผล ได้ผลดีและรวดเร็วทันใจ เป็นแหล่งให้เกิดการกักกันเนื่องแน่น ประเทศไทยนับว่าอยู่ในภูมิประเทศดังกล่าวตอนหลังนี้

ทรัพยากรของประเทศ

๑. ทรัพยากร เราหมายความว่าสิ่งต่างๆ อันจะพึงเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ ซึ่งมนุษย์อาจใช้เพื่อบริโภค เพื่อบูรณสมบัติ เพื่อเป็นเชื้อเพลิง สำหรับทำการหุงต้มประกอบอาหาร หรือการอุตสาหกรรมใหญ่ๆ เพื่อรักษาโรคภัยไข้เจ็บ หรือเพื่อแลกเปลี่ยน เป็นต้น

๒. ทรัพยากรเหล่านี้ ถ้าประเทศใดมีอยู่มาก ประเทศนั้นๆ ก็ย่อมมั่งคั่งสมบูรณ์ เพราะนอกจากที่จะใช้กันเองในระหว่างราษฎรภายในประเทศแล้ว ยังอาจส่งไปแลกเปลี่ยนกับทรัพยากรอื่นๆ นอกประเทศได้ บุคคลที่มีทรัพย์สินเงินทอง ข้าวของเครื่องใช้มากมาย ย่อมมั่งคั่งกว่าบุคคลที่มีทรัพย์สินน้อยกว่าฉันใด ประเทศที่มีลักษณะฉันเดียวกัน

๓. นักเรียนคงจะเคยได้ยินคำพูดประโยคหนึ่งที่ว่า “ประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรในดิน สินในน้ำ” คำพูดประโยคนั้นนักเรียนเข้าใจหรือไม่ว่า คำว่า “ทรัพยากรในดิน” นั้น หมายความว่าสิ่งอะไรบ้าง? และ “สินในน้ำ” หมายความว่าสิ่งอะไรบ้าง?

คำว่า “ทรัพย์สินในดิน” นั้นเราหมายความว่า
ทรัพยากรทุกชนิดที่มีอยู่ในดิน ที่เกิดจากดิน
หรือที่อาศัยผลจากดิน เช่น พืช ผลไม้ ป่าไม้
แร่ธาตุ สัตว์

ส่วน “สินในน้ำ” นั้นแล้ว ก็ได้แก่สัตว์น้ำ
ต่างๆ เช่น ปลา ปู เต่า หอย เป็นต้น

๔. จำพวก พืชผลไม้ต่างๆนั้น นักเรียน
จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีอยู่อย่างมากมาย
และมีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ ตามลำดับความ
สำคัญดังต่อไปนี้

ข้าว กล่าวโดยทั่วไปแล้วประเทศไทยมี
ที่ราบมาก และตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้น อันเป็นเขต
ที่มีฝนตกชุกเหมาะแก่การปลูกข้าว ประเทศไทย
จึงมีการปลูกข้าวทุกภาค โดยเฉพาะ
ภาคกลาง เป็นภาคที่ทำนาได้ผลมากที่สุด ข้าว
ในประเทศไทยเป็นข้าวพันธุ์ดี เป็นที่ต้องการ
ของนานาชาติ ผลิตรับกันจนเหลือบริโภคนำส่งไป
จำหน่ายต่างประเทศ ปีหนึ่งๆ เป็นเงินราว
๒,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งเป็นจำนวนกว่าครึ่งของ
ราคาสินค้าออกทุกประเภทรวมกัน ในภาค
อีสานและภาคเหนือมีการปลูกข้าวเหนียว ซึ่ง
เป็นอาหารของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

ฝ้าย ปลูกกันมากทางภาคเหนือและภาค
อีสาน ฝ้ายที่ปลูกในประเทศไทย เป็นฝ้าย
พันธุ์พื้นเมือง และพันธุ์ที่นำมาจากอเมริกา
ฝ้ายที่ปลูกในเมืองไทย มักจะใช้หีบปั่นและทอ
เป็นผืนผ้าชิ้นใช้เองด้วยเครื่องมือแบบเก่า

ทุเรียน

ชมพู

มะ

อ้อย มีการ

ปลูกมากในภาค

กลางและภาคอีสาน แต่เดิมใช้ทำน้ำตาลอ้อย ใช้กันตามพื้นเมือง ในปัจจุบันรัฐบาลได้ตั้งโรงงานทำน้ำตาลทรายขาวจากอ้อยขึ้น จึงมีการทำการเพาะปลูกอ้อยกันมากขึ้น ในแถบชายฝั่งทะเลตะวันออก มีการปลูกอ้อยกันมากเหมือนกัน เพื่อป้อนโรงงานทำน้ำตาลทรายของเอกชน

ยาสูบ ปลูกมากทางแถบเหนือ ซึ่งมีอากาศค่อนข้างเย็น เช่น เพชรบูรณ์ เชียงใหม่ เชียงราย เป็นต้น พันธุ์ยาสูบที่ปลูกส่วนมากเป็นพันธุ์พื้นเมือง ท้องที่บางแห่งได้นำเอาพันธุ์เวอร์เรียเนียเข้ามาปลูก แต่ให้ผลไม่สู้ดีนัก

ถั่วต่างๆ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วฝักยาว ถั่วเขียว และถั่วกระถาง มีการปลูกกันมากทั่วไป

มะพร้าว ปลูกมากในแถบชายทะเลฝั่งตะวันออกของประเทศไทย มะพร้าวที่ปลูกบนเกาะสมุยเป็นมะพร้าวพันธุ์ดี เนื้อหนา น้ำมันมาก

มังคุด

ต้นยางพารา มีปลูกกัน

มากในจังหวัดต่างๆ ในแถบ

แหลมมลายู ในภาคตะวันออก มีปลูกทั้งจังหวัดจันทบุรีบ้าง แต่ยังมีจำนวนน้อย ยางของต้นยางใช้ทำเครื่องใช้ต่างๆ ได้หลายอย่าง ทำให้ยางเป็นสินค้าที่มีราคาดีประการหนึ่ง

นอกจากนี้ยังมีผลไม้ต่างๆ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ลำไย เป็นต้น ปลูกกันทั่วไปทุกภาค

๕. ป่าไม้ ประเทศไทยมีพื้นที่เป็นป่าเสียประมาณครึ่งหนึ่งของเนื้อที่ประเทศ ลักษณะของป่าไม้ประเทศไทยมีดังนี้

ก. ป่าไม้แดง เป็นป่าโปร่ง มีต้นไม้ใหญ่ๆ ขึ้นอยู่ห่างๆ กัน เป็นพันธุ์ไม้ผลัดใบ ได้แก่ ป่าไม้ในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ไม้สำคัญในป่าชนิดนี้คือ ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้พะยุง ไม้ไผ่ ฯลฯ

ข. ป่าไม้เบญจพรรณ เป็นป่าทึบ มีต้นไม้ใหญ่เล็กหลายชนิด เป็นพันธุ์ไม้ผลัดใบ ได้แก่ ป่าไม้ในภาคเหนือ ไม้สำคัญในป่าชนิดนี้คือ ไม้สัก ไม้ประดู่ ไม้ชิงชัน ฯลฯ

ลำไย

น้อยหน่า

นางสาว

ก. ป่าทงคิบ เป็นป่าทึบ ต้นไม้ใหญ่เล็ก และพันธุ์ไม้เลื้อยขึ้นปะปนกันหลายชนิด เป็นพันธุ์ไม้ผลโตใบ เขียวชุ่มตลอดปี ได้แก่ป่าไม้ในภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงใต้ ไม้สำคัญในป่าชนิดนี้คือ ไม้ยาง ไม้ตะแบก ไม้หลุมพอ ไม้ตะเคียน และหวาย ฯลฯ

ง. ป่าไม้ชายเลน ได้แก่ป่าไม้ชายทะเลที่เป็นเลน เป็นพันธุ์ไม้เล็กขึ้นอยู่หนาที่ใบ เขียวชุ่มตลอดปี ไม้สำคัญในป่าชนิดนี้ คือ ไม้โกงกาง ไม้ตะบูน ไม้แสม ฯลฯ

ผลที่ได้จากป่าเหล่านี้ก็คือ ไม้ชนิดต่างๆ เช่น ไม้สัก ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ยาง ไม้ตะแบก เป็นต้น ซึ่งนำไปเลื่อยเป็นเสาหรือเป็นแผ่นกระดาน สำหรับทำเครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ เช่น บ้านเรือน ตู้ เตียง เป็นต้น นอกจากนี้ไม้บางชนิดยังให้น้ำมัน หรือยางของมัน เช่น ต้นสนให้ยางสน ไม้ยางให้น้ำมันยาง ไม้กระเบาให้น้ำมันกระเบาสำหรับรักษาโรค ไม้บางชนิดให้สีสำหรับย้อมผ้า เช่น ไม้มะเกลือ รัง ไม้ฝาง ไม้บางชนิดใช้ทำวัตถุคิบบอย่างอื่น เช่น ไม้ไผ่ใช้ทำกระดาก ต้นปอใช้ทำป่าน ทำเชือก เป็นต้น

๖. จำพวกสัตว์บก ต่างๆนั้นประเทศไทย มีทั้ง สัตว์ป่า และ สัตว์เลี้ยง

“สัตว์ป่า” ได้แก่นกชนิดต่างๆ ลิง เสือต่างๆ หมี ช้าง วัวกระทิง กวาง ทพย ละมั่ง อีเก้ง สมัน เลียงผา เม่น สมเสร็จ กระต่าย งูชนิดต่างๆ

“สัตว์เลี้ยง” นั้น ได้แก่สัตว์ที่ใช้เป็น

พาหนะ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย ล่อ สัตว์ที่เป็นอาหาร เช่น หมู เป็ด ไก่ จำนวนวัวควายในประเทศเราประมาณว่า จะมีราว ๗ ถึง ๘ ล้านตัว

๗. ทรัพยากรในดิน ที่มีความสำคัญมากอีกประเภทหนึ่งก็คือจำพวก โลหธาตุ ต่างๆ โลหธาตุที่มีความสำคัญยิ่งในประเทศ ขณะนี้ก็คือ ดีบุก ซึ่งขุดกันมากในแถบจังหวัดต่างๆ ทางภาคใต้ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดภูเก็ต นครศรีธรรมราช ปัตตานี เหล็ก มีมากในจังหวัดเชียงราย ลำปาง สุราษฎร์ธานี วุลแฟรม มีในจังหวัดยะลา นครศรีธรรมราชและเกาะสมุย เงิน มีในบริเวณลุ่มแม่น้ำปิง ถ่านหิน ชนิดที่ไม่สุกนัก มีที่จังหวัดกระบี่ ตรัง สุราษฎร์ธานี พังงา แกล็ดสินเธาว์ มีในจังหวัดน่าน อุดรธาธานี หนองคาย นครราชสีมา และอุดรธานี น้ำมันเชื้อเพลิง ในปัจจุบันนี้พบว่า มีหลายแห่งในดินแดนไทย และได้ทำการขุดแล้วที่อำเภอฝาง ในจังหวัดเชียงใหม่

๘. ส่วน สินในน้ำ นั้นแล้ว ได้แก่จำพวกปลาต่างๆ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ปลาน้ำเค็ม พวกหนึ่ง ปลาน้ำจืด พวกหนึ่ง “ปลาน้ำเค็ม” หรือ “ปลาทะเล” นั้น ได้แก่ปลาที่อาศัยอยู่ในน้ำกร่อยตามบริเวณปากแม่น้ำใหญ่และตามชายฝั่ง ชายทะเลที่ต่อเนื่องกับบริเวณปากแม่น้ำพวกหนึ่ง อีกพวกหนึ่งได้

หอยแครง

หอยนางรม

หอยขม

หอยกาบ

หอยเชอรี่

ปลาหมอ

ปลาเสือ

ปลาช่อน

ปลาสลิด

ปลาดุก

ปลากลาย

ปลาช่อน

ปลาเนื้ออ่อน

ปลาสลัด

ปูทะเล

กุ้งก้ามกราม

แก่พวกอาศัยอยู่ในทะเลหลวงซึ่งน้ำเค็ม ปลาพวกแรกได้แก่ ปลาทุ ปลาตะกัก ปลาหลังเขียว ปลาโคก ปลาแมว ปลากระบอก ปลาหนวดพร้าหมณ์ ปลาทุเรหา ปลาแม่ ปลาทุกัง ปลาตก และ ปลากระเบน ส่วนปลาพวกหลังที่อยู่ในน้ำเค็มได้แก่ ปลาน้ำดอกไม้ ปลากระวัง ปลากระพงแดง ปลาอินทรี ปลาตีน ปลาหางแข็ง ปลาฉลาม เป็นต้น

๙. ส่วนปลาน้ำจืดนั้น ได้แก่ปลาที่อยูตามแม่น้ำ ลำคลอง ลำห้วย และหนองบึงต่าง ๆ ภายในประเทศ และมีชุกชุมมากที่สุดในที่ราบภาคกลาง เพราะแถบนี้เป็นแถบที่มีลำน้ำ ลำคลอง และหนองบึง เป็นจำนวนมาก เมื่อระดับน้ำในที่ราบภาคกลางนี้สูงขึ้น ซึ่งตกในราวเดือน ๑๑-๑๒ นั้น น้ำจะไหลท่วมเข้าสู่นอง บึง และทุ่งป่า ปลาต่างๆที่อยู่ในลำน้ำ ก็จะตามเข้าไปด้วย และกว่าน้ำจะลด ปลาต่างๆก็ออกไข่แล้ว ทำให้เกิดจำนวนขึ้นอีกมากมาย

๑๐. ปลาน้ำจืดมีรวมทั้งสิ้นกว่า ๓๐๐ ชนิด เช่น ปลาตะกอก ปลาตะเพียน ปลาชุกชุม ปลาปลา ปลากระโทง (ขนาดตัวยาวราว ๒ เมตร) ปลาตุ๊ก ปลาเนื้ออ่อน ปลาแก้ว ปลาชะโอน ปลาสร้อย ปลาเทโพ ปลาบึก (ขนาดตัวยาวราว ๓ เมตร มีในลำแม่น้ำโขง) ปลาช่อน ปลาหมอ ปลาสร้อย ปลาทราย ปลาไหล เป็นต้น

๑๑. สัตว์น้ำที่มีความสำคัญ รองลงมาจากปลา ได้แก่จำพวกหอย เช่น หอยแมลงภู่

หอยนางรม หอยแครง ปลาหมึก กุ้งก็มีชุกชุมมากทั้งพันธุ์ใหญ่พันธุ์เล็ก ในบรรดาน้ำจืดก็มีหลายชนิด เช่น กุ้งก้ามกราม ซึ่งนิยมกินกันเป็นจำนวนมากรวมทั้งปูทะเล ปูน้ำจืด ในทุ่งนามีปูนาเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นสัตว์ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย โดยมากกัดโคนต้นข้าว และเจาะคันทำนบให้รั่ว นอกจากนี้ก็มีเต่า และตะพาบน้ำจำนวนมาก

๑๒. ทรัพยากรในดินสินในน้ำเหล่านี้ ทำให้ไทยเป็นประเทศที่มั่งคั่งสมบูรณ์ประเทศหนึ่งในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศ ปีหนึ่งๆหลายพันล้านบาท ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นรายได้เฉพาะค่าข้าวเสียราวครึ่งหนึ่ง นอกจากนั้นเป็นราคาโภคทรัพย์อื่นๆรวมกัน ถ้าหากในกาลต่อไป รัฐบาลได้มีโอกาสส่งเสริมทะนุบำรุง ทรัพยากรในดินสินในน้ำเหล่านี้ ให้ถูกหลักวิทยาศาสตร์เช่นประเทศที่เจริญแล้ว จะสามารถทวีการผลิต และทำรายได้ให้แก่ประเทศเพิ่มขึ้นอีกอย่างมากมาย

การทำมาหากิน

๑. ได้กล่าวมาแล้วว่าประเทศของเรา มีทรัพยากรในดินสินในน้ำอุดมสมบูรณ์เพียงใด ต่อไปนี้จะได้กล่าวถึงการผลิต การทะนุบำรุง การส่งเสริมทรัพยากรต่างๆ เหล่านี้ ให้มีปริมาณทวีมากขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงทรัพยากรสินนั้นๆให้ถูกต้องตามความประสงค์ของประชาชนพลเมือง การกระทำทั้งวามานี้แหละ เราเรียกว่า การประกอบอาชีพ ซึ่งอาจแบ่งได้ดังต่อไปนี้

๒. อาชีพที่ประชาชนพลเมืองทำกันมากที่สุด และทำรายได้ให้แก่ประเทศมากที่สุด นั้น ก็คือ การเพาะปลูก ประชาชนคนไทยประมาณร้อยละ ๖๐ คน มีอาชีพในการเพาะปลูกพืชผลต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว เช่น ข้าว อ้อย ผลไม้ มะพร้าว เป็นต้น การทำนาข้าวนี้ทำกันทั่วๆ ไปทั้งในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ ปลูกข้าวเจ้าเป็นพื้น ส่วนภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปลูกข้าวเหนียวมากกว่าข้าวเจ้า เพราะประชาชนนิยมรับประทานข้าวเหนียวมากกว่าข้าวเจ้า

๓. การปลูกข้าวของเรา ยังต้องพึ่งน้ำฝนเป็นสำคัญ ฉะนั้น ผลที่ได้จากการทำนา จึงสุกแต่แค่ความมากน้อยของฝนที่ตกในปีหนึ่งๆ ถ้าปีใดฝนตกมากเกินไป น้ำก็จะท่วมข้าวในนา

ทำให้ข้าวกล้าตาย การทำนาที่ไม่ได้ผล ถ้าปีใดฝนแล้ง ก็ทำนาไม่ได้ผลเป็นต้น โดยเหตุนี้ รัฐบาลจึงวางโครงการจัดการชลประทาน เพื่อช่วยเหลือในเรื่องนี้ โดยวิธีจัดทำประตูละบายน้ำขึ้นตามแม่น้ำสายสำคัญ เพื่อให้น้ำไหลเบาเข้าสู่ไร่นา โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยน้ำฝนอย่างเดียว ในปัจจุบันรัฐบาลได้สร้างเขื่อนใหญ่ๆ ขึ้นหลายแห่ง เช่น เขื่อนภูมิพล และเขื่อนชัยนาท เป็นต้น นอกนั้นยังแนะนำในการนำเอาเครื่องจักรมาใช้ในการทค่น้ำ ไถนาเกี่ยวข้าว นวดข้าว แทนการใช้แรงสัตว์และแรงคน

๔. นอกจากการทำนาแล้ว ยังมีการเพาะปลูกพืชต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทก่อน กล่าวคือ ทำไร่ฝ้าย ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำสวนยางพารา ในจังหวัดภาคใต้ และทางภาคตะวันออกในจังหวัดจันทบุรี ทำไร่อ้อย ทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และทางภาคตะวันออกแถบจังหวัดชลบุรี ไร่ยาสูบ ปลูกกันทั่วไปในจังหวัดภาคเหนือ ซึ่งมีอากาศหนาว

เย็น ยาสูบขึ้นได้งอกงาม เช่น จังหวัดเพชรบูรณ์ เชียงราย เชียงใหม่ เป็นต้น ในปัจจุบันมีการนำยาสูบพันธุ์เวอร์จิเนียเข้ามาปลูก ทำบุหรี่ยากาแตรแบบชาวตะวันตก มีจำนวนมากมาย และอาจจะขยายเพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวางในภายหน้า การทำสวนผลไม้ มีทำกันทั่วไปในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้

๕. การอาชีพที่สำคัญ รองลงมาจากการเพาะปลูกก็คือ การทำป่าไม้ ได้กล่าวมาแล้วว่า ประเทศไทยอุดม สมบูรณ์ด้วยป่าไม้ เพราะมีฝนตกชุกพอประมาณ และป่าที่มีอยู่ก็เป็นป่าที่มีค่ามาก คือ เป็น ป่าไม้สัก ซึ่งมีอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทางภาคเหนือของประเทศไทย เช่น จังหวัดตาก พะเยา ลำปาง แพร่ น่าน เชียงใหม่ เป็นต้น ไม้สักเป็นไม้ที่มีราคาในต่างประเทศ นอกจากไม้สักแล้ว ยังมีไม้

อื่น ๆ ตามป่าทั่วๆ ไปอีกเป็นอันมาก เช่น ไม้ยาง ไม้แดง ไม้รัง ไม้ตะแบก

เป็นต้น อาชีพจากการทำป่าไม้อีกประการหนึ่งก็คือ การทำฟืน จากไม้ขนาดเล็กๆ ซึ่งทำกัน

ในป่าทั่วไปในภาคกลางและภาคใต้

๖. ประเทศไทย มี การทำเหมืองแร่หลายชนิด แต่แร่ที่สำคัญที่สุด คือ แร่ดีบุก ซึ่งทำกันมากในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย เช่น จังหวัดภูเก็ต นครศรีธรรมราช และปัตตานี แต่เดิมบริษัทจัดทำเหมืองแร่เหล่านี้เป็นบริษัทต่างประเทศ และใช้กรรมกรซึ่งเป็นชาวจีนเป็นพื้น ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะเรายังขาดผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนี้ และกรรมกรไทยยังไม่สู้จะอดทนเพียงพอ ต่อการทำงานในเหมืองแร่ ซึ่งแม้จะให้ ราย ได้ดีเพียงใด ก็ตาม แต่ในปัจจุบันรัฐบาลพยายามส่งเสริม และดำเนินงานเสียเองส่วนมาก

๗. การเลี้ยงสัตว์ เป็นอาชีพสำคัญของประชาชนในภาคเหนือ และภาคอีสานของประเทศไทย โดยที่ประเทศไทย ต้องพึ่งข้าวเป็นอาหารสำคัญ วัว และ ควาย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวด ต่อ ครอบครัวยุค ของ ชาวนา

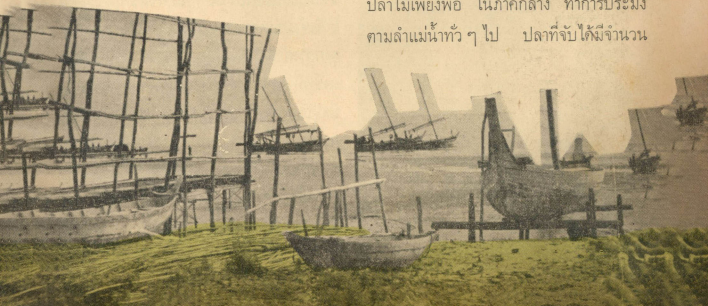
วัวควายเหล่านี้ นอกจากเลี้ยงไว้ใช้งานในประเทศแล้ว ยังใช้เป็นอาหารและส่งออกนอกประเทศอีกด้วย ในจังหวัดภาคใต้บางจังหวัด มีการเลี้ยงวัวส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ

๘. การเลี้ยงหมู มีอยู่โดยเฉพาะทางภาคเหนือและภาคอีสาน ผู้เลี้ยงหมูส่วนมากเป็นชาวจีนและญวน หมูเหล่านี้ส่งมาจำหน่ายในภาคกลางเพื่อเป็นอาหาร เบ็ด ไก่ มีเลี้ยงอยู่ทั่วๆ ไปแทบทุกหลังคาเรือน เพื่อเป็นอาหารและเพื่อเอาไว้

๙. การประมง เป็นอาชีพสำคัญของประชาชน ซึ่งตั้งภูมิลำเนาอยู่ชายฝั่งทะเล ริมฝั่งแม่น้ำ และหนองบึงภายในประเทศ การประมงทะเลนั้น ทำกันตามแถบชายทะเลทั่วไปในอ่าวไทย ซึ่งมีความยาวถึง ๑,๐๐๐ ไมล์ และทาง ชาย ฝั่งทะเลด้านมหาสมุทรอินเดีย ชาวประมงในประเทศไทย นอกจากคนไทยแล้ว ยังมีชาวจีนและมลายูรวมอยู่ด้วย แต่รัฐบาลได้ออกกฎหมายช่วยเหลือคนไทย โดย

กำหนดว่าจะต้องมีคนงานซึ่งเป็นคนไทยจำนวนหนึ่ง จะใช้คนต่างชาติล้วนๆ ไม่ได้ เครื่องมือที่ใช้ในการประมงของไทยในปัจจุบันนี้ ที่ขึ้นหน้าขึ้นตากว่าเพื่อน ก็คือ โป๊ะ ซึ่งมีอยู่มากมาย นอกจากนั้นก็มีเครื่องมืออื่นๆ เช่น อวนตังเก อวนลาก อวนลอย ตาโก เบ็ด สายเกี่ยวเหยื่อ เบ็ดราว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การประมงทะเลนี้ สำหรับประเทศไทย มักทำกันแต่ในเวลากลางคืนลมสงบ และมักจะทำภายในเขตจำกัดใกล้ๆ ฝั่ง ไม่มีการขยายออกไปในเขตน่านลึก หรือในที่ห่างไกลไปจากฝั่งมากนักเลย

๑๐. การประมงน้ำจืดนั้น ทำกันตามแม่น้ำลำคลองทั่วๆ ไป ภาคอีสาน มีการทำการประมงในลำแม่น้ำโขง แม่น้ำมูล แม่น้ำชี แม่น้ำสงคราม และในหนองใหญ่แห่งหนึ่งเรียกว่า หนองหาร ซึ่งมีปลาพอเพียงใช้บริโภค ในภาคนี้ ภาคเหนือ มีปลาน้อย มีหนองบึงใหญ่แห่งหนึ่งเรียกว่า กว๊านพะเยา แต่ก็ได้ปลาไม่เพียงพอ ในภาคกลาง ทำการประมงตามลำแม่น้ำทั่วๆ ไป ปลาที่จับได้มีจำนวน

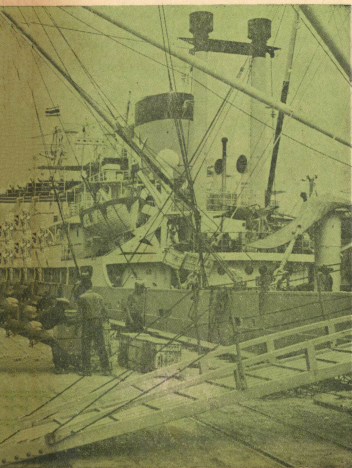
มากมาย เกินกว่าที่ใช้บริโภคในท้องถิ่น จึงต้องส่งออกจำหน่ายในท้องถิ่นอื่น ส่วนทางภาคใต้ นั้น นอกจากจะทำการประมงในแถบแม่น้ำแล้ว ยังมีทำการประมงในทะเลสาบสงขลา อีกด้วย แต่ไม่สู้จะเป็นล่ำเป็นสันนัก

๑๑. การอุตสาหกรรม เป็นอาชีพสำคัญที่กำลังขยายตัวขึ้นในขณะนี้ การอุตสาหกรรมหมายความว่า การเอาสินค้าดิบต่าง ๆ เหล่านี้ มาทำเป็นสินค้าใหม่ขึ้น โดยใช้เครื่องมือเครื่องจักรและแรงงานกรรมกร การอุตสาหกรรมต้องการทุนรอนมาก ฉะนั้น การอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ที่เริ่มต้น ส่วนมาก จึงเป็นของรัฐบาล ส่วนที่เป็นของเอกชน มักเป็น

อุตสาหกรรมในครอบครัวเสียโดยมาก เช่น การทอผ้า การทำร่ม การทำเครื่องเหล็กต่าง ๆ โรงเลื่อย โรงสี โรงทำสินค้าอย่างเป็นต้น ส่วนที่เป็นของรัฐบาลนั้น เป็นการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และที่มีความจำเป็นแก่การรองรับของราษฎร เช่น การทำน้ำตาลทรายขาว การทำบุหรี การต้มกลั่นสุรา การทำกระดาษ เป็นต้น

๑๒. พืชผล สัตว์ แร่ต่าง ๆ ที่ผลิตขึ้นได้ภายในประเทศนี้ ท้องถิ่นใดมีความต้องการที่ประชาชนจะใช้หรือบริโภค ก็จะส่งไปจำหน่ายในท้องถิ่นที่ขาดแคลนพืชผลชนิดนั้น หรือต้องการพืชผลชนิดนั้น สิ่งเหล่านี้ เมื่ออยู่ในสภาพที่จะนำไปซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน เราเรียกว่า สินค้า บุคคลที่ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าเราเรียกว่า พ่อค้า และอาชีพที่ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า เราเรียกว่า การค้า หรือ พาณิชยกรรม

๑๓. ชนชาติไทย เป็นชาติที่นิยมการค้าขายมาแต่สมัยโบราณ แต่ครั้งเมื่อมีชาวต่างชาติเข้ามาแทรกแซงแล้ว คนไทยเราจึงมือจากการค้าต่าง ๆ ปลอมให้ชาวต่างชาติมาแย่งอาชีพที่เคยทำไปเสียเกือบหมดสิ้น แต่มาในปัจจุบันนี้ คนไทยเริ่มต้นท้าวหันเข้ามาประกอบการค้ามากขึ้นเป็นลำดับ รัฐบาลก็ให้ความสนับสนุนทุก ๆ ทาง จึงพอจะกล่าวได้ว่า ในกาลต่อไปข้างหน้า การค้าจะตกมาอยู่ในมือคนไทยเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

๑๔. การค้าเหล่านี้มีทั้ง การค้าภายในประเทศ และ การค้ากับต่างประเทศ การค้าภายในประเทศนั้นเป็นการค้าภายในท้องถิ่น และคิดค่าธรรมเนียมท้องถิ่น และจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ สินค้าที่ทำการค้าขายมีทั้งสินค้าที่ทำขึ้นภายในประเทศ และสินค้าที่ส่งเข้ามาจากต่างประเทศ ส่วนการค้ากับต่างประเทศนั้น เราค้ากับประเทศใกล้เคียง และประเทศต่างๆ ในยุโรปและอเมริกา เช่น สหพันธรัฐมลายา อินเดีย ญี่ปุ่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมัน ฯลฯ

๑๕. สินค้าที่ต่างประเทศ ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันนั้น สำหรับประเทศหนึ่งๆ มีชื่อเรียกโดยเฉพาะ คือ ถ้าหากเป็น สินค้าที่ประเทศใดประเทศหนึ่ง ส่งไปจำหน่ายนอกประเทศ เราเรียกว่า สินค้าออก ของประเทศนั้น ส่วน สินค้าที่ประเทศใดประเทศหนึ่งส่งเข้ามาในประเทศ เพื่อใช้อุปโภคบริโภคหรือส่งไปจำหน่ายต่อไปก็ชื่อ เรียกว่า สินค้าเข้า ของประเทศนั้น การส่งสินค้าเข้าประเทศที่ดี ส่งสินค้าออกนอกประเทศที่ดี ผู้ส่งหรือ ผู้ส่งจะต้องเสียภาษี ให้แก่รัฐบาล เรียกว่าภาษี ศุลกากร ตามอัตราที่รัฐบาลกำหนด เว้นไว้แต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้ว่าสินค้านั้นได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี

๑๖. สินค้าออก ของประเทศไทยที่สำคัญที่สุดก็คือ ข้าว ซึ่งในปัจจุบันนี้เราขายได้ให้แก่ประเทศราวปีละ ๒,๐๐๐ ล้านบาท ต่อ

จากข้าวก็คือ ไม้สัก ยาง ดีบุก สัตว์ต่างๆ หนังสัตว์ ปลาเค็ม ปลาแห้ง และสินค้าเล็กๆ น้อยๆ อื่นๆ อีกบ้าง ส่วน สินค้าเข้านั้น ได้แก่เครื่องนุ่งห่มชนิดต่างๆ เครื่องเหล็ก เครื่องจักร เครื่องกระเบื้อง โลหะต่างๆ น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดต่างๆ ใบยาสูบ ถ่านหิน สิ่งหัตถกรรมยาง เช่น ยางรถต่างๆ อวูรูปิน กระสุนปืน เครื่องนุ่งห่มต่างๆ นาฬิกาชนิดต่างๆ สีย้อมผ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า ยาและเครื่องยารักษาโรค เหล็กและเหล็กกล้า กระดาษพิมพ์หนังสือ เป็นต้น

๑๗. ตามที่กล่าวนี้ จะเห็นได้ว่าประเทศเราต้องส่งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามา มากมายหลายชนิด ถ้าหากเราส่งสินค้าออกน้อยกว่าส่งสินค้าเข้าแล้ว ประเทศเราก็จะจนลงทุกปีโดยไม่ต้องสงสัยเลย ฉะนั้น รัฐบาลจึงพยายามส่งเสริมให้ประชาชนผลิตสินค้า ซึ่งใช้วัตถุดิบในประเทศขึ้นใช้เอง เพื่อซื้อสินค้าต่างประเทศน้อยลง และควบคุมการส่งเข้ามาซึ่งสินค้าบางชนิดที่เห็นว่าไม่จำเป็นแก่การครองชีพ เพื่อให้มีเงินเหลือบำรุงประเทศบ้างตามสมควร ทั้งยังได้เริ่มบำรุงการอุตสาหกรรม โดยได้ชักชวนชาวต่างประเทศเข้ามาตั้งโรงงานต่างๆ ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก เพื่อทำการผลิตสินค้าต่างๆ ออกใช้เอง และส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

การคมนาคม

๑. การค้าขายของประชาชนพลเมืองคงได้

กล่าวมาแล้ว จะเป็นไปโดยสะดวกเพียงไร ย่อมต้องอาศัย การคมนาคม เป็นสำคัญ การคมนาคมนี้เราหมายความว่าหนทางไปมา ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ตลอด จนการสื่อสาร คือการส่งข่าวสารกันทั้งใน ระยะใกล้และไกลด้วย การคมนาคมนี้มีใช้ แต่สำคัญแก่ประชาชน ในด้านการค้าอย่างเดียว หากยังมีความสำคัญเกี่ยวกับการสังคม การ เผยแพร่ความเจริญต่างๆ ไปยังท้องถิ่นต่างๆ อีกด้วย และทั้งนี้ย่อมหมายความว่าทั้งภายใน ประเทศ และภายนอกประเทศ

๒. ในปัจจุบันนี้ การคมนาคมของประเทศไทยนับว่าอยู่ในขั้นที่เจริญก้าวหน้ากว่าประเทศ ใกล้เคียง และประเทศอื่นอีกหลายประเทศ ในทวีปเอเชียด้วยกัน การคมนาคมทางบก เรามีทางหลวง ทางรถไฟ เชื่อมต่อระหว่าง เมืองสำคัญๆ การคมนาคมทางน้ำ เรามี เรือยนต์ เรือกลไฟ เดินติดต่อตามเมือง ต่างๆ ที่ตั้งอยู่บนแม่น้ำลำคลอง อ่าวไทย และเดินติดต่อกับต่างประเทศด้วย การคมนาคมทางอากาศ นั้นแล้ว เรามี สายการบินติดต่อระหว่างเมืองสำคัญๆ ทั่วไป สนามบินตอนเมืองของเรา เป็นสนามบินที่ดีที่สุดในทวีปเอเชีย และปัจจุบันได้เป็นท่าอากาศยานสำหรับสายการบินสำคัญเกือบทุกสาย ซึ่ง ติดต่อกับเมืองสำคัญทั่วโลก

๓. ทางหลวง หรือที่เราเรียกกันว่าถนน ติดต่อกันระหว่างอำเภอและจังหวัดที่สำคัญๆ นั้น

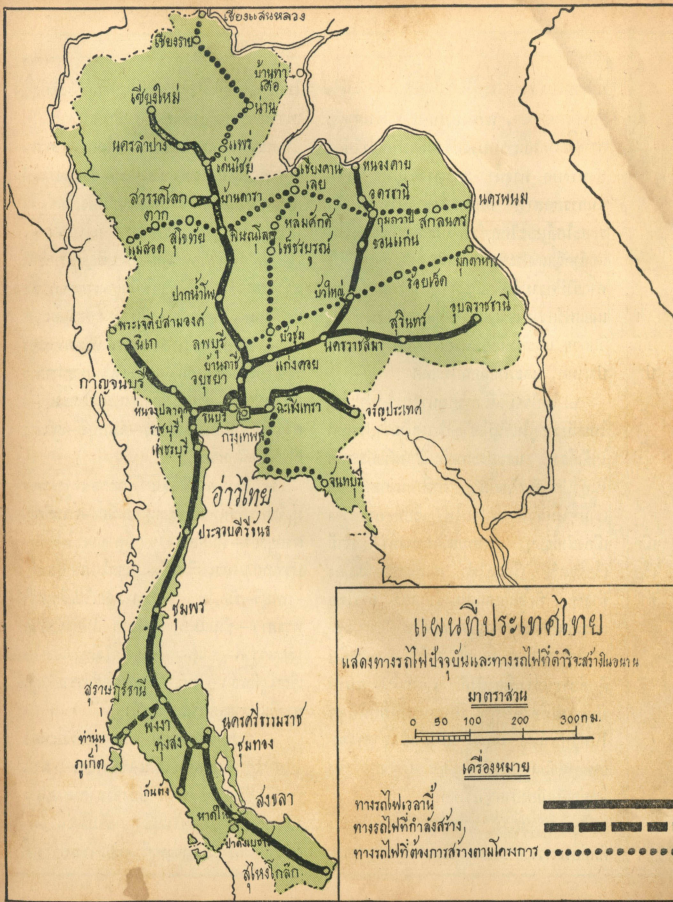
ในปัจจุบันนี้ มีจำนวนทวีมากขึ้นกว่าแต่ก่อน เพราะการสร้างทางหลวงย่อมมีประโยชน์ทั้งใน ยามสงครามและยามสงบ ในยามสงคราม ย่อมใช้เป็นทางขนส่งทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเสบียงอาหาร ในยามสงบก็มีประโยชน์ใน การคมนาคมและการค้าขาย

๔. ถนนหรือทางหลวงที่สำคัญๆ ที่จัด สร้างและใช้การได้แล้วนนี้มีอยู่หลายสาย จะ กล่าวเฉพาะสายสำคัญๆ คือ

๑. ถนนสุขุมวิท ออกจากจังหวัดพระนคร ไปทางทิศตะวันออก ตรงไปสมุทรปราการ — บางปะกง — ชำเมื่อน้ำบางปะกง ไปชลบุรี — ศรีราชา — สัตหีบ — ระยอง — จันทบุรี — สุดทาง คือ จังหวัดตราด

๒. ถนนพหลโยธิน ออกจากพระนคร มุ่งไปทางทิศเหนือ ผ่านคอนเมือง—พระนคร-ศรีอยุธยา—หินกอง (มีทางแยกไปอุทัย-ประเทศ)—สระบุรี (มีทางแยกไปภาคอีสาน)—ลพบุรี—ชัยนาท (มีทางแยกไปเขื่อนเจ้าพระยา)—ข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ไปยังจังหวัด นครสวรรค์—กำแพงเพชร (มีทางแยกไป เขื่อนภูมิพล)—ตาก—ลำปาง—เชียงราย สุดทางที่แม่น้ำจตุรพรมแดนพม่า

๓. ถนนเพชรเกษม ออกจากพระนคร ไปทางใต้ โดยข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ผ่าน ธนบุรี—ข้ามแม่น้ำท่าจีน ไปยังจังหวัดนครปฐม (มีทางแยกไปกาญจนบุรี)—ข้ามแม่น้ำแม่-กลอง—ราชบุรี—เพชรบุรี—ประจวบคีรีขันธ์

(มีทางแยกไปชุมพร)–กระบี่–ระนอง (มีทางแยกไปสุราษฎร์ธานี) –ตะกั่วป่า–ท่าฉัตรไชย – พังงา–กระบี่–ห้วยยอด–ตรัง–พัทลุง–หาดใหญ่ ไปจนจกพรมแดนมลายู และยังมีทางติดต่อไปยังรัฐสิงคโปร์ได้

๔. ถนนมิตรภาพ–หนองคาย เป็นถนนสายที่ใหญ่ทันสมัยและงดงามมาก เป็นถนนที่แยกจากถนนพหลโยธิน ที่จังหวัดสระบุรี ข้ามภูเขาเชิงพญาเย็น–ผ่านปากช่อง–นครราชสีมา–พิมาย–บ้านไผ่–ขอนแก่น–อุดรธานี ไปสุดที่ฝั่งแม่น้ำโขงในจังหวัดหนองคาย

๕. ถนนสายหินกอง–อรัญประเทศ ถนนสายนี้เป็นถนนที่แยกจากถนนพหลโยธิน ที่จังหวัดสระบุรี ตรงไปจังหวัดนครนายก–ผ่านปราจีนบุรี–กบินทร์บุรี–จกพรมแดนกัมพูชาที่อรัญประเทศ

นอกจากนี้ยังมีถนนที่ทำการติดต่อระหว่างจังหวัดต่างๆ อีกหลายสาย เช่น

ในภาคกลาง

๑. ถนนติวานนท์ จากกรุงเทพฯ ไปทางเหนือ ผ่านจังหวัดนนทบุรี – ปทุมธานี – พระนครศรีอยุธยา–อ่างทอง–ลพบุรี–สิงห์บุรี–ชัยนาท–อุทัยธานี สุดทางที่จังหวัดนครสวรรค์

๒. ถนนสุรนารายณ์ จากจังหวัดลพบุรี ถึงจังหวัดนครราชสีมา

ภาคเหนือ มีถนนหลายสาย เช่น จากเชียงใหม่ไปลำพูน จากเชียงใหม่ไปลำปาง – เชียงราย และจากเชียงใหม่ไปอำเภอฝาง

จากลำปางไปอำเภอเงาขาว–อำเภอพะเยา ถึงจังหวัดเชียงราย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีถนนสายพิษณุโลก–สุโขทัย–ตาก–สวรรคโลก สายพิษณุโลก–เพชรบูรณ์–สายสะพานหิน–เพชรบูรณ์ เป็นต้น

ภาคอีสาน ถนนสายสำคัญในภาคนี้ก็คือ สายจากกรุงเทพฯ–สระบุรี–นครราชสีมา จากนั้นนครราชสีมาไปจังหวัดมหาสารคาม และสกลนคร จากนั้นนครราชสีมาไปขอนแก่น–มหาสารคาม–ร้อยเอ็ด–อุบลราชธานี จากนั้นนครราชสีมาไปชัยภูมิ–ขอนแก่น–เลย สายนครพนม–สกลนคร–อุดรธานี สายอุบลราชธานี–นครพนม สายหนองคาย–อุดรธานี–ขอนแก่น–บ้านไผ่ เป็นต้น

ภาคใต้ มีถนนสายสำคัญๆ หลายสาย เช่น สงขลา–หาดใหญ่–สะเทิน เชื่อมติดกับถนนในสหพันธรัฐมลายู

สายโคกโพธิ์–ปัตตานี–สายบุรี–นราธิวาส
สายปัตตานี–ยะลา–เบตง

สายนครศรีธรรมราช–ทุ่งสง–กันตัง
สายพัทลุง–กันตัง เป็นต้น

ในปัจจุบันรัฐบาลได้วางโครงการที่จะสร้างทางเชื่อมต่อระหว่างเมืองสำคัญๆ ทั่วประเทศ

๕. นอกจากถนนที่รัฐบาล จัดสร้างแล้ว จังหวัดที่รัฐบาลยังไม่สามารถที่จะจัดสร้างทางหลวงไปได้ทั่วถึง ก็มีทางเกวียน ทางป่า ติดต่อกันระหว่างอำเภอ และจังหวัดต่างๆ ทั่วไป แต่ทว่าทางเหล่านี้ เมื่อถึงฤดูฝนจะมีน้ำท่วมเป็น

อุปสรรค ขัดขวาง ทำให้ การคมนาคม ชะงัก ไป
ชั่วคราว

๖. ส่วนการคมนาคมโดยทางรถไฟนั้น
ในปัจจุบันนี้ ประเทศไทยมีทางรถไฟชั้นดี
อยู่ในอันดับสาม เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศ
ต่างๆ ในทวีปเอเชียด้วยกัน สหพันธ์รัฐมลายา
เป็นอันดับหนึ่ง และญี่ปุ่นเป็นอันดับสอง ทาง
รถไฟในประเทศไทยปัจจุบันนี้ มีความยาวถึง
๓,๔๐๐ กิโลเมตรเศษ และอยู่ในความควบคุม
ของรัฐบาลทั้งสิ้น

๗. ทางรถไฟดังกล่าวนี้ มีกรุงเทพฯ เป็น
ศูนย์กลาง มีสถานีใหญ่อยู่ที่หัวลำโพงสำหรับ
เดินทางไปภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับการ
เดินทางไปภาคใต้นั้น เมื่อรถแล่นออกจาก
สถานีหัวลำโพง ไปข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาโดย
สะพานพระราม ๖ ซึ่งสร้างไว้ที่ตำบลบางซื่อ
จังหวัดพระนคร ทำให้สะดวกแก่การเดินทาง

ของประชาชนมาก

๘. ทางรถไฟ โดยเฉพาะที่เป็นสายใหญ่ๆ
มีอยู่ ๖ สาย คือ

ก. สายเหนือ ออกจากสถานีหัวลำโพง
จังหวัดพระนคร ผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดสระบุรี ลพบุรี นครสวรรค์ (ปากน้ำโพ)
พิษณุโลก อุตรดิตถ์ ลำปาง ลำพูน โดยลำกับ
จนถึงเชียงใหม่เป็นสุดสายเหนือ ระยะทางรวม
ทั้งสิ้น ๗๕๑.๔๒ กิโลเมตร

ระหว่างลำปางกับลำพูน ทางรถไฟสายนี้จะ
ต้องผ่านอุโมงค์ขุนตาล ซึ่งมีความยาว ๑,๓๔๕
เมตร นับเป็นอุโมงค์ที่ยาวที่สุดในประเทศไทย

ข. สายตะวันออกเฉียงเหนือ ออกจาก
สถานีหัวลำโพง จังหวัดพระนคร ร่วมทางเดิน
ไปกับทางรถไฟสายเหนือ จนถึงชุมทางบ้าน
ภาชี ใต้จังหวัดลพบุรี แล้วจึงแยกไปทาง
ตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านไปจังหวัดสระบุรี
แก่งคอย ถึงจังหวัดนครราชสีมา

สถานีหากจะไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ
รถก็จะมุ่งหน้าต่อไป ผ่านบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรี-
สะเกษจนถึงจังหวัดอุบลราชธานี เป็นสุดทาง
ทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ

แต่จากจังหวัดนครราชสีมา มีทางแยกขึ้น
ไปทางเหนือ ผ่านอำเภอโนนสูง บัวใหญ่
บ้านไผ่ กุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีถึงจังหวัด
หนองคาย

ก. สายตะวันออก ออกจากสถานี
หัวลำโพง จังหวัดพระนคร ไปทางตะวันออก
ผ่านจังหวัดฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี กบินทร์บุรี
วัฒนานคร ถึงอรัญประเทศ เชื่อมต่อกับทาง
รถไฟในประเทศกัมพูชา ทางสายนี้ยาว ๒๕๕
กิโลเมตร

ง. สายใต้ ออกจากสถานีธนบุรี ผ่าน
นครปฐม บ้านโป่ง ราชบุรี เพชรบุรี หัวหิน
ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร หลังสวน ไชยา
สุราษฎร์ธานี ชุมทางทุ่งสง พัทลุง ชุมทาง
หาดใหญ่ ยะลา ปัตตานี ถึงสุไหงโก-ลก
เป็นสุดทางรถไฟสายใต้ของประเทศไทย เชื่อม
ต่อกับทางรถไฟของสหพันธรัฐมลายู

จากชุมทางทุ่งสง มีทางรถไฟแยกไป
จังหวัดตรังและกันตัง จากชุมทางเขาชุมทอง
มีทางแยกไปจังหวัดนครศรีธรรมราช และจาก
ชุมทางหาดใหญ่ มีสายแยกออกไปจังหวัด
สงขลาสายหนึ่ง อีกสายหนึ่งแยกไปปากังเบซาร์
ซึ่งเป็นสถานีร่วม ระหว่างรถไฟไทยกับรถไฟ
มลายู ติดต่อกับทางรถไฟของมลายู ซึ่งต่อไป

ยังปีนังและสิงคโปร์ได้

จ. สายตะวันตก ระหว่างมหาสงคราม
โลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นได้สร้างทางรถไฟสาย
ตะวันตกขึ้น เพื่อให้เชื่อมต่อกับประเทศพม่า
ทางสายนี้ตั้งต้นจากสถานีหนองปลาตุก ผ่าน
จังหวัดกาญจนบุรี ถึงสถานีนิโก ซึ่งอยู่ใต้พระ
เจดีย์ ๓ องค์ลงมาประมาณ ๖ กิโลเมตร ทาง
รถไฟสายนี้มีปัจจุบันยาว ๒๙๙ กิโลเมตร

ฉ. สายท่าจีนแม่กลอง เป็นทางรถไฟระยะ
สั้นระหว่างจังหวัดธนบุรี ถึงสมุทรสงคราม มี
ระยะทางเพียง ๘๐ กิโลเมตร

๙. นอกจากทางรถไฟสายต่าง ๆ ดังกล่าว
มาแล้วนี้ รัฐบาลยังได้วางโครงการที่จะสร้าง
ทางรถไฟสายอื่นๆอีกหลายสาย ขอให้ดูแผน-
ที่ประกอบจะเข้าใจได้ดังนี้

๑๐. การคมนาคมทางน้ำ ได้แก่การเดิน
เรือตามแม่น้ำลำคลอง การเดินเรือตามชายฝั่ง
ทะเล และการเดินเรือติดต่อกับต่างประเทศ

การเดินเรือตามแม่น้ำลำคลองนั้นมีเชื่อมต่อ
ระหว่างจังหวัดสำคัญต่างๆ ที่ตั้งอยู่ทางริมฝั่ง
แม่น้ำ อาทิ เช่น มีบริษัทเดินเรือติดต่อบetween
จังหวัดพระนคร จังหวัดอ่างทอง สิงห์บุรี
ชัยนาท ขึ้นไปถึงปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์
และจากจังหวัดพระนคร ไปสุพรรณบุรี เป็นต้น

๑๑. การเดินเรือในอ่าวไทยนั้นแล้ว ก็แบ่ง
ออกเป็น ๓ สาย คือ สายตะวันออก เดิน
ระหว่างกรุงเทพฯ กับท่าเรือทางฝั่งตะวันออก
ของอ่าวไทย เช่น ชลบุรี ศรีราชา ระยอง

จันทบุรี ตราด เกาะกง เป็นต้น สายตะวันตก
เดินระหว่างกรุงเทพ ฯ กับท่าเรือทางฝั่งตะวัน-
ตกของอ่าวไทย เช่น ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร
สุราษฎร์ธานี เกาะสมุย ปากพนัง สงขลา
ปัตตานี สายบุรี นราธิวาส เป็นต้น สาย
ตะวันตกของแหลมมลายู คือทางฝั่งมหา-
สมุทรอินเดีย นั้น มีทางเดินเรือระหว่างภูเก็ต
กับสตูล ภูเก็ตกับกันตัง และระหว่างบี๊นัง
กับระนอง

๑๒. ส่วนการเดินเรือ ระหว่างประเทศ
ไทยกับต่างประเทศนั้น ในปัจจุบันนี้นับว่า
เจริญก้าวหน้าไปเป็นอันมาก มีบริษัทเดิน
เรือหลายบริษัท ซึ่งทำการเดินเรือระหว่าง
กรุงเทพ ฯ กับสิงคโปร์ กรุงเทพ ฯ กับฮ่องกง
กรุงเทพ ฯ กับอินเดีย กรุงเทพ ฯ กับญี่ปุ่น
กรุงเทพ ฯ กับฟิลิปปินส์ กรุงเทพ ฯ กับทวีป
ยุโรป ทำให้การคมนาคมระหว่างประเทศไทย
กับต่างประเทศเป็นไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น

รัฐบาลก็ได้จัดการสร้างท่าเรือที่ทันสมัยขึ้น
ที่คลองเตย และได้ทำการขุดลอกสันดอนที่
ปากน้ำเจ้าพระยา เพื่อให้เรือเดินสมุทรเดินเข้า
ถึงท่าเรือได้สะดวก นับว่าเป็นการช่วยให้การ
ขนส่งทางเรือรวดเร็วขึ้น เพราะแต่เดิมเรือ
สินค้าใหญ่ๆ เข้าไปถึงพระนคร ต้องไปจอด
ขนสินค้าที่เกาะสีชัง

๑๓. การคมนาคมทางอากาศของประเทศไทย
นับว่าเจริญขึ้นมาก ทั้งภายในประเทศ
และต่างประเทศ การคมนาคมทางอากาศ
ภายในประเทศนั้น มีบริษัทเดินอากาศ รับส่ง

คนโดยสาร สินค้า และไปรษณียภัณฑ์ จาก
จังหวัดพระนคร ติดต่อกับจังหวัดต่างๆ เช่น
เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง
พิษณุโลก อุตรดิตถ์ นครพนม สงขลา ภูเก็ต
นอกจากนี้ยังได้เปิดการบินติดต่อกันระหว่าง
ประเทศข้างเคียง เช่น จากกรุงเทพ ฯ ไป
เวียงจันทน์, ไซ่ง่อน เมืองหลวงของเวียดนาม,
บี๊นัง เป็นต้น

๑๔. ส่วนการคมนาคมทางอากาศติดต่อกับ
ต่างประเทศนั้น ในปัจจุบันจังหวัดพระนคร
นับว่ามีความสำคัญยิ่งขึ้น เพราะอยู่ในเส้นทาง
ซึ่งสายการบินผ่าน ปัจจุบันนี้คอนเมืองจัตวา
เป็นท่าอากาศยาน ที่สำคัญที่สุดในภาคตะวันออก
ไกล เครื่องบินของบริษัทการบินรอบโลก
ต่างๆ ต้องมาแวะที่ท่าอากาศยานคอนเมือง
มีบริษัทการบินต่างประเทศเป็นอันมากตั้งสาขา
อยู่ เช่น

เค. แอล. เอ็ม. ของเนเธอร์แลนด์

บี. โอ. เอ. ซี. ของอังกฤษ

พี. เอ. เอ. ของอเมริกัน

เจ. เอ. แอล. ของญี่ปุ่น

นอกนั้นก็ยังมีบริษัทการบินของ ฝรั่งเศส
สวิตเซอร์แลนด์ และ เยอรมัน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีสายการบินสั้นๆ ทำการบิน
ในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ ของบริษัทต่างๆ ประ-
เทศมาเปิดสาขาอีกหลายสาย เช่น ระหว่าง
กรุงเทพ ฯ—ฮ่องกง กรุงเทพ ฯ—ญี่ปุ่น
กรุงเทพ ฯ—ฟิลิปปินส์ กรุงเทพ ฯ—อินโด-
นีเซีย กรุงเทพ ฯ—ออสเตรเลีย กรุงเทพ ฯ—

สิงคโปร์ กรุงเทพฯ - วังกุ้ง - กัลกัตตา
เป็นต้น

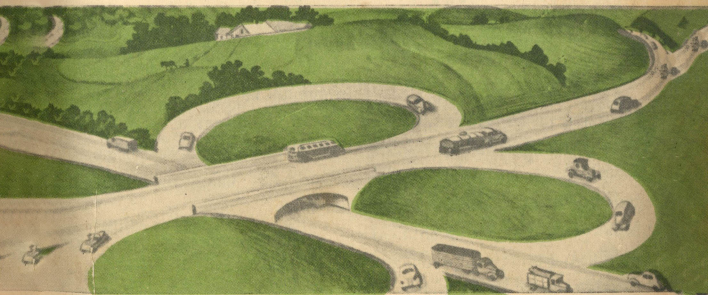
นับว่าปัจจุบันนี้ การคมนาคมทางอากาศ
ของไทยเจริญก้าวหน้าไปได้ไกลแล้ว และ
รัฐบาลก็ยังทรงดำเนินการส่งเสริมให้ เจริญยิ่งขึ้น
โดยการทำการปรับปรุงสายการบินของไทยเพื่อ
ให้มีสมรรถภาพเทียมประเทศอื่น

เติมข้อความต่อไปนี้ให้มีความบริบูรณ์

๑. ประเทศไทยเป็นประเทศที่มี.....
๒. ทรัพยากร หมายถึง.....
๓. ข้าว ปลูกมากที่.....
ฝ้าย ปลูกมากที่.....
อ้อย ปลูกมากที่.....
ยาสูบ ปลูกมากที่.....

มะพร้าว ปลูกมากที่.....

๔. ป่าไม้ในประเทศไทย มี.....คือ
๕. แร่ที่สำคัญ มี.....
๖. ประชาชนมีการทำมาหากิน ดังนี้คือ.....
 ๑.ทำมากแถบ.....
 ๒.ทำมากแถบ.....
 ๓.ทำมากแถบ.....
 ๔.ทำมากแถบ.....
๗. สินค้าออกที่สำคัญของไทย คือ.....
๘. ทางคมนาคมที่มี.....ทางคือ.....
๙. ทางหลวงที่สำคัญ มี.....สาย คือ.....
๑๐. ทางรถไฟที่สำคัญ มี.....สาย คือ.....
๑๑. การคมนาคมทางอากาศของไทย.....
ตอนเมืองได้ชื่อว่าเป็น.....ทาง.....

ภาพนี้แสดงถึงการคมนาคมที่เจริญของต่างประเทศ คือสหรัฐอเมริกา แสดงถึงถนนที่ตัดผ่านเชิงเขา ได้สร้างถนนให้มีขอบสูง
เพื่อความปลอดภัย คือป้องกันมิให้รถตกลงไปนอกทางได้

บทที่ ๕ แผนที่

๑. แผนที่ คือ ภาพที่เขียนย่อจากส่วน
สักที่เป็นจริง และใช้เครื่องหมายแทนสิ่งต่าง ๆ
ได้แก่แบบที่เขียนย่อจากพื้นแผ่นดิน โดยใช้
เครื่องหมายต่าง ๆ แสดง แม่น้ำ ภูเขา เมือง
ต่าง ๆ ให้ทราบตำแหน่งที่ตั้ง รูปลักษณะและ
ความกว้างยาวของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่บน
พื้นโลก

๒. แผนที่ เป็นอุปกรณ์สำคัญอย่างยิ่งใน
การเรียนภูมิศาสตร์ เพราะจะเป็นเครื่องชี้ให้
นักเรียนเห็นและเข้าใจแจ่มแจ้งถึงบทเรียนที่ได้
เรียนไป เช่นเรียนถึงเรื่องภูมิประเทศของ
ประเทศไทย นักเรียนก็จะได้แลเห็นด้วยตา
จากแผนที่ที่แสดง ว่าประเทศไทยมีรูปร่าง
เป็นอย่างไร จะให้เห็นที่ราบกว้างใหญ่และ
ลำน้ำเจ้าพระยาในภาคกลาง ดังนั้นเป็นต้น

ด้วยเหตุนี้นักเรียนจึงจำเป็นต้องรู้จักและ
เข้าใจถึงวิธีอ่านแผนที่ด้วย

๓. สิ่งที่ต้องรู้เกี่ยวกับแผนที่

มาตราส่วน คือ การเทียบส่วนระหว่าง
ความกว้างยาวในแผนที่ กับความกว้างยาวอัน
แท้จริงของสิ่งนั้น ๆ เช่น ความยาวของแม่น้ำ
๑ เซนติเมตรในแผนที่ ย่อมแทนความยาว
ของแม่น้ำจริง ๆ เป็นจำนวนหลายกิโลเมตร
แผนที่ที่มีมาตราส่วนต่าง ๆ กันแล้วแต่ผู้เขียน
ผู้เขียนใช้มาตราส่วนเท่าไรจะมีบอกให้ทราบใน
แผนที่นั้น เช่นมาตราส่วนเป็น ๑:๘,๐๐๐,๐๐๐
ก็หมายความว่า กำหนดความยาวที่ใช้ในแผนที่

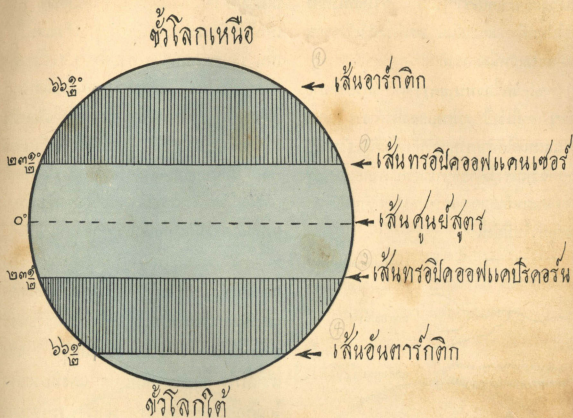
เป็นส่วน ๑ ของจริงจะต้องยาวเป็น ๘,๐๐๐,๐๐๐
เท่า ถ้าในแผนที่เป็น ๑ เซนติเมตร ของจริง
ก็ต้องเป็น ๘,๐๐๐,๐๐๐ เซนติเมตร หรือ ๘๐
กิโลเมตร

๔. ทิศ นักเรียนได้เคยเรียนถึงวิธีสังเกต
ทิศมาแล้วว่า ถ้าเราต้องการจะทราบทิศ ก็ดูว่า
พระอาทิตย์ขึ้นทางไหน ทางนั้นเป็น ทิศตะวันออก
ทิศที่อยู่ตรงข้ามก็เป็น ทิศตะวันตก ถ้า
เรายืนกางมือ ให้มือขวาอยู่ทางทิศตะวันออก
ตรงหน้าก็เป็น ทิศเหนือ ข้างหลังเป็น ทิศใต้
หรือจะใช้เครื่องมือในการหาทิศก็ได้ เครื่องมือ
นี้เราเรียกว่า เข็มทิศ โดยปกติเข็มทิศจะชี้ไป
ทางทิศเหนือและทิศใต้เสมอ

ส่วนในแผนที่นั้น เราได้กำหนดไว้ให้แน่
นอนแล้วว่า ถ้าเราหันหน้าเข้าหาแผนที่ ส่วน
บน ของแผนที่เป็นทิศเหนือ ส่วนล่างเป็น
ทิศใต้ ทางขวามือ เป็น ทิศตะวันออก
ซ้ายมือ เป็น ทิศตะวันตก

๕. เส้นศูนย์สูตร คือ เส้นสมมติที่ลาก
กึ่งกลางโลกโดยรอบ แบ่งโลกออกเป็นสอง
ส่วนเท่า ๆ กัน คือส่วนขั้วโลกเหนือ และขั้ว
โลกใต้

เส้นละติจูด หรือ ที่นิยมเรียก เส้นรุ้ง
ขนาน คือเส้นสมมติที่ลากรอบโลกให้ขนาน
กับเส้นศูนย์สูตร ทางขั้วโลกเหนือ ๙๐ เส้น
เรียกว่า เส้นรุ้งเหนือ ทางขั้วโลกใต้ ๙๐ เส้น
เรียกว่า เส้นรุ้งใต้ ทุก ๆ เส้นมีกำหนดทางกัน

๑ องศา เส้น 0° คือเส้นศูนย์สูตร และเส้น ๙๐° คือเส้นที่อยู่หัวโลกเหนือสุด และใต้สุด

(องศาเป็นหน่วยที่ใช้วัด โดยกำหนดว่า วงกลมทุกวง ถ้าแบ่งออกเป็น ๓๖๐ ส่วนเท่าๆ กัน ส่วนหนึ่งๆ เรียกว่า องศา ทุกๆ องศา แบ่งเป็น ๖๐ ลิปดา และลิปดาแบ่งเป็น ๖๐ ทิปดา)

เส้นรุ้งขนานที่สำคัญมี ๔ เส้น คือ

๑ เส้น ทรอปิก ออฟ แคนเซอร์ คือเส้นรุ้งขนานที่ $๒๓^{\circ}๒๕'$ องศาเหนือ

๒ เส้น ทรอปิก ออฟ แคปริคอร์น คือเส้นรุ้งขนานที่ $๒๓^{\circ}๒๕'$ องศาใต้

๓ เส้น อาร์กติก เซอเคิล คือเส้นรุ้งขนานที่ $๖๖^{\circ}๓๐'$ องศาเหนือ

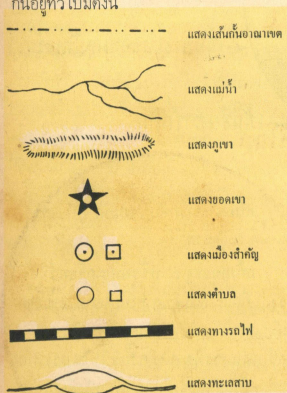
๔ เส้น แอนตาร์กติก เซอเคิล คือเส้นรุ้งขนานที่ $๖๖^{\circ}๓๐'$ องศาใต้

เส้นลองจิจูด หรือที่นิยมเรียกว่าเส้นแวง คือเส้นสมมติที่ลากรอบโลกผ่านหัวโลกเหนือและหัวโลกใต้ตัดเส้นศูนย์สูตรเป็นมุมฉาก เราถือเส้นแวงที่ผ่านเมืองกรีนิชในประเทศอังกฤษเป็นเส้นแวง 0° เส้นแวงทางทิศตะวันออกของเส้น 0° มี ๑๘๐ เส้น เส้นแวงทางทิศตะวันตกของเส้น 0° มี ๑๘๐ เส้น ระยะเส้นแวงหนึ่งๆ เรียกว่าองศาหนึ่งๆ ถ้าอยู่ทางทิศตะวันออกก็เรียกว่าองศาตะวันออก ถ้าอยู่ทางทิศตะวันตกของเส้น 0° ก็เรียกว่าองศาตะวันตก

เส้นแวงทุกๆ เส้น มีระยะห่างเท่าๆ กัน คือ ตรงเส้นศูนย์สูตรจะห่างกันราว ๖๙ ไมล์

และระยะจะแคบเข้าๆ เมื่อใกล้ขั้วโลกทั้งสองเข้าไปทุกที และเส้นวงเหล่านี้จะไปบรรจบกันที่ขั้วโลกเหนือและใต้

๖. เครื่องหมายต่างๆ เครื่องหมายต่างๆ ที่ใช้เป็นเครื่องแสดงสิ่งต่างๆ ในการเขียนแผนที่ได้ทำการตกลงกันเป็นที่รู้แจ้งทั่วไป หรือมีฉะนั้นจะมีคำอธิบายเครื่องหมายนั้นๆ อยู่ทางมุมแผนที่เสมอ เครื่องหมายที่เป็นที่เข้าใจกันอยู่ทั่วไปมีดังนี้

๗. ลูกโลกคือลูกกลมที่สร้างขึ้น สมมติว่าเป็นโลกจริง สร้างขึ้นโดยนำเอาวัตถุใดก็ได้จะเป็นไม้หรือยางมาทำเป็นลูกกลม ตั้งอยู่บนแกนหมุนได้ แล้วเขียนแผนที่ลงบนลูกกลมนั้น ฉะนั้น ลูกกลมนั้นจึงมีส่วนต่างๆ เหมือนแผนที่

นั่นเอง แต่เป็นแผนที่ที่แสดงบนลูกทรงกลม เพื่อให้มีลักษณะคล้ายโลกจริงๆ คือแสดงให้เห็น เส้นรุ้ง เส้นแวง ทวีปต่างๆ มหาสมุทรต่างๆ เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการเรียนภูมิศาสตร์ให้เห็นจริงมากเข้า เช่น เรียนถึงอาการหมุนของโลก ทำให้เกิดกลางวันกลางคืน นักเรียนก็อาจเห็นจริงว่า เมื่อโลกซีกที่อยู่ตรงกับดวงอาทิตย์ได้รับแสงสว่างเต็มที่ทางด้านหลังก็จะมืด คือเป็นเวลากลางคืน

๘. เมื่อนักเรียนได้รู้จักส่วนต่างๆ ของแผนที่แล้ว ก็จะต้องรู้จักวิธีอ่านด้วย สมมติว่านักเรียนจะเรียนเรื่องประเทศไทย นักเรียนจะหาที่ตั้งได้โดยดูว่าอยู่ในระหว่างเส้นรุ้ง เส้นแวงเท่าไร มีอาณาเขตเพียงใด และมีประเทศใดเป็นประเทศข้างเคียง นักเรียนจะต้องดูว่าในรูปร่างที่เป็นประเทศไทยนั้น มีเครื่องหมายอะไร แล้วเข้าใจแจ่มแจ้งว่าก่อนเหนือของประเทศไทยมีภูเขามาก ตอนกลางมีที่ราบกว้างใหญ่ ทางทิศใต้เป็นดินแดนแคบมีฝั่งทะเลมาก ทางตะวันออกเฉียงเหนือพื้นที่เป็นเขาเตี้ยๆ และที่ราบสูงมาก ดังนั้นเป็นต้น

สิ่งสำคัญในการอ่านแผนที่ก็คือ ความเข้าใจในเครื่องหมายต่างๆ ให้ชัดเจนนั่นเอง

๙. ประโยชน์ของการใช้แผนที่ประกอบ การเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ก็คือทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนดีขึ้น สามารถจดจำได้ ทิถา เพราะนักเรียนได้ใช้สัมผัสในการเรียน

นั้นเป็นอย่างดี ทำให้รู้สึกสนุกสนานและไม่
เบื่อในการเรียน เพราะรู้สึกเห็นจริงไปกับการ
เรียนนั้นๆ ด้วย

เติมข้อความในช่องว่างต่อไปนี้ให้ได้ ความสมบูรณ์

๑. แผนที่คือ.....
๒. ที่มุมของแผนที่เขียนว่า มาตราส่วน
๑:๘๐๐,๐๐๐ หมายความว่า.....
๓. เราสังเกตทิศต่างๆ ได้โดย.....
๔. เครื่องมือที่ใช้หาทิศเรียกว่า.....
๕. เส้นศูนย์สูตร ๐° คือ.....
๖. เส้นรุ้งขนาน คือ.....

๗. เส้นแวง ๐° ผ่าน.....ใน.....

๘. เส้นแวง คือ.....

๙. เครื่องหมายแสดง

ภูเขา.....

แม่น้ำ.....

เส้นกั้นอาณาเขต.....

เมืองสำคัญ.....

ทางรถไฟ.....

ทะเลสาบ.....

๑๐. แผนที่ที่มีประโยชน์ คือ.....

๑๑. เขียนแผนที่ประเทศไทย แสดงอาณาเขต

แม่น้ำ ภูเขา และเมืองหลวง

แผนที่โลก

จีน

มาตราส่วน ๑ : ๒๕,๐๐๐,๐๐๐
๕๐๐ กิโลเมตร

ประเทศเพื่อนบ้านของไทย

ประเทศจีน

๑. ประเทศจีน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของทวีปเอเชีย เป็นประเทศที่มีความเจริญมากว่า ๕,๐๐๐ ปีแล้ว มีบริเวณกว้างขวางมาก มีอาณาเขตติดต่อกัน

ทิศเหนือ จดสหภาพโซเวียตรัสเซีย

ทิศใต้ จดอินเดีย เนปาล พม่า และอินโดจีน

ทิศตะวันออก จดเกาหลี ทะเลเหลือง และทะเลจีน

ทิศตะวันตก จดอินเดีย และสหภาพโซเวียตรัสเซียตอนใต้

๒. เนื่องด้วยประเทศจีน มีอาณาเขตกว้างใหญ่มาก จึงมีภูมิประเทศและภูมิอากาศแตกต่างกันมาก ทางภาคเหนือเป็นที่สูงประกอบด้วยภูเขามากมาย ฉะนั้น จึงมีอากาศหนาวจัด ทางภาคกลางมีที่ราบกว้างใหญ่ มีแม่น้ำไหลผ่านหลายสาย ฝนตกชุก มีอากาศร้อนหนาวปานกลาง ทางภาคใต้เป็นที่ราบสูงและภูเขา มีที่ราบบ้างตามริมฝั่งแม่น้ำ ภาคนี้มีอากาศค่อนข้างร้อน มีฝนชุก

๓. จีนในปัจจุบันนี้แบ่งเป็นสองพวก พวกที่อยู่บนพื้นแผ่นดินใหญ่ เป็นพวกสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือที่เรียกว่าจีนคอมมิวนิสต์ มีเมือง ปักกิ่ง (เป่ย์จิง) เป็นเมืองหลวง

อีกพวกหนึ่ง คือ จีนคณะชาติ อยู่ในเกาะไต้หวัน ซึ่งเป็นเกาะในทะเลจีน มีไทเปเป็นเมืองหลวง

จีนมีการปกครองตามระบอบ สาธารณรัฐ มีประธานาธิบดีเป็นประมุข

๔. การทำมาหากิน การเพาะปลูก มีการปลูกข้าวเจ้าในภาคใต้ ข้าวสาลี ข้าวฟ่างในภาคเหนือ ฝ้าย อ้อย ชา ยาสูบ ถั่วต่างๆ ฝิ่น คราม ใบชา ผลไม้ และผักต่างๆ

การป่าไม้ ส่วนมากทำการปลูกไม้ไผ่ โดยทั่วไป

การเลี้ยงสัตว์ มีการเลี้ยงสัตว์ วัว หมู แพะ แกะ ม้า เป็ด ไก่ และไหม จีนมีการเลี้ยงไหมมากที่สุดในโลก

การหัตถกรรม มีการทำเครื่องลายคราม เครื่องถ้วยชาม การทำไหมและแพร การทอผ้า ทำกระดาษ ทำเครื่องเหล็กและเครื่องแก้ว

การค้าขาย ชาวจีนชอบทำการค้าขายมาก มีทั้งการค้าขายภายในและภายนอกประเทศ สินค้าออก ที่สำคัญ คือ ไหม ชา เครื่องถ้วยชาม ถั่วและอาหารที่ทำจากถั่ว หนังกุ้ง และผลไม้ต่างๆ สินค้าเข้า ก็มี ฝ้ายดิบ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องเหล็ก เครื่องจักร น้ำมัน น้ำตาล และไม้ เป็นต้น

๕. การคมนาคมติดต่อกับประเทศไทย ประเทศจีนได้มีการติดต่อค้าขายกับไทยมาเป็น

เวลานานแล้ว ในสมัยโบราณจีนได้เข้ามาทำการค้าขายกับไทยโดยทางเรือ คือนำสินค้าบรรทุกเรือสำเภามา ในปัจจุบันนี้การคมนาคมสะดวกมาก มีทั้งทางเรือและทางอากาศ แต่ไทยติดต่อกับจีนคณะชาติเท่านั้น ไม่ติดต่อกับจีนคอมมิวนิสต์

๖. ลักษณะที่คล้ายคลึงกับไทย ไทยและจีนเป็นชนชาติผิวเหลืองด้วยกัน และมีความสัมพันธ์กันมาอย่างใกล้ชิด ฉะนั้น จึงมีสิ่งที่คล้ายคลึงกันมาก เช่นในคำภาษา อยู่ในกลุ่มภาษาเดียวกัน คือนิยมพูดคำโคต มีเสียงวรรณยุกต์ การประกอบอาชีพ ก็มีการเพาะปลูกเป็นส่วนมากเช่นเดียวกัน

ในส่วนที่แตกต่างกันก็มีมาก ประเทศจีนมีอาณาเขตกว้างใหญ่ มีพลเมืองมากมาย เพราะอยู่ห่างไกลกันมาก จึงมีภาษาพูดแตกต่างกันไป แต่ของไทยเราแม้ภาษาจะเขียนแต่ก็พูดกันเข้าใจ คนจีนมีความอดทนและขยันในการประกอบอาชีพ เพราะภูมิอากาศของจีนรุนแรงกว่าในประเทศไทย ไทยมีอากาศอบอุ่นทำให้พลเมืองมีความเป็นอยู่อย่างสบาย ทั้งยังมีอาหารการกินบริบูรณ์ ชาวไทยจึงมีความอดสาหรือน้อยกว่าคนจีน

ในด้านศาสนา จีนนับถือศาสนาขงจื้อและลัทธิเต๋าเป็นส่วนมาก ส่วนไทยนับถือศาสนาพุทธ

ในด้านการปกครอง จีนแบ่งเป็น ๒ พวก

จีนคณะชาติใช้การปกครองระบอบประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุข ส่วนสาธารณรัฐประชาชนจีน มีการปกครองตามลัทธิคอมมิวนิสต์ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ประเทศลาว

๑. ลาวเป็นประเทศหนึ่ง อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของไทย มีพลเมืองประมาณ ๒ ล้านคน พื้นที่โดยทั่วไปเป็นภูเขาและที่ราบสูง มีที่ราบบ้างตามบริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ จดพม่า จีน และเวียดนามเหนือ

ทิศใต้ จดไทย กัมพูชา และเวียดนามใต้

ทิศตะวันออก จดเวียดนาม

ทิศตะวันตก จดไทย

๒. เมืองหลวงของประเทศลาว คือ เวียงจันทน์ ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำโขง ตรงข้ามกับจังหวัดหนองคายของประเทศไทย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข พระมหากษัตริย์มิได้ประทับอยู่ในนครหลวง แต่ประทับอยู่ ณ เมืองหลวงพระบาง ซึ่งเป็นเมืองชุมชนการค้าที่สำคัญของลาว

๓. การทำมาหากิน เนื่องด้วยพื้นที่ภูมิประเทศของประเทศลาวเต็มไปด้วยภูเขา

และที่ราบสูง ฉะนั้น จึงมีการทำมาหากินโดยทำการป่าไม้ หาของป่าต่างๆ ได้แก่การยิงสัตว์และนำหนังมาขาย ส่วนที่เป็นที่ราบทางริมฝั่งแม่น้ำโขง ก็มีการปลูกข้าวและฝ้ายบ้าง ทางด้านอุตสาหกรรมของลาวยังนับว่าไม่เจริญ คงเป็นประเภทอุตสาหกรรมในครอบครัวเสียเป็นส่วนใหญ่

สินค้า ที่สำคัญมี ข้าว ฝ้าย หนังสัตว์ ไม้สัก เม็ดกาแฟ และครั่ง

๔. การคมนาคมติดต่อกับประเทศไทย ประเทศไทยและลาวได้มีการติดต่อกันมาอย่างใกล้ชิด (เพราะแต่เดิมลาวก็เป็นดินแดนส่วนหนึ่งของประเทศไทย) ระหว่างประเทศลาวกับประเทศไทยมีแม่น้ำโขงกั้นอยู่ ราษฎรในแถบนั้นโดยมากจึงมีการติดต่อกันโดยทางเรือ ข้ามแม่น้ำโขงไปมาหาสู่กันเสมอ

การติดต่อกับบกก็นับว่าสะดวกมาก โดยขึ้นรถไฟจากกรุงเทพ ฯ ไปลงสถานีอรัญประเทศ แล้วโดยสารรถยนต์หรือรถไฟต่อเข้าไปในเขตอินโดจีน

การคมนาคมทางอากาศ การคมนาคมทางอากาศนับว่าเจริญและรวดเร็วมาก มีเครื่องบินออกจากสนามบินดอนเมืองไปยังเวียงจันทน์หลายสาย

๕. ลาวและไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก เพราะลาวในปัจจุบันนี้ก็คือไทยผ่าหนึ่ง ซึ่งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฉะนั้น รูปร่าง ภาษาพูด ขนบธรรมเนียมประเพณีจึงมี

ส่วนคล้ายคลึงกันมาก ทั้งลาวก็นับถือพุทธศาสนาเช่นเดียวกับไทย ในปัจจุบันนี้ลาวมีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเช่นเดียวกับไทย

ส่วนที่แตกต่างกัน ก็มี ในด้านภูมิประเทศ ประเทศไทยมีดินแดนกว้างใหญ่และสมบูรณ์กว่าลาว มีทางออกทะเลติดต่อกับประเทศต่างๆ ได้สะดวก แต่ลาวไม่มีทางออกทะเลเลย การคมนาคมของลาวจึงต้องอาศัยผ่านประเทศเพื่อนบ้าน คือ ไทย พม่า และกัมพูชา

ในด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ไทยมีความเจริญกว่าลาว เพราะลาวได้ตกไปอยู่ในปกครองของฝรั่งเศสเป็นเวลานาน ทำให้ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเดิมเสื่อมไป กลัรับเอาภาษาและวัฒนธรรมของฝรั่งเศสเข้าไว้ด้วย ลาวใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่สอง

ประเทศเวียดนาม

๑. ประเทศเวียดนามอยู่ทางทิศตะวันออกของคาบสมุทรอินโดจีน มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ จกจีน

ทิศใต้ จกทะเลจีน

ทิศตะวันออก จกทะเลจีน

ทิศตะวันตก จกกัมพูชาและลาว

๒. เวียดนามแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ เวียดนามเหนือ และ เวียดนามใต้ มีเส้นรุ้งขนานที่ ๑๖° เป็นเส้นแบ่ง มีพลเมืองประมาณ ๒๐ ล้านคน ภูมิประเทศทางเหนือเป็นที่ราบสูงมีภูเขามาก ตอนกลางเป็นที่ราบแคบ ๆ

ยาวไปตามฝั่งทะเล ตอนใต้เป็นที่ราบต่ำกว้างขวาง มีแม่น้ำโขงไหลผ่าน ทำให้เป็นประโยชน์แก่การเพาะปลูกมาก

๓. เวียดนามเหนือ หรือเรียกว่า เวียดนามินห์ มีฮานอยเป็นเมืองหลวง ปกครองตามระบอบลัทธิคอมมิวนิสต์ เวียดนามใต้มี ไซ่ง่อนเป็นเมืองหลวง ใช้การปกครองตามระบอบเสรีประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุข

๔. อาชีพที่สำคัญ คือ การเพาะปลูก มีการปลูกข้าว ฝ้าย อ้อย ข้าวโพด ยาสูบ กาแฟ เครื่องเทศ ยางพารา และ มะพร้าว มีการอุตสาหกรรมบ้างแต่ยังไม่เจริญ เช่น ทำน้ำตาล ปูนซีเมนต์

สินค้าที่สำคัญ มี ข้าว ยาง ถ่านหิน และไหมดิบ

๕. การคมนาคมติดต่อกับประเทศไทย มีทางติดต่อได้ ๓ ทาง คือ

ทางบก โดยสารรถไฟจากกรุงเทพฯ ไปลงสถานีอรุณประเทศ แล้วโดยสารรถยนต์หรือรถไฟต่อไปยังเขตอินโดจีน ไปลงที่ไซ่ง่อน

ทางน้ำ มีเรือโดยสารจากกรุงเทพฯ และตามเมืองท่าต่างๆ ไปยังเมืองฮาติเยน ทางใต้ของเวียดนามใต้

ทางอากาศ จากท่าอากาศยานดอนเมือง มีสายการบินต่างๆ ไปยังไซ่ง่อน

๖. เวียดนามและไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ประชาคมิวนิยมเหมือนกัน จึงมีรูปร่างคล้ายกัน มีพันธุ์ภูมิประเทศและอากาศคล้าย

คลึงกัน จึงมีการประกอบอาชีพเช่นเดียวกัน ได้แก่การเพาะปลูก การประมง เป็นต้น

ลักษณะที่แตกต่างกัน ประเทศไทยเป็นชาติที่เป็นอิสระ ไม่เคยตกอยู่ใต้ปกครองของใครเป็นเวลานานๆ ฉะนั้น ศิลปะและวัฒนธรรมของไทยจึงดำรงอยู่และเจริญ ทั้งในด้านการศึกษาและศาสนา

เวียดนามได้ตกไปอยู่ในปกครองของฝรั่งเศสเป็นเวลานาน จึงรับเอาวัฒนธรรมและศาสนาจากฝรั่งเศสไว้มาก เวียดนามนับถือคริสต์ศาสนาเป็นส่วนมาก พวกที่นับถือพุทธศาสนาก็นับถือค่านิยมกับไทย คือนับถือลัทธิมหายาน ส่วนไทยนับถือลัทธิหินยาน

ในด้านการปกครอง เวียดนามแบ่งเป็นสองพวก เวียดนามเหนือใช้การปกครองตามลัทธิคอมมิวนิสต์ เวียดนามใต้ใช้การปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุข ส่วนไทยใช้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ประเทศกัมพูชา

๑. กัมพูชาเป็นประเทศอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของไทย มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	จกไทยและลาว
ทิศใต้	จดฝั่งทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	จกเวียดนามใต้
ทิศตะวันตก	จกไทย

๒. ประเทศกัมพูชา มีพลเมืองประมาณ ๔ ล้านคน พื้นที่ตอนเหนือและตะวันตกเป็น

ที่สูงและพื้เขาปกคลุมไปด้วยป่า ตอนกลางในบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง เป็นที่ราบลุ่มอันกว้างใหญ่ มีทะเลสาบใหญ่ ทางใต้เป็นที่ราบสูง มีพื้เขาติดต่อกันมาจากทางเหนือ

๓. เมืองพนมเปญ เป็นเมืองหลวง มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๔. การทำมาหากิน ได้แก่ การเพาะปลูก มีการปลูก ข้าว ฝ้าย ยาสูบ ข้าวโพด ยางพารา เครื่องเทศ ไม้ การประมง มีปลาน้ำจืดชุกชุมมากในทะเลสาบ และมีการจับปลาตามชายฝั่งทะเลบ้าง มีการทำเหมืองแร่และอุตสาหกรรมบ้าง แต่ยังไม่เจริญนัก

สินค้าสำคัญ ของกัมพูชา มี ข้าว ยาง ข้าวโพด ปลาอย่าง ปลาเค็ม เครื่องเทศ

๕. การคมนาคมติดต่อกับประเทศไทย เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ในคาบสมุทรอินโดจีน ทางบกมีถนนและรถไฟเชื่อมกับถนนและรถไฟไทยที่อำเภออรัญประเทศ มีการคมนาคมทางเรือติดต่อกันอย่างใกล้ชิด ทางอากาศก็มีสายการบินทั้งของไทย และต่างประเทศไปลงที่พนมเปญ

๖. ลักษณะที่คล้ายคลึงกันของไทยกับกัมพูชา ไทยและกัมพูชามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และได้เข้าปะปนกันจนมีสายเลือดผสมกันอยู่ ฉะนั้นจึงมีส่วนที่คล้ายคลึงกันอยู่มาก ทั้งรูปร่างหน้าตา ภาษา วัฒนธรรม

ศาสนา และศิลปะต่างๆ คือภาษาที่พูดมีส่วนคล้ายกัน เพราะไทยรับอารยธรรมทางภาษาจากเขมรไว้มาก ทั้งไทยและกัมพูชานับถือพุทธศาสนาลัทธิหินยานด้วยกัน

เนื่องจากดินฟ้าอากาศคล้ายคลึงกัน จึงมีการประกอบอาชีพเช่นเดียวกัน คือมีการเพาะปลูก จับปลา เป็นต้น

ส่วนที่แตกต่างกันก็คือ กัมพูชาได้ตกอยู่ในปกครองของฝรั่งเศสเสียนาน ฉะนั้นจึงรับเอาอารยธรรมฝรั่งเศสเข้าไว้หลายอย่าง เช่น ชาวกัมพูชาพูดภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่สอง ในด้านการศึกษา กัมพูชายังด้อยกว่าไทย ความเจริญในปัจจุบันยังสู้ไทยไม่ได้ เพราะทางคมนาคมของกัมพูชายังไม่เจริญพอ ไม่มีท่าเรือของตนเอง ต้องอาศัยการลำเลียงจากประเทศไทย

ประเทศสหภาพมา

๑. สหภาพมาตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกและตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับ

ทิศเหนือ จดจีนและธิเบต

ทิศใต้ จดอ่าวเบงกอลและทะเลอันดามัน

ทิศตะวันออก จดจีน อินโดจีน และไทย

ทิศตะวันตก จดอินเดียนและอ่าวเบงกอล

๒. พม่ามีพลเมืองประมาณ ๒๒ ล้านคน ส่วนมากเต็มไปด้วยเนินสูงและภูเขา มีที่ราบอยู่ในภาคกลาง มีแม่น้ำสำคัญหลายสาย เช่น

แม่น้ำอิรวดี แม่น้ำสะโตง แม่น้ำสาละวิน
 ย่างกุ้ง เป็นเมืองหลวงและเมืองท่าที่สำคัญ
 ที่เมืองนี้มีพระเจดีย์ที่สำคัญยิ่งของพม่า
 คือ พระเจดีย์ ชาวคาทอลิก หรือพระเจดีย์ทอง
 เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของพระ-
 พุทธเจ้า เป็นปูชนียสถานที่งดงามมาก สูงถึง
 ๓๖๘ ฟุต เป็นที่สักการะของบรรดาพุทธ-
 ศาสนิกชนทั้งหลาย

๓. การทำมาหากิน สหภาพพม่ามี
 ภูมิประเทศ และ ภูมิอากาศคล้ายคลึงกับไทย
 ฉะนั้น การประกอบอาชีพจึงเป็นไปในทำนอง
 เดียวกัน

การเพาะปลูก พืชที่สำคัญที่ปลูกกันคือ
 ข้าวเจ้า นอกจากนั้นก็มี ฝ้าย ยางพารา ยาสูบ

การขุดแร่ แร่ที่สำคัญคือ ปิโตรเลียม
 มีมากในบริเวณตอนกลาง ของ แม่น้ำอิรวดี
 นอกจากนั้นก็มี พลอย เงิน ทองแดง ดีบุก
 ทับทิม เหล็ก ตะกั่ว

การป่าไม้ เป็นอาชีพที่สำคัญและทำกัน
 มาก มีไม้สัก และไม้เบญจพรรณ

การค้าขาย มีการค้ากับต่างประเทศบ้าง
 สินค้าออก ที่สำคัญ คือ ข้าว น้ำมัน-
 ปิโตรเลียม ไม้สัก ฝ้าย ตะกั่ว ดีบุก ยางพารา
 หยก ครั่ง ยาสูบ

สินค้าเข้า มีเครื่องนุ่งห่ม เครื่องเหล็ก
 เครื่องจักร แป้งสาลี

๔. การคมนาคมติดต่อกับประเทศไทย
 มีการติดต่อกับประเทศไทยได้ ๓ ทาง คือ

ทางบก มีทางติดต่อกับทางชายแดนของ
 ประเทศไทย ซึ่งได้มีการติดต่อกันมาช้านานถึงกัน
 แต่โบราณแล้ว แต่การเดินทางทางบกนั้นลำบาก
 มากเพราะต้องเดินทางผ่านป่าทึบ และข้าม
 ช่องเขา คือ ช่องสิงขร ค่านเจดีย์สามองค์ เป็นต้น
 ทางน้ำ ต้องเดินทางจากกรุงเทพฯ โดย
 รถไฟ ไปลงเรือที่กันตัง แล่นเลียบมหาสมุทร
 อินเดีย ไปยังพม่า

ทางอากาศ นับว่ารวดเร็วและสบายที่
 สุด ออกจากสนามบินคอนเมืองไปอย่างถึง

๕. ลักษณะที่คล้ายคลึงระหว่างสห-
 ภาพพม่า และ ไทย มีภูมิประเทศและภูมิ-
 อากาศคล้ายคลึงกัน พลเมืองจึงประกอบอาชีพ
 เช่นเดียวกัน มีการเพาะปลูก ทำป่าไม้ และ
 ทำเหมืองแร่บ้าง ทั้งไทยและพม่านับถือพุทธ-
 ศาสนาเหมือนกัน และมีความเคร่งครัดใน
 ศาสนาเหมือนกัน

ลักษณะที่แตกต่างกัน พม่าได้ตกเป็น
 เมืองขึ้นของอังกฤษเป็นเวลานาน เพิ่งได้
 อิสระภาพหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ฉะนั้น
 จึงมีความเจริญน้อยกว่าไทยในด้านการศึกษา
 และการปรับปรุงประเทศ

ในด้านการปกครอง พม่าแบ่งการปกครอง
 เป็นแคว้นรวมเรียกชื่อประเทศว่า สหภาพพม่า
 มีการปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตย มีประ-
 ธานาธิบดีเป็นประมุข แต่ไทยมีการปกครอง
 เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ใช้การปกครองระบอบ
 ประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ประวัติศาสตร์ชาติไทยโดยสังเขป

ถิ่นเดิมของชนชาติไทย

๑. ไทยเป็นชาติใหญ่ และเป็นชาติเก่าแก่ที่สุดชาติหนึ่งในทวีปเอเชีย ตามการค้นคว้าของนักประวัติศาสตร์ ปรากฏว่า ไทยเป็นเผ่าพันธุ์ชาติมองโกล มีถิ่นกำเนิดอยู่แถบภูเขาอัลไต ท่ามกลางทวีปเอเชีย แล้วอพยพ ลงมาหาถิ่นทำมาหากิน ข้างใต้ ต่อภายหลัง แต่ประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ในตอนนั้นไม่แจ่มแจ้งนัก เพิ่งจะมาแจ่มแจ้งแน่นอนขึ้น ในยุคที่ไทยเริ่มเป็นชาติที่ตั้งภูมิลำเนาอยู่เป็นปึกแผ่นแล้ว

๒. ถ้านักเรียนดูแผนที่ประเทศจีน ทางตอนเหนือสมัยปัจจุบันนี้ จะมองเห็นแม่น้ำใหญ่สายหนึ่ง ชื่อว่าแม่น้ำ ขวงโห ต้นแม่น้ำสายนี้ ไหลมาจากทิวภูเขาทางทิศตะวันตก บริเวณลุ่มแม่น้ำนี้แหละ เป็นที่ตั้งภูมิลำเนาของชนชาติไทย เมื่อประมาณ ๖,๐๐๐ ปีล่วงมาแล้ว ชนชาติไทยครั้งนั้นตั้งแยกกันอยู่เป็นอาณาจักรใหญ่ ๓ แห่ง คือ ที่ต้นแม่น้ำขวงโหแห่งหนึ่ง ที่บริเวณเหนือมณฑลเสฉวนของจีนปัจจุบันแห่งหนึ่ง และบริเวณลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียงแห่งหนึ่ง

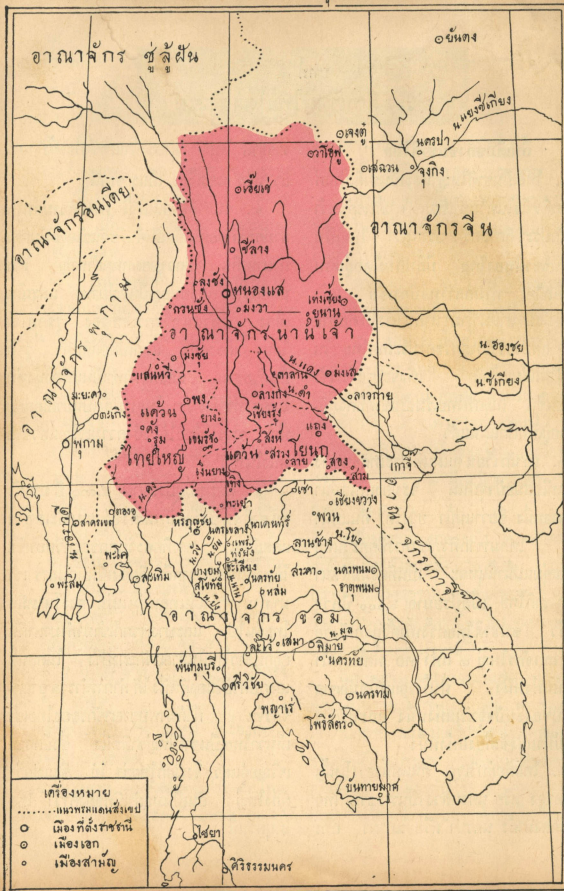
๓. ไทยที่อยู่บริเวณ ต้นแม่น้ำขวงโหนั้น ทั้ง นครลุง หรือ นครหลวงเป็นราชธานี ไทยที่อยู่ถัดลงมาทั้ง นครปา หรือ นครผา เป็น

ราชธานี ไทยที่อยู่ลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียงทั้ง นครยว หรือ นครเงี้ยว เป็นราชธานี

๔. ชนชาติไทยเหล่านี้ ต่างมีความสมานสามัคคีติดต่อกันเป็นอันดี ชยันขันแข็งในการทำมาหากิน มีความอดทนกล้าหาญ รู้จักปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่เป็นหมู่บ้าน และเป็นเมือง มีหัวหน้าทำการปกครอง รู้จักทำไร่ไถนา เลี้ยงสัตว์ แลกเปลี่ยนสินค้า รู้จักปั้นถ้วยชาม และทอผ้าทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม ในขณะที่ชาติต่าง ๆ ในยุโรปยังเป็นป่าเถื่อนอยู่นั้น ชนชาติไทยได้ถึงซึ่งความเจริญแล้วชาติหนึ่งในโลก

๕. ต่อมาเมื่อประมาณ ๕,๐๐๐ ปี มาแล้ว ชนชาติจีน ซึ่งมีหลักแหล่งอยู่แถบ ทะเลสาบแคสเปียน ทางทิศตะวันตกของทวีปเอเชีย ได้พากันอพยพจากถิ่นเดิมซึ่งเป็นที่กันดาร เข้ามาทำมาหากิน ในตอนลุ่มแม่น้ำ ขวงโหเหนือไทยขึ้นไป และบางพวกก็เข้ามาทำมาหากินอยู่กับชาวไทยในอาณาจักรผาบัง ในตอนนี้เองกษัตริย์จีนองค์หนึ่ง ได้ทำการสำรวจ อาณาจักรจีน ก็ได้มาพบอาณาจักรของไทยเข้า เห็นว่าไทยเป็นชาติใหญ่ชาติหนึ่ง ซึ่งมีความเจริญอยู่แล้ว จึงเรียกไทยว่า ไต ซึ่งแปลว่า ผู้ยิ่งใหญ่ อันเป็นมูลกำเนิดของคำว่า ไทย ในทุกวันนี้

แสดงอาณาจักรน่านเจ้า ยุคโกลีลอฟ พ.ศ. ๑๒๙๑

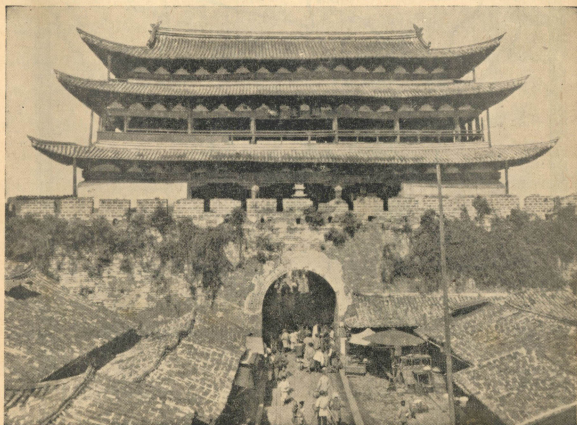

๖. ครั้นจีนมาถึงถิ่นฐานอยู่ที่ตำบลแม่น้ำ
 ชวงโห่แล้ว เมื่อเวลาล่วงมาอีกราว ๑,๐๐๐ ปี
 ก็มีจำนวนทวีขึ้นเป็นลำดับ จีนจึงเข้ามาแทรก
 แชงทำมาหากินอยู่กับคนไทย และรุกรานไทย
 ด้วยความสงบก่อน ครั้นเห็นไทยอ่อนแอลง
 จีนก็เข้ารุกรานไทยด้วยกำลัง และแสนยา-
 นภาพันท์ที่ ไทยไม่ทันรู้ตัว ก็แตกสลาย
 เสียบ้านเมืองให้แก่จีน ไทยที่อยู่ในนครลุง
 ก็อพยพลงมาอยู่ร่วมกับไทยที่อยู่ในครป่า ต่อ
 มาไทยนครป่าถูกจีนตีแตกพ่ายอีก พวกไทย
 ที่ไม่ต้องการ อยู่ใน อำนาจจีนก็อพยพลงมา อยู่
 ยังกะยว้ ต่อมาไทยนครยว้ก็ถูกจีนตามมา

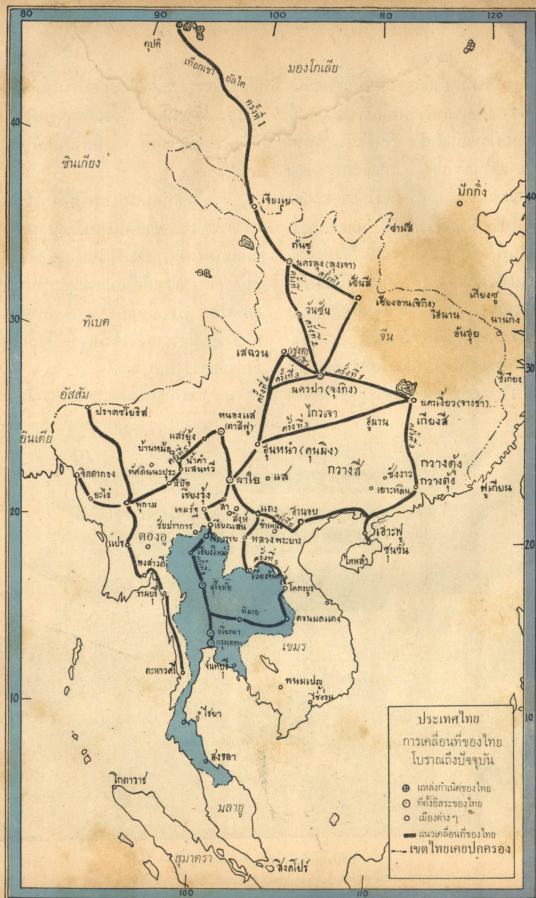
คืออีก เมื่อราว พ.ศ. ๕๐๐ คือประมาณ ๒,๑๐๐ ปี
 มาแล้ว ไทยนครยว้ก็เสียแก่จีน จนชาติไทย
 ที่รักความอิสระเสรี ก็พากันหนีบ่าลงมา
 ทางใต้

๗. ไทยที่หนีลงมาทางใต้มีจำนวน
 มากด้วยกัน พวกหนึ่งสามารถรวมกันเป็น
 ปึกแผ่นตั้งเป็นอาณาจักรขึ้นใหม่ ได้ อีกครั้ง
 หนึ่ง ในบริเวณที่เป็นมณฑลยูนนาน หรือ
 สุนหน่า เรียกชื่อว่า อาณาจักรอ้ายลาว
 อาณาจักรนี้ดำรงอยู่ราว ๒๐๐ ปี ก็เสียแก่จีน
 อีก เมื่อราว พ.ศ. ๖๐๐

๘. เมื่อไทยอาณาจักร อ้ายลาว เสียแก่จีน

ประตูเมืองกุ๋นหมิงซึ่งมีกำแพงใหญ่ล้อมรอบ
 (เมืองกุ๋นหมิงคือเมืองยูนนาน) จีนอยู่ในมณฑลยูนนานในสมัยที่ไทยตั้งอาณาจักรยว้

เครื่องแบบทหาร.

แบบชาวเมืองเดินทาง.

แบบปกติ.

คราวนี้ ชาวนาไทยก็อพยพหนีต่อลงมาข้างใต้ และมาตั้งบ้านเมืองอยู่กันเป็นหย่อมๆ ใหญ่บ้าง เล็กบ้าง ที่อยู่ใกล้จีน ก็ยอมอ่อนน้อม เป็นเมืองขึ้นของจีน ที่อยู่ห่างออกมาก็ประกาศตัวเป็นเอกราช ในราว พ.ศ. ๑๑๐๐ ประเทศจีนเกิดแตกแยกกันเป็นจลาจล กษัตริย์ไทยพระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า พระเจ้าฟ่ลือโก๊ะ หรือ ขุนบรม จึงถือโอกาสรวมกันเข้า เป็นอาณาจักรเดียวกัน อีก ครั้งหนึ่ง ไทยในอาณาจักรใหม่นี้ มีความเป็นปึกแผ่น และเข้มแข็ง กระทั่งจีนยอมรับเป็นมิตร และยกย่องว่ามีฐานะเท่ากัน เรียกชื่อ อาณาจักรไทยยุคนี้ว่า อาณาจักรน่านเจ้า ซึ่งแปลว่า เจ้าฝ่ายใต้ ส่วนมาถึงรัชกาลพระเจ้าโก๊ะล่อฝง ซึ่งเป็นกษัตริย์รัชกาลที่เก่งกล้าองค์หนึ่ง จึง ได้ย้ายนครหลวงอาณาจักรน่านเจ้า มาอยู่ที่เมือง หนองแส คือเมือง ทาลีฟู ในมณฑลยูนนานของจีนปัจจุบัน

๔. อาณาจักรน่านเจ้า ดำรงความเป็นอิสระภาพมาได้ประมาณ ๗๐๐ ปี จีนก็ติดตามลงมาถูกรานไทยอีก ไทยได้ต่อสู้เป็นสามารต ผลัดกันแพ้ ผลัดกันชนะ แต่โดยที่จีนมีจำนวนมากกว่าไทย ในที่สุด อาณาจักรน่านเจ้า อาณาจักรไทยยุคที่สามในดินแดน ประเทศจีนก็แตกสลายลง เมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๘๐๐ ชาวนาไทยจึงพากันอพยพลงมาสู่ดินแดน คาบสมุทอินโดจีน ติดตามไทยพวกที่อพยพลงมา ก่อนหน้านั้นแล้ว เป็นอันมาก

เหตุที่ไทยต้องอพยพจากถิ่นเดิม

๑. คนไทยที่ตั้งถิ่นฐานเดิมในประเทศจีน อพยพมาสู่แคว้นสุวรรณภูมินี้ หาได้อพยพมาพร้อมกันไม่ ต่างพวกต่างเดินทางลงมาโดยมีเหตุผลต่างกัน และเวลาต่างกัน ซึ่งพอจะประมวลสาเหตุของการอพยพได้ดังนี้

(๑) อพยพเพราะถูกจีนรุกราน ทำให้เสียความเป็นเอกราช

(๒) อพยพเพราะต้องการจะให้พ้นจากบริเวณที่มีการรบพุ่ง

(๓) อพยพเพราะ ดิน เติม เป็นที่กั้นการ อพยพ ขาดแคลน จึงต้องแสวงหาถิ่นที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีการทำมาหากินดีกว่า

การอพยพไปเป็นไทยสาขาใหญ่

(๑) การอพยพของชาวไทย ลงมาทางใต้ นั้น ก็ด้วยสาเหตุต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่การเสียอาณาจักรน่านเจ้านั้น เป็นสาเหตุให้คนไทยอพยพลงมายังแคว้นสุวรรณภูมิมากกว่าครั้งใดๆ

(๒) คนไทยที่อพยพมาสู่แคว้นสุวรรณภูมินี้ แยกออกได้เป็นพวกใหญ่ ๆ ๒ พวกคือ

พวกที่ ๑ เดินทางมาตามลุ่มแม่น้ำสาละวิน มาตั้งหลักแหล่งอยู่ในประเทศสหภาพพม่าตอนเหนือ คือ แคว้น ไทยใหญ่ หรือ รัฐฉาน ในปัจจุบันพวกนี้เรียกว่า ไทยใหญ่ หรือ เงี้ยว นอกจากนี้ยังมีอีกพวกหนึ่ง เดินทางต่อไปทางทิศตะวันตก ไปตั้งหลักแหล่งอยู่ที่แคว้น

อัสสัม ในประเทศอินเดีย เรียกว่า ไทยอาหม

พวกที่ ๒ เดินทางมาตามลำแม่น้ำโขง เรียกว่า ไทยน้อย มาตั้งอยู่ที่ลานช้าง คือประเทศลาวในปัจจุบันพวกหนึ่ง อีกพวกหนึ่งข้ามแม่น้ำโขง มาตั้งอยู่ในประเทศไทยขณะนี้ เรียกว่า ลานนา

ชนชาติเดิมในสุวรรณภูมิ

๑. ดินแดนที่เรียกว่าคาบสมุทรอินโดจีน ในปัจจุบันนี้ เดิมเรียกว่า สุวรรณภูมิ หรือ

แหลมทอง ตอนกลางเป็นที่ลุ่มราบมีเนื้อดินดี เหมาะแก่การเพาะปลูก มีฝั่งทะเลที่เป็นประโยชน์ในการจับปลา ดินฟ้าอากาศก็อำนวยให้มีแม่น้ำไหลผ่านโดยทั่วถึง นอกจากนี้ยังมีฝั่งทะเลที่เป็นประโยชน์ในการประมง ฉะนั้น ดินแดนตอนนี้จึง เป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นอันมาก

๒. สุวรรณภูมินี้ แต่เดิมเป็นที่อยู่ของชน ๓ ชาติ คือ ขอม ละว้า และมอญ

ชาติขอม มีภูมิสำเนาอยู่ทางลุ่มแม่น้ำโขง ตอนใต้ ซึ่งเป็นดินแดนของกัมพูชาเดิวนั้น แต่ชนชาวกัมพูชาในปัจจุบันนี้ หาใช่พวกขอมโบราณไม่ พวกขอมได้ศูนย์ส้นพันธุ์ไปหมดแล้ว

ชาติละว้า อยู่ในตอนกลาง คือ แถบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา คือประเทศไทยในปัจจุบันนี้ และบางส่วนของประเทศลาว ตลอดไปจนถึงตอนเหนือและตะวันออกของแม่น้ำโขง

ชาติมอญ หรือรามัญ อยู่ทางด้านตะวันตก ลุ่มแม่น้ำสาละวินตลอดไปจนถึงลุ่มแม่น้ำอิระวดีตอนใต้ ซึ่งเป็นประเทศสหภาพพม่าเดิวนั้น

ชาตินีลาในปัจจุบันนี้หาใช่ชาติละว้าเดิมไม่ หากเป็นไทยพวกหนึ่งนั่นเอง

๓. พวกละว้า ซึ่งอยู่ในตอนกลางของแหลมสุวรรณภูมินั้นได้แตกแยก เป็น ๓ อาณาเขต คือ

(๑) อาณาเขตทวารวดี ได้แก่ภาค

กลางของไทยปัจจุบัน มีเมือง นครปฐม เป็นเมืองหลวง

(๒) อาณาเขตทางหรือโยนก ได้แก่ ภาควัฒนของประเทศไทย มีเมือง เงินยาง เป็นเมืองหลวง

(๓) อาณาเขตโคตรบูร หรือ พนม ได้แก่ ภาควัฒนออกของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ มีเมือง นครพนม เป็นเมืองหลวง

๔. อำนาจของขอมในสุวรรณภูมิ อินเดียเป็นชาติที่เจริญก่อนชาติอื่นๆ ได้นำวัฒนธรรมแพร่เข้ามาในสุวรรณภูมิทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรมและศาสนา ขอมได้รับอารยธรรมต่างๆ ไว้มาก จึงเป็นชาติที่เจริญยิ่งในยุคนั้น ศูนย์กลางแห่งความเจริญ ของ ขอม อยู่รอบๆ บริเวณทะเลสาบ มีเมืองหลวงอยู่ที่นครธม ขอม ได้แผ่ อำนาจ ออกไป จนได้ดินแดนของ พวกละว้า ในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำโขง

๕. ขอมได้จัดการ ปกครองอาณาจักรที่อยู่ใต้อำนาจ คือ

ในดินแดนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา หรือ อาณาเขตทวารวดี ได้ตั้งเมือง ลพบุรี หรือ ละโว้ เป็นเมืองหลวง

ทางภาคเหนือ คือ อาณาจักรยางหรือ โยนก ได้ตั้งเมือง สุโขทัย ขึ้นเป็นเมืองหลวง

ทางลุ่มแม่น้ำโขงหรือ อาณาจักร โคตรบูร ได้จัดการปกครองเป็น ๒ ส่วน คือ ทางตะวันตก ตั้งเมือง พิมาย เป็นเมืองหลวง และทาง

ตะวันออก ตั้งเมือง สกลนคร เป็นเมืองหลวง

นอกจากนี้ยังขยายการปกครองไปทางเหนือโดยตั้งเมือง หริภุญชัย (ลำพูน) เป็นศูนย์การปกครอง

เพิ่มเติมข้อความต่อไปนี้ให้มีความสมบูรณ์

๑. ไทยเป็นเผ่าพันธุ์..... มีถิ่นกำเนิดอยู่.....
๒. ไทยที่อยู่บริเวณต้นแม่น้ำฮวงโหตั้ง..... เป็นราชธานี ไทยที่อยู่ถัดไปตั้ง..... เป็นราชธานี ไทยลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียงตั้ง..... เป็นราชธานี
๓. ไทยถูก..... รุกรานอพยพ..... ตั้งอาณาจักร.....
๔. กษัตริย์ไทยองค์หนึ่ง ทรงพระนาม..... ถือโอกาสรวมกันเข้าเป็นอาณาจักรอีกครั้งหนึ่ง เรียกว่า อาณาจักร.....
๕. พระเจ้า..... ย้ายนครหลวงอาณาจักร..... มาอยู่ที่เมือง
๖. ดินแดนที่เรียกว่าคาบสมุทรอินโดจีนนี้เดิมเรียกว่า..... หรือเพราะ.....
๗. ดินแดนนี้เดิมเป็นที่อยู่ของพวก..... อยู่ทาง..... พวก..... อยู่ทาง.....
๘. ละว้าแบ่งเขตเป็น ๓ อาณาจักรคือ.....
๙. ขอมจัดการปกครองอาณาจักรใต้อำนาจคือ.....

บทที่ ๘
ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย

การตั้งอาณาจักรสุโขทัยเป็นราชธานี

๑. เมื่อถูกรุกรานจากพวกจีน ไทยก็อพยพลงมาทางใต้ ทั้งดินฐานอยู่ในสุวรรณภูมิหรือแหลมทอง เมื่อแรกๆ ยังไม่มีกำลังก็เข้มารวมอยู่ในอำนาจของเจ้าของดินเดิม ต่อมาเมื่อพม่าและขอมเสื่อมอำนาจลง ไทยก็รวบรวมกันเข้าตั้งตัวเป็นใหญ่ เมื่อราว พ.ศ. ๑๖๔๐ พระเจ้าแผ่นดินไทยองค์หนึ่ง คือ พระเจ้าพรหม ได้รวบรวมกำลังไพร่พลขับไล่พวกขอมและชิงดินแดนตอนเหนือได้ เรียกว่า ลานช้าง เป็นดินแดนทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขงในปัจจุบัน และ ลานนา ดินแดนที่เป็นจังหวัดภาคเหนือ

คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง ในปัจจุบันนี้

๒. พระเจ้าพรหมได้แผ่อำณาเขตไปอย่างกว้างขวาง ได้ทรงย้ายเมืองหลวงมาตั้งที่เมือง ชัยปราการ และได้ครองราชย์อยู่เป็นเวลา ๕๔ ปี เมื่อสวรรคตโอรสทรงพระนามพระเจ้าชัยสิริ ขึ้นครองราชย์ ได้ถูกพวกไทยใหญ่รุกราน เมื่อสู้ไม่ได้ก็เผาเมืองและอพยพมาทางใต้ มาตั้งที่ เมืองแปป ซึ่งอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชร

๓. ไทยอีกพวกหนึ่ง ซึ่งหนีพวกจีนมาทางใต้ ได้มารวมกับพวกไทยในลานนา แข็ง

อำนาจต่อจอมเจ้าของถิ่น มีเจ้าเมืองไทย ๒ คน
คือ พ่อขุนบางกลางท่าว เจ้าเมืองบางยาง
และ พ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราด ได้รวมกำลัง
กันเข้าตี สุโขทัย เมืองหน้าด่านของขอม ได้
เมื่อ พ.ศ. ๑๘๐๐ แล้วพร้อมใจกัน ตั้งพ่อขุน-
บางกลางท่าวเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ทรงพระ-
นามว่าพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เรียกอาณาจักร
นี้ว่า อาณาจักรสุโขทัย มีสุโขทัยเป็นเมือง
หลวง

๔. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ มีมเหสีองค์
หนึ่ง ทรงนามว่า นางเสือง มีโอรสธิดารวม
ทั้งสิ้น ๕ องค์ แต่เท่าที่ปรากฏพระนามใน
ศิลาจารึกนั้นคงมีแค่เพียง ขุนบาลเมือง องค์

การยุทธหัตถีระหว่างพ่อขุนศรีอินทราทิตย์และขุนสามชน
ขุนสามชนไสช้างเข้าไป แต่เจ้ารามไสช้างขวางไว้ ต่อสู้กับขุนสามชนจนได้ชัยชนะ

หนึ่งกับ ขุนรามคำแหง อีกองค์หนึ่งเท่านั้น
ราชโอรสทั้งสององค์นี้ภายหลังก็ได้เป็นกษัตริย์
ครองกรุงสุโขทัย สืบราชวงศ์พระร่วงต่อมา
เหตุการณ์สำคัญในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหง

๑. เมื่อพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เสด็จ

สวรรคตแล้ว ขุนบาลเมือง
โอรสองค์ใหญ่ก็ได้เสวยราช-
สมบัติเป็นกษัตริย์สืบราชวงศ์
พระร่วง ต่อมา เหตุการณ์ใน
รัชกาลนี้มีอะไรบ้าง ไม่ปรากฏ
ในหลักศิลาจารึก ขุนบาลเมือง
ครองราชสมบัติอยู่ได้ราว

๑-๘ ปีก็สวรรคต พระ-

ขุนศรีอินทราทิตย์ผู้ไม่ได้ขึ้นครอง

แสดงอาณาจักรสุโขทัย สัมพันธ์ขุนรามคำแหงพ.ศ. ๑๘๒๐-๑๘๖๐

รามคำแหงราชอนุชาได้ครองราชสมบัติสืบต่อมาใน พ.ศ. ๑๘๒๐ เป็นกษัตริย์องค์ที่ ๓ ทรงพระนามว่า พ่อขุนรามคำแหง ภายหลังถวายพระนามว่า พระเจ้ารามคำแหงมหาราช

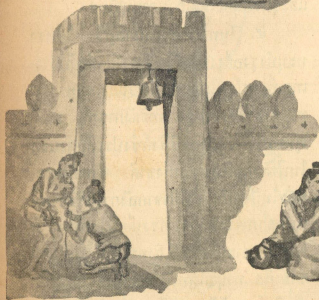
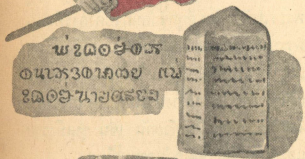
๒. เมื่อพระเจ้ารามคำแหงได้ขึ้นครองราชสมบัติใน มีพระชนมายุราว ๓๐ พรรษา อันเป็นวัยที่มีความเข้มแข็งและสติปัญญากำลังเจริญเต็มที่ นักประวัติศาสตร์ได้ยกย่องกษัตริย์พระองค์นี้ว่าเป็นมหาราช ด้วยเหตุที่ทรงเป็นทั้งนักรบ นักการเมือง นักปราชญ์ และนักปกครองอย่างหาผู้เสมอเหมือนได้ยาก พระองค์ได้เคยพิสูจนให้ประชาชนทั่วไปเห็นความแก่ล้าแก่สามารถของพระองค์มาแล้ว ตั้งแต่เมื่อพระชนมายุได้ ๑๔ พรรษา โดยเข้าช่วยพระราชบิดาชนช้างชนะขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด (เมืองเก่าในจังหวัดตาก)

๓. ราชอาณาจักรกรุงสุโขทัย ในสมัยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และขุนบาลเมืองนั้น มีขอบเขตเล็กน้อย แต่มาถึงรัชสมัยพระเจ้ารามคำแหง ปรากฏว่าราชอาณาจักรของพระองค์ได้ขยายออกไปไกลกว่าเดิมหลายเท่า ทั้งที่ปรากฏในศิลาจารึกว่า อาณาเขตทางทิศเหนือจดแดนเมืองนครลำปาง ทิศตะวันออกเฉียงเหนือได้เมืองน่าน เมืองหลวงพระบาง เวียงจันทน์ เวียงคำ ทิศตะวันออก จดเขตจังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานีบุรี ทิศใต้ ได้บ้านเมืองทั้งปวงจนตลอดไปถึงแหลมมลายู และทิศตะวันตก ได้เมืองทวาย มะริด ตะนาวศรี และเมืองมอญทั้งปวง ตลอดไปจนถึงหงสาวดี

อาณาเขตที่ขยายไปได้อย่างกว้างขวางนี้ เป็นเครื่องพิสูจน์ให้เห็นได้เป็นอย่างดีว่า พระเจ้ารามคำแหงทรงเป็นนักรบผู้เก่งกล้าสามารถที่สุดคนหนึ่งในสมัยนั้น

๔. พระเจ้ารามคำแหง ทรงทะนุบำรุงไพร่บ้านพลเมือง ให้ทำมาค้าขายกันมากขึ้น ตลอดจนการทำเรือสวนไร่นา ทรงปกครองไพร่บ้านพลเมือง ให้ได้รับความยุติธรรมทั่วหน้ากัน มีเรื่องในศิลาจารึกปรากฏว่า โปรดให้เอากระตังแขวนไว้หน้าประตูพระราชวัง ใครมีทุกข์ร้อนก็ไปตื๊งกระตังนั้น พระองค์ก็เสด็จออกไต่ถามความขัดข้องต่างๆ และให้ความช่วยเหลือ หรือตัดสินความอย่างเป็นธรรม ในทางต่างประเทศ ก็พยายามทำไมตรีกับหัวหน้าไทยด้วยกัน เช่น ขุนเม็งราย และขุนจำเมือง ในแคว้นลานนาไทย

๕. ในทางศาสนาปรากฏว่า ได้ทรงทะนุบำรุงอย่างจริงจัง ได้ทรงติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่นับถือพุทธศาสนา ทรงรับพระพุทธศาสนาที่บริสุทธิ์กว่าคือ พระพุทธรูป พระพุทธสิหิงค์ซึ่งประดิษฐานอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดพระนครในปัจจุบัน ก็ได้มาจากลังกาในรัชกาลนี้นอกจากพระองค์จะทรงเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาแล้ว ยังทรงชักนาราษฎรให้รักษาศีล ทำบุญให้ทาน และฟังธรรมเทศนาเป็นนิตย ได้ทรงสร้างพระแท่นไว้ที่กลางดงตาลแห่งหนึ่ง เรียกว่า พระแท่นมนังคศิลา ถึงวันโกนวันพระ ให้พระสงฆ์ขึ้นนั่งแสดง

เวียงจันทน์ นครศรีธรรมราช และ เมืองมอญ ซึ่งเคยขึ้นกับกรุงสุโขทัย ก็ประกาศตนเป็นอิสระหมด คนไทยพวกหนึ่งซึ่งอยู่ทางใต้ก็ตั้งตนเป็นอิสระขึ้น คนไทยพวกนี้ มีพระเจ้าอู่ทองเป็นหัวหน้า ตั้งตัวอยู่ที่เมืองอู่ทอง

๒. ใน พ.ศ. ๑๘๕๐ ทางเมืองอู่ทอง เกิดกันดารน้ำ และเกิดโรคระบาดขึ้น ผู้คนล้มตายเป็นอันมาก พระเจ้าอู่ทองจึงอพยพผู้คนมาตั้งเมืองใหม่ที่เมืองอโยธยา เวลานั้นเป็นปลายรัชกาลพระเจ้าเลอไท ซึ่งทางกรุงสุโขทัยกำลังอ่อนแอลงมากแล้ว พระเจ้าอู่ทองเห็นเป็นโอกาส จึงประกาศตั้งอโยธยาเป็นแคว้นอิสระ เมื่อวันศุกร์ เดือน ๕ ขึ้น ๖ ค่ำ พ.ศ. ๑๘๕๓ ขนานนามพระองค์เองว่า สมเด็จพระรามาธิบดี และขนานนามเมือง

ซึ่งเป็นราชธานีว่ากรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา หัวเมืองต่างๆ ทางใต้ ซึ่งเคยขึ้นอยู่กับกรุงสุโขทัย ก็พากันมาสวามิภักดิ์ต่อกรุงศรีอยุธยา ดังนี้

๓. ใน พ.ศ. ๑๘๑๓ พระรามาธิบดีที่ ๑ (อู่ทอง) สวรรคต ขุนหลวงพะงั่ว ได้ขึ้นครองราชย์ ทรงพระนามว่า สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ ขณะนั้นทางกรุงสุโขทัย พระเจ้าลิไท หรือพระมหาธรรมราชาที่ ๑ เป็นกษัตริย์ ทรงพระปรีชาสามารถในด้านอักษรศาสตร์ ศิลปกรรมและการศาสนา แม้ขณะนั้นสุโขทัยจะอ่อนแอมาก แต่ก็ยังได้ไทยในเขตลานนาช่วยเหลือในการสงครามอยู่ ฉะนั้นเมื่อพระบรมราชาธิราชที่ ๑ แห่งกรุงศรีอยุธยา ยกทัพไปตีเมืองต่างๆ ของสุโขทัย ทางสุโขทัย

วัดมหาธาตุ จังหวัดสุโขทัย

จึงยังสามารถรักษาเมืองไว้ได้

๔. พระเจ้าลิไท สวรรคตเมื่อ พ.ศ. ๑๙๑๙
 โอรสทรงพระนามว่า พระเจ้าไสยลือไท หรือ
 พระมหารัชมราชาที่ ๒ ได้ครองราชย์แทน
 กษัตริย์พระองค์นี้ ทรงอ่อนแอทั้งในด้านการ
 ปกครองและการสงคราม ฉะนั้น เมื่อพระ-
 บรมราชาธิราชที่ ๑ ทรงยกกองทัพมาตีกรุง
 สุโขทัยอีกครั้ง เมื่อ พ.ศ. ๑๙๒๑ ทรงเห็นว่า
 ตู้อ้อมไม่ได้ จึงยอมเป็นเมืองขึ้น พระบรมราชา-
 ธิราชที่ ๑ ทรงแบ่งอาณาจักรสุโขทัยเป็นสอง
 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง ตั้งแต่เมืองตากถึงปากน้ำโพ
 ให้พระยาสุโขทัยราชบุตรเลี้ยงครอง มีเมือง
 หลวงที่กำแพงเพชร ขึ้นตรงต่อกรุงศรีอยุธยา
 ส่วนที่สอง ตั้งแต่เมืองศรีสัชนาลัยถึงเมือง
 สวรรคต (พิชิต) มีเมืองหลวงที่เมือง
 สองแคว (พิษณุโลก) ให้พระเจ้าไสยลือไท
 ทรง โดยเป็นประเทศราชของกรุงศรีอยุธยา

๕. สุโขทัยตกเป็นเมืองขึ้นของกรุงศรี-
 อยุธยาตลอดมา จนถึงรัชกาลพระมหารัชม-
 ราชาที่ ๔ สุโขทัยไม่มีทางจะพ้นตัวได้เลย ครั้น
 เมื่อพระมหารัชมราชาที่ ๔ สวรรคต เมื่อ
 พ.ศ. ๑๙๗๐ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑
 แห่งกรุงศรีอยุธยา จึงรวมเขตแดนกรุงสุโขทัย
 เข้าในอาณาจักรศรีอยุธยาทั้งหมด

เดิมข้อความในช่องว่างให้ได้อ่าน

๑. พ.ศ. ๑๖๔๐ พระเจ้าแผ่นดินองค์หนึ่ง คือ

 และ.....ได้

ได้ย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่.....

เมื่อสวรรคตโอรสทรงพระนาม.....

ได้ครองราชย์แทน

๒. ไทยอีกพวกหนึ่ง รวมกำลังกันเข้าตีสุโขทัย
 มี.....และ.....เป็นหัวหน้า

๓. ได้พร้อมใจกันตั้ง.....เป็น
 พระเจ้าแผ่นดินทรงพระนาม.....

๔. กษัตริย์องค์ต่อมา คือ.....

๕. พระเจ้ารามคำแหง เป็นกษัตริย์ที่ทรง
 สามารถในการสงครามมากครั้งมีเรื่องเล่าว่า

๖. พระเจ้ารามคำแหง ทรงปกครองประ-
 เทศด้วยความสามารถดังนี้

การขยายอาณาเขต.....

การปกครอง.....

การศาสนา.....

สิ่งสำคัญที่ทรงสร้าง.....

๗. ไทยที่อยู่ทางใต้มี.....เป็นหัวหน้า
 ตั้งราชธานีที่.....

๘. ไทยพวกนี้อยู่ที่เมืองเดิมไม่ได้ เพราะ

๙. สุโขทัยตกเป็นเมืองขึ้นของกรุงศรีอยุธยา
 ในรัชกาล.....

๑๐. พระบรมราชาธิราชจัดการปกครองสุโขทัย
 โดย.....

๑๑. สันรัชกาล..... สุโขทัย
 ต้องรวมกับกรุงศรีอยุธยาโดยเด็ดขาด

บทที่ ๕ ประวัติบุคคลสำคัญ

๑. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

๑. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ มีพระนามเดิมว่า พ่อขุนบางกลางท่าว เป็นโอรส พ่อขุนนาวนำถอม เจ้าเมืองสุโขทัยสมัยที่ยังอยู่ใต้การปกครองของขอม ขอมเวลานั้นอ่อนแอไม่อาจจะขับไล่ไทยออกไปนอกเขตที่ตนครอบครองได้ ก็จำต้องเอาใจดีต่อไทย ยกย่องแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองบ้าง หรือตั้งยศตำแหน่งให้บ้าง และให้ไทยทำการปกครองพวกไทยด้วยกันเอง เมืองใหญ่ของขอมทางภาคเหนือในครั้งนั้นก็คือเมืองสุโขทัย ซึ่งพ่อขุนนาวนำถอมเป็นเจ้าเมือง แต่โดยที่เมืองนี้เป็นเมืองเหมือนเมืองหน้าด่าน ขอมจึงแต่งตั้งนายทหารผู้ใหญ่ชื่อ ไชยอลำพาง มากำกับอยู่ด้วย

๒. พ่อขุนบางกลางท่าวได้รับแต่งตั้งจากขอมให้เป็นเจ้าเมืองบางยาง พ่อขุนบางกลางท่าวผู้นี้เป็นกษัตริย์ รักเผ่าพันธุ์ของตนยิ่งนัก คึกคึกของพ่อขุนบางกลางท่าวครั้งนั้น คือพ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราช

๓. พ่อขุนบางกลางท่าว กับพ่อขุนผาเมือง คึกคึกการก่อกำเนิดของชาติไทยอยู่เป็นเวลานานก็ยังไม่มีโอกาส เพราะพ่อขุนนาวนำถอมซึ่งเป็นบิดาที่ยังครองอยู่ ณ กรุงสุโขทัย และมีขุนนางผู้ใหญ่ของขอมกำกับอยู่ ถ้าหากตนคิดกบฏขึ้น ขอมอาจประหารพ่อขุน

นาวนำถอมเสียก็ได้

๔. ล่วงมาประมาณ พ.ศ. ๑๘๐๐ พ่อขุนนาวนำถอมถึงแก่กรรม ขอมมิได้ตั้งใครเป็นเจ้าเมืองสุโขทัย คงให้ไชยอลำพางปกครองอยู่ ประกอบกับเวลานั้นไทยที่อพยพจากเมืองเดิมมารวมกันเป็นจำนวนมากขึ้น พ่อขุนบางกลางท่าวกับพ่อขุนผาเมืองเห็นเป็นโอกาส จึงรวมกำลังกันเข้าตีเมืองสุโขทัย ทำลายอำนาจของขอม ในที่สุดกองทัพไทยเข้าตีเมืองได้ ไชยอลำพางตายในที่รบ

๕. เมื่อได้ชัยชนะขอมแล้ว คนไทยทั้งหลายก็พร้อมใจกันยกพ่อขุนบางกลางท่าวขึ้นเป็นกษัตริย์ ถวายพระนามว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ จึงนับว่าเป็นกษัตริย์องค์แรกของชาติไทยในแคว้นสุพรรณภูมินี้

๖. นักเรียนควรทราบไว้ว่า ในสมัยโบราณนั้น ตำแหน่งเจ้าเมืองเรียกว่าขุน ถ้าเป็นเมืองใหญ่ก็เรียกว่าพ่อขุน พ่อขุนบางกลางท่าวได้รับตำแหน่งพ่อขุน ก็เท่ากับเป็นเจ้าเมืองที่ใหญ่กว่าหัวเมืองทั้งหลาย หรือเท่ากับเป็นพระเจ้าแผ่นดินนั่นเอง ในปัจจุบันนี้เราอาจจะเรียกว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ หรือพระเจ้าศรีอินทราทิตย์ ก็ได้ทั้งสองอย่าง

๗. พระเจ้าศรีอินทราทิตย์ ครองกรุงสุโขทัยอยู่ได้ประมาณ ๒๐ ปี ก็สวรรคต ราชกิจ

ที่สำคัญของพระองค์ที่เราจะลืมเสียมิได้ ก็คือ เป็นผู้ริเริ่มสถาปนาประเทศไทย ให้มีเอกราช สมบูรณ์ขึ้นใหม่ในแหลมทอง

๒. พ่อขุนรามคำแหง

๑. พ่อขุนรามคำแหง เป็นโอรสองค์ที่ ๓ ของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์และนางเสือง ได้ขึ้นเสวยราชสมบัติสืบต่อจากพ่อขุนบาลเมือง พี่ชาย เมื่อราว พ.ศ. ๑๘๒๐ อยู่ในราชสมบัติประมาณ ๔๐ ปี สวรรคตเมื่อ พ.ศ. ๑๘๖๐ มีพระโอรสทรงพระนามว่า พระเจ้าเลอไท ซึ่งได้ครองราชสมบัติต่อจากพ่อขุนรามคำแหง

๒. พระองค์ทรงเป็นผู้ที่มีพระปรีชาสามารถมาก กรุงสุโขทัยในสมัยพระองค์ นับว่ามีความเจริญก้าวหน้าสูงสุด มีอาณาเขตกว้างใหญ่ และมีประเทศราชมากกว่าครั้งใดๆ ในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี นอกจากการขยายอาณาเขต ยังทรงติดต่อกับต่างประเทศ ทั้งทางด้านการค้าขาย การศาสนา และการสัมพันธไมตรีทางพระราชไมตรี มีการติดต่อกับประเทศจีนและลังกา เป็นต้น

๓. กรุงสุโขทัยในสมัยพ่อขุนรามคำแหง ประชาชนได้รับความร่มเย็นเป็นสุข ปราศจากข้าศึกศัตรูมารุกราน ทรงสวดสวดคุณแลทุกข์สุขของอาณาประชาราษฎร์อยู่เสมอ ประชาชนค้าขายอย่างเสรีไม่ต้องเสียภาษีอากร ให้ความยุติธรรมแก่พลเมืองโดยเสมอหน้ากัน ทรงรับภาระในการชำระความ ทรงคิดตัวอักษรไทยขึ้น แล้วได้จารึกไว้เป็นหลักฐาน นับว่า

พระองค์ทรงเป็นนักรบ และนักปกครอง ที่สามารถที่สุดพระองค์หนึ่ง

๓. พันท้ายนรสิงห์

๑. พันท้ายนรสิงห์ เป็นตำแหน่งผู้ถือท้ายเรือพระที่นั่งของพระเจ้าแผ่นดิน พันท้ายนรสิงห์คนที่จกกล่าวถึงนี้ เป็นข้าราชการในสมัยขุนหลวงสรศักดิ์ หรือสมเด็จพระเจ้าเสือ ซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดินสมัยกรุงศรีอยุธยา ในระหว่าง พ.ศ. ๒๒๔๖-๒๒๕๑ ประวัติเดิมจะมีมาอย่างไรหาทราบไม่ ปรากฏแต่ว่ารับราชการเป็นนายท้ายเรือพระที่นั่งเอกไชย

๒. ครั้งหนึ่งใน พ.ศ. ๒๒๔๙ สมเด็จพระเจ้าเสือ เสด็จโดยเรือพระที่นั่งเอกไชยจากกรุงศรีอยุธยา เพื่อไปตกปลาที่ปากน้ำเมืองสาครบุรี (คือจังหวัดสมุทรสาครในปัจจุบัน) พันท้ายนรสิงห์เป็นผู้ถือท้ายเรือพระที่นั่ง เมื่อมาถึงตำบลโคกขาม ซึ่งมีลากล่องคดเคี้ยวมาก เป็นการลำบากในการเลี้ยวโค้ง หัวเรือไถ้ชนกิ่งไม้ใหญ่ชายตลิ่งอย่างแรง พันท้ายนรสิงห์ไม่สามารถจะแก้ไขตัดท้ายได้ ทำให้หัวเรือพระที่นั่งหักตกลงไปในน้ำ

๓. พันท้ายนรสิงห์ตกใจมาก และรู้ตัวในทันทีว่า โทษของตนนั้นถึงตาย คัวตามพระราชกำหนดกฎหมายในครั้งนั้นมีอยู่ว่า ถ้าพันท้ายผู้ใด ถือท้ายเรือพระที่นั่งทำให้หัวเรือพระที่นั่งหัก ท่านว่าพันท้ายผู้นั้นมีโทษถึงตาย ให้ตัดศีรษะเสีย พันท้ายนรสิงห์จึงกราบทูลถวายชีวิต ขอรับพระราชอาญาตามความผิด

ที่มีในพระราชกำหนดกฎหมาย

๔. สมเด็จพระเจ้าเสือ ทรงพอพระทัยในน้ำใจของพันท้ายนรสิงห์ยิ่งนัก ด้วยแสดงว่าพันท้ายนรสิงห์เป็นชายชาติทหาร มีความซื่อสัตย์ และมีหลักในพระราชกำหนดกฎหมาย และสมเด็จพระเจ้าเสือ ไม่มีพระประสงค์จะลงอาญาแก่พันท้ายนรสิงห์ ด้วยทรงเห็นว่า ล้าคล่องต่อนั้นค้มมาก การที่หัวเรือพระที่นั่งกระแทกก็ไม่หักนั้น เป็นเหตุสุดวิสัย ไม่ถือเป็นความผิดของพันท้ายนรสิงห์ จึงควัสพระราชทานอภัย ไม่ทรงเอาโทษ และโปรดเรียกพันท้ายนรสิงห์ให้กลับลงเรือ เพื่อตักท้ายเรือพระที่นั่งต่อไป แต่พันท้ายนรสิงห์ใจเด็ด ไม่อาลัยชีวิตตน กลัวแต่ว่าจะเสียชนบ-

ธรรมเนียมพระราชประเพณีไป จึงกราบทูลขอให้ประหารชีวิตตนเสียตามบทกำหนดโทษในกฎหมาย

๕. สมเด็จพระเจ้าเสือทรงกตัญญูได้รับสั่งให้ขุดดินมาปั้นเป็นรูปพันท้ายนรสิงห์ขึ้นแล้วโปรดให้ทำพิธีประหารชีวิต ทัดศีรษะรูปปั้นนั้นแทน แล้วก็ตรัสเรียกพันท้ายนรสิงห์ให้กลับลงเรืออีก แต่พันท้ายนรสิงห์มีความละเอียดใจ เกรงคนทั้งปวงจะลบหลู่ดูหมิ่นพระบรมเชษานุภาพในภายหน้า จึงเฝ้าแต่กราบทูลขอให้รักษาศรีพระราชกำหนดกฎหมาย

๖. สมเด็จพระเจ้าเสือทรงอาลัยพันท้ายนรสิงห์มาก ได้ทรงว่ากล่าววิงวอนเป็นหลายครั้ง พันท้ายนรสิงห์ก็มิยอมอยู่ จึงจำเป็นต้อง

ทำตามพระราชกำหนด คำสั่งให้ประหารชีวิตพันท้ายนรสิงห์ แม้พระองค์จะเป็นกษัตริย์ที่มีพระทัยเข้มแข็งมาก แต่ก็ทรงอาลัยพันท้ายนรสิงห์ถึงแก่น้ำพระเนตรไหล ได้รับสั่งให้สร้างศาลเทพารักษ์ขึ้น เอาศีรษะของพันท้ายนรสิงห์และหัวเรือพระที่นั่งที่หักนั้นขึ้นประดิษฐานไว้ด้วยกันบนศาลนั้น

(ปัจจุบัน ณ ที่ปากคลองโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มีศาลเทพารักษ์แห่งหนึ่ง ชื่อว่า ศาลพันท้ายนรสิงห์ ศาลนี้สร้างขึ้นใหม่แทนศาลเดิมที่อยู่ในคลอง)

๔. พระยาพิชัยดาบหัก

๑. พระยาพิชัย มีชื่อเดิมว่า ข้อย เกิดที่เมืองพิชัย ในราว พ.ศ. ๒๒๕๔ บิดามารดาเป็นชาวนา เมื่อโตขึ้นได้ไปเรียนหนังสืออยู่กับพระที่วัดมหาธาตุในเมืองพิชัย เผลอไปวิวาทกับพวกลูกศิษย์วัดเข้า จึงหนีออกจากวัดไปอยู่กับครูมวย และได้เปลี่ยนชื่อเป็น ทองดี นายทองดีสนใจในวิชามวย และฝึกฝนมากพยายามค้นค้นสืบเสาะไปขอเรียนวิชากับครูมวยครูพันคามมีชื่อหลายแห่ง จนมีชื่อเสียงโด่งดังในวิชามวยและฟันดาบ

๒. ต่อมา นายทองดีได้เดินทางไปยังเมืองตาก เพื่อเข้าแข่งขันชกมวย มีเด็กชายคนหนึ่งชื่อ บุญเกิด ได้สมัครเป็นศิษย์ติดตามไปด้วย ระหว่างทางตอนกลางคืน เสือได้มากับบุญเกิดไป นายทองดีติดตามช่วยไว้ได้ และได้ใช้มีดขูยแทงเสือดาย

๓. นายทองดีชกมวยชนะนักมวยเมืองตาก พระยาตากผู้เป็นเจ้าเมืองจึงชักชวนให้อยู่ด้วย ใน พ.ศ. ๒๓๑๐ พระยาตากได้มาเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินที่กรุงศรีอยุธยา นายทองดีก็ติดตามมาด้วย ขณะนั้นกรุงศรีอยุธยาถูกกองทัพพม่าล้อมไว้ พระยาตากเห็นว่าไม่สามารถจะรักษากรุงไว้ได้ จึงรวบรวมทหารที่ฝ่าทัพพม่าออกมา นายทองดีได้เป็นกำลังสำคัญในการสู้รบครั้งนี้

๔. เมื่อพระยาตากกู้อิสรภาพสำเร็จ และได้ขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระเจ้ากรุงธนบุรีแล้ว ก็ได้ปูนบำเหน็จรางวัลแก่แม่ทัพนายกองโดยทั่วหน้ากัน นายทองดีเป็นคนสนิท มีความซื่อสัตย์จงรักภักดี มีความสามารถในราชการ เคยฝ่าฟันอันตรายมากับพระองค์อย่างใกล้ชิด จึงได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เลื่อนขึ้นเป็นลำดับ จนได้เป็นพระยาพิชัย และได้ไปครองเมืองพิชัยอันเป็นบ้านเกิด ส่วนนายบุญเกิดผู้ติดตามพระยาพิชัย ก็ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหมื่นหาญณรงค์ นายทหารคนสนิทของพระยาพิชัยด้วย

๕. ใน พ.ศ. ๒๓๑๖ และ พ.ศ. ๒๓๑๗ พม่าได้ยกกองทัพมาตีเมืองพิชัยถึง ๒ ครั้ง พระยาพิชัยได้แสดงความกล้าหาญออกรบกับพม่าถึงใช้อาวุธสั้นทั้ง ๒ คราว แต่ในการรบครั้งที่สอง พระยาพิชัยถือดาบสองมือ คุมทหารออกไล่ฆ่าฟันพม่าอย่างองอาจกล้าหาญจนดาบหักในทีรบ ในระหว่างที่การต่อสู้กำลัง

ซุลมุนกันอยู่นั้น เสด็จพระยาพิชัยพลาคทำเสียหลัก พม่าก็ปราบเข้ามาจะฟัน หมื่นหาญณรงค์ได้เอาดาบรับไว้ทัน และฆ่าพม่าตาย พอตีมีกระสุนปืนเข้าศึกยิ่งมากถูกหมื่นหาญณรงค์ตาย พระยาพิชัยมีความอาลัยรักหมื่นหาญณรงค์มาก กลับมีมานะเข้าต่อสู้พม่าโดยมิตินกัชวิต จนทัพพม่าถอยกลับไป ตั้งแต่นั้นมาพระยาพิชัยก็ได้ชื่อว่า พระยาพิชัยดาบหัก

๖. ต่อมาเมื่อพระเจ้ากรุงธนบุรี เสด็จสวรรคตแล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มีพระราชประสงค์จะสืบเลี้ยงพระยาพิชัยต่อไป แต่พระยาพิชัยมีความจงรักภักดีต่อพระเจ้ากรุงธนบุรีมาก ขอถวายตามเจ้านายเพียงแต่ฝากบุตรชายให้ได้รับราชการสืบต่อไป

๗. พระยาพิชัยถึงแก่กรรมเมื่ออายุ ๔๑ ปี นับว่าเป็นตัวอย่างของผู้ที่มีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว มีความซื่อสัตย์จงรักภักดีต่อเจ้านาย เป็นคนสำคัญของเมืองพิชัย และเป็นต้นสกุล วิชัยขัทคะ

๕. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

๑. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเป็นพระเจ้าแผ่นดินองค์ที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มีพระนามเดิมว่า ภูมิ ทรงเป็นพระราชโอรส ของ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก และกรมสมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี ประสูติเมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐ เสด็จขึ้นครองราชสมบัติเมื่อ พ.ศ. ๒๓๔๒ ทรงมีพระราชโอรสหลายพระองค์ ที่สำคัญ คือ

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) และพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔)

๒. ขณะที่ยังทรงพระเยาว์นั้น เป็นระยะเวลาที่บ้านเมืองกำลังระส่ำระสาย มีศึกสงครามเสมอๆ พระองค์ต้องโดยเสด็จพระราชบิดาไปราชการสงครามทั้งภายในและภายนอกประเทศหลายครั้ง ทำให้ทรงรอบรู้ในเหตุการณ์ต่างๆ อย่างกว้างขวาง

๓. ตลอดระยะเวลา ๑๕ ปี ในรัชกาลของพระองค์ บ้านเมืองว่างเว้นจากการสงคราม มีศึกพม่ายกมาตีเมืองดลาง ใน พ.ศ. ๒๓๕๒ เพียงครั้งเดียว พระองค์จึงหันมาทำนุบำรุงบ้านเมืองทางด้านการก่อสร้าง การช่างฝีมือ ศาสนา และวรรณคดีอย่างเต็มที่ นอกจากนั้น ยังได้เริ่มใช้ธงชาติในรัชกาลนี้ด้วย เนื่องจากมีช้างเผือกมาสู่พระบารมีถึง ๓ เชือก จึงใช้ธงพื้นสีแดง มีช้างสีขาวอยู่กลาง ธงช้างนี้ได้ใช้ต่อมาจนถึงรัชกาลที่ ๖ จึงได้เปลี่ยนเป็น

ธงไตรรงค์ ดังทุกวันนี้

๔. ในรัชกาลของพระองค์ วรรณคดีไทยเจริญรุ่งเรืองมาก พระองค์เองก็ทรงเป็นกวี คำประพันธ์ชนิดต่างๆ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน เสภา ลิลิต ฯลฯ เกิดในรัชกาลนี้มาก นอกจากนี้ยังทรงปรับปรุงการละครทั้งเนื้อเรื่องและทำราว จนกลายเป็นแบบฉบับของละครว่าในสมัยต่อมา พระองค์เองได้ทรงพระราชทานพันธ์คำกลอนบทละครไว้หลายเรื่อง เช่น อิเหนา รามเกียรติ์ ไกรทอง สังข์ทอง เป็นต้น

๕. ทางศาสนา ก็ได้ทรงสร้างและปฏิสังขรณ์วัดวาอารามต่างๆ ทรงส่งเสริมการช่างฝีมือทุกแขนง ทรงแกะสลักบานประตูพระวิหารวัดสุทัศนเทพวราราม เป็นลวดลายงดงามมาก นอกจากนี้ยังทรงส่งเสริมการทำเครื่องถ้วยชามลายไทย และการทำเครื่องถมอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๗ รวมเวลาที่อยู่ในราชสมบัติ ๑๕ ปี พระชนมายุ ๕๘ พรรษา

๖. ท้าวสุรนารี

๑. เดิมชื่อ โม เกิดที่เมืองนครราชสีมา เมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๔ ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ต่อมาได้แต่งงานกับพระยาปลัดเมืองนครราชสีมา

๒. ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีเป็นต้นมา ลาวตกเป็นเมืองขึ้นของไทย พระเจ้าแผ่นดินไทย

ทรงตั้งให้เจ้าลาว ไปเป็นกษัตริย์ครองอยู่ที่เมืองเวียงจันทน์สืบต่อมา จนถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าผู้ครองเมืองเวียงจันทน์ ชื่อว่า เจ้าอนุวงศ์ ได้ยกกองทัพเข้ามายึดเมืองต่างๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กวาดต้อนผู้คนมาจนถึงเมืองนครราชสีมา โดยใช้อุบายล่อลวงว่าทางกรุงเทพฯ ส่งให้เวียงจันทน์ยกทัพไปช่วยทำศึกกับอังกฤษ ซึ่งขณะนั้นกำลังมีเรื่องวิวาทกับไทย

๓. ในเวลานั้น พระยานครราชสีมาและพระยาปลัดหาได้อยู่ในเมืองนครราชสีมาไม่ เพราะไปราชการที่เมืองซุขันธ์เสีย (ปัจจุบันเป็นอำเภอในจังหวัดศรีสะเกษ) กองทัพเวียงจันทน์จึงยึดเมืองนครราชสีมา ได้โดยง่าย ได้ลงมากวาดต้อนผู้คนจนถึงเมืองสระบุรีและรวบรวมครอบครัวเมืองนครราชสีมา เพื่อจะเอาไปเวียงจันทน์ด้วย ในหมู่เชลยที่ถูกกวาดต้อนนี้ มีคุณหญิงโมรวมอยู่ด้วย

๔. คุณหญิงโมเป็นคนฉลาด ได้หาอุบายหน่วงเหนี่ยวการเดินทางให้ล่าช้าด้วยวิธีต่างๆ เพื่อหวังจะให้พวกกบฏไทยที่มาข้างหลังตามมาทัน และหวังจะถ่วงเวลาให้กองทัพทางกรุงเทพฯ ยกขึ้นไปช่วย ครั้นพวกกบฏไทยตามมาทัน สามารถรวมเป็นกลุ่มเดียวกันได้ที่ทุ่งสัมฤทธิ์ (ปัจจุบันอยู่ในอำเภอกุฉินารายณ์) คุณหญิงโมก็นำคนไทยเข้าต่อสู้กับทหารลาว จนในที่สุดกองทัพลาวแตกพ่ายไป เมืองนครราชสีมาก็กลับเป็นของไทยดังเดิม

อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี หน้าประตูชุมพล นครราชสีมา

๕. การที่ชาวเมืองนครราชสีมา สามารถต่อสู้ชนะข้าศึกในครั้งนั้นได้เอง โดยไม่ต้องอาศัยกำลังทหารจากกรุงเทพฯ นับเป็นความสามารถอย่างยิ่งของคุณหญิงโม พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคุณหญิงโมให้เป็น ท้าวสุรนารี อนุสาวรีย์ของท่านที่หน้าประตูชุมพล จังหวัดนครราชสีมา ยังเป็นที่เคารพสักการะของทางราชการและประชาชนสืบมาจนบัดนี้

๑. เอ็ดเวิร์ด เจนเนอร์

๑. เป็นชาวอังกฤษ เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๒๙๒ มีนิสัยรักการค้นคว้าทางวิชาธรรมชาติวิทยา และอยากเป็นนายแพทย์ จึงได้ศึกษาวิชาแพทย์จนสำเร็จ โดยเหตุที่สนใจทางธรรมชาติวิทยา จึงสังเกตเห็นว่า มีนกบางชนิดบินจากเมืองไกล ๆ มาสู่ประเทศอังกฤษในฤดูร้อน และบินหนีไปอยู่ประเทศอียิปต์ในทวีปแอฟริกา ในเมื่ออังกฤษเข้าฤดูหนาว จากความสนใจในเรื่องการบินของนกนี้ ทำให้นายแพทย์เอ็ดเวิร์ด เจนเนอร์คิดประดิษฐ์ลูกปลูณ้อยได้

๒. ในสมัยนั้น โรคระบาดที่เป็นอันตรายร้ายแรงที่สุด เพราะไม่มีทางรักษาหรือป้องกันได้ คือโรคไข้ทรพิษ คนที่เป็นโรคนี้นักจะต้องตาย ถ้ารอดชีวิตได้ก็มักจะพิการ มีแผลเป็นตามหน้าตาและร่างกาย นายแพทย์เอ็ดเวิร์ด เจนเนอร์ พยายามศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นเวลานาน ท่านเคยทราบข่าว หญิงรีตนาแมวเคยเป็นฝีวัวมาแล้ว มักไม่เป็นไข้ทรพิษ นายแพทย์ เอ็ดเวิร์ด เจนเนอร์ได้ลองใช้หนองฝีวัวปลูกฝีให้แก่เด็ก จนแน่ใจว่า หนองฝีวัวจะเป็นเชื้อป้องกันไข้ทรพิษ ได้เป็นที่แน่นอน จึงได้ประกาศผลการค้นคว้า ใน พ.ศ. ๒๓๔๑

๓. ชาวอังกฤษได้เริ่มปลูกฝีป้องกันไข้ทรพิษก่อน ต่อมาชนชาติอื่นๆ จึงได้เอาอย่างบ้าง ในปัจจุบันแม้ไม่มีใครได้ยินข่าวไข้ทรพิษระบาด แต่แทบทุกประเทศก็นิยมให้ทารกปลูกฝีตั้งแต่วัยเยาว์ เพราะเป็นที่รับรองแล้วว่า การปลูกฝีเป็นวิธีป้องกันไข้ทรพิษที่ได้ผลแน่นอนที่สุด

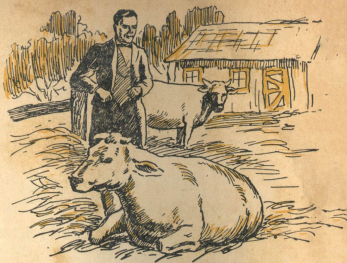
๔. นายแพทย์ เอ็ดเวิร์ด เจนเนอร์ ถึงแก่

กรรมเมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๖ อายุได้ ๗๔ ปี นับว่าท่านเป็นผู้มีคุณต่อประชาชนทั่วโลกเป็นอันมาก ในการที่ได้ช่วยชีวิตมนุษย์ ให้พ้นความทรมานจากโรคร้ายนี้

๔. หลุยส์ ปาสเตอร์

๑. เป็นชาวฝรั่งเศส เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๕ บิดาเป็นช่างฟอกหนัง แต่ก็อุตสาหกรรมส่งบุตรชายเข้าศึกษาถึงสถานศึกษาชั้นสูง จนได้รับปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์ ผลงานของท่านที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ นำประโยชน์มาสู่โลกเป็นอันมาก

๒. หลุยส์ ปาสเตอร์ ได้ค้นพบวิธีเก็บรักษามนวิสกให้มิกลินรสคงเดิมได้นาน ท่านได้พยายามค้นคว้าหาวิธีป้องกันนมบูด และก็พบว่า จะต้องอุ่นให้นมได้รับความร้อน ๖๐ เซนติเกรด จึงจะไม่บูดได้ นอกจากนี้ท่านยังค้นพบวิธีผลิตน้ำส้มให้มีรสดี ไม่บูด และพบ

วิธีทำลายเชื้อโรคในเบียร์และเหล้าองุ่น ทำให้เก็บไว้ได้ทนนาน ไม่บูดเปรี้ยว

๓. ทางด้านการแพทย์ หลุยส์ ปาสเตอร์ ได้พบวิธีป้องกันโรคระบาดทั่วใหม่ และพบวิธีรักษาโรคระบาดสัตว์ อันเป็นการช่วยป้องกันการล้มตายของสัตว์ต่าง ๆ ไว้ได้เป็นจำนวนมาก และช่วยให้ผู้เลี้ยงไหมไม่ต้องขาดทุนครึ่งเช่นเคย

๔. งานชิ้นสำคัญที่สุด ที่ทำให้ชื่อเสียงของหลุยส์ ปาสเตอร์ เป็นที่รู้จักทั่วโลก ก็คือการค้นพบวิธีรักษาโรคพิษสุนัขบ้าหรือโรคกลัวน้ำ โดยคิดทำเซรัมที่จะฉีดเข้าไปในตัวของสัตว์ที่ถูกสุนัขบ้ากัดได้สำเร็จ ทำให้เกิดสถานปาสเตอร์ขึ้นในประเทศต่าง ๆ ประเทศไทยเราก็มีสถานปาสเตอร์ในจังหวัดพระนครเหมือนกัน แต่ปัจจุบันเรียกว่า สถานเสาวภา

๕. หลุยส์ ปาสเตอร์ ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการศึกษาค้นคว้า หาวิธีให้คนและสัตว์ดำรงชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย จึงนับว่าได้ทำคุณประโยชน์แก่โลกอย่างใหญ่หลวง ท่านได้ถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๘ อายุได้ ๗๓ ปี

สถานที่และวัตถุสำคัญของชาติ

๑. ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง หรือ ศิลาจารึกหลักที่ ๑ เป็นหินชนวนสีเหลี่ยมยอกมน สูงประมาณ ๑ เมตรเศษ มีตัวอักษรสมัยพ่อขุนรามคำแหงจารึกอยู่ทั้งสี่ด้าน ข้อความที่จารึกไว้นั้นเป็นประวัติของพ่อขุนรามคำแหงเองตอนหนึ่ง เป็นการเล่าเหตุการณ์และชนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ในสมัยสุโขทัย เช่น การประดิษฐ์อักษรไทย การสร้างพระแท่นมณีกลีลา เป็นต้น ตอนหนึ่ง ในตอนสุดท้ายเป็นการกล่าวถึงอาณาเขตของสุโขทัย และยอพระเกียรติพ่อขุนรามคำแหง

จากการสันนิษฐาน ปรากฏว่าศิลปาจารึกนี้สร้างเมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๘๓๔ คือเมื่อพ่อขุนรามคำแหงได้ทรงประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นแล้ว ได้ทรงจารึกเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ สมัยนั้นลงบนแผ่นศิลานี้ ครั้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๖ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อยังมีได้เสวยราชย์และยังทรงผนวชอยู่ ได้เสด็จรุดลงไปถึงเมืองสุโขทัย ได้ทรงพบพร้อมกับพระแท่นมณีกลีลา และหลักศิลปาจารึกของพญาลิไทอีกหลักหนึ่ง จึงโปรดเกล้าฯ ให้นำโบราณวัตถุทั้งสามมายังจังหวัดพระนคร หลักศิลปาจารึกนี้ ยังคงประดิษฐานอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจนทุกวันนี้ ปัจจุบันผู้เชี่ยวชาญทางภาษาไทยโบราณกำลังศึกษาให้ได้ข้อความละเอียดยิ่งขึ้น

๒. พระแท่นมณีกลีลา เป็นแท่นหินซึ่งพระเจ้าขุนรามคำแหงได้ทรงสร้างไว้ที่กลางกองตาลในกรุงสุโขทัย เพื่อให้พระสงฆ์ได้นั่งแสดงธรรมเทศนาในวันโกน วันพระ ถ้าเป็นวันธรรมดาก็เสด็จขึ้นประทับเพื่อว่าราชการเอง พระแท่นนี้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้ชะลอมาตั้งจังหวัดพระนคร พร้อมกับศิลปาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ขณะนี้พระแท่นนี้เป็นพระแท่นเสวศคัตร์ อยู่ในพระที่นั่งอนันตสมาคม หรือสภาผู้แทนราษฎร

๓. พระปฐมเจดีย์ เป็นปูชนียสถานที่ใหญ่โตและสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย อยู่ในจังหวัดนครปฐม สร้างขึ้นแต่ครั้งใดไม่ทราบแน่ สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยที่พระพุทธศาสนาได้แพร่เข้าสู่ดินแดนนี้ครั้งแรก ต่อมาพระบาท สมเด็จพระ จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จจรดงค์มาพบขณะที่ทรงผนวชอยู่ เมื่อเสวยราชย์แล้วจึงโปรดให้สร้างพระเจดีย์ขนาดใหญ่ครอบพระเจดีย์องค์เดิมไว้ เริ่มก่อสร้างตั้งแต่รัชกาลที่ ๔ มาเสร็จบริบูรณ์ในรัชกาลที่ ๗ กินเวลาประมาณ ๗๐ ปี

๔. พระพุทธชินราช เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์หนึ่งในประเทศไทย มีลักษณะงดงามมาก ประดิษฐานอยู่ในพระวิหารวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก สร้างขึ้นก่อนกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีใน ราว พ.ศ.

๑๕๐๐ ในสมัยพระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ที่ประชาชนชาวไทยเคารพนับถือมาก มีส่วนศักดิ์งามหาที่เปรียบมิได้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้จำลองพระพุทธรูปขึ้นราชชนกเท่าองค์เดิมมาไว้เป็นพระประธานที่วัดเบญจมบพิตร จังหวัดพระนคร

๕. พระบรมธาตุไชยา อยู่ที่วัดพระธาตุ ตำบลเวียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สร้างในสมัยศรีวิชัย มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๒๐๐ ปี นับเป็นศิลปกรรมของสมัยศรีวิชัยอย่างแท้จริง และยังไม่เปลี่ยนแปลงเลย คงอยู่ตามรูปเดิมทุกประการ

พระบรมธาตุไชยานี้ สร้างครั้งแรกไว้เมืองไชยา มีชื่อว่า เมืองครหิ ต่อมาเมืองครหิเปลี่ยนชื่อเป็นเมืองไชยา จึงเรียกว่าพระบรมธาตุไชยา สืบมาจนบัดนี้

๖. พระธาตุพนม อยู่ในวัดธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีอายุราว ๒๒๗๐ ปีเศษ องค์พระธาตุก่อด้วยอิฐมีลักษณะเหมือนเจดีย์ สร้างขึ้นเพื่อเป็นพระธาตุบรรจุพระอัฐิธาตุ (กระดูกส่วนหน้าอก) ของพระพุทธองค์ เป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนในลุ่มแม่น้ำโขงทั้งสองฝั่ง

๗. พระบรมธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช หรือที่เรียกว่า พระธาตุเจดีย์ อยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตำนานกล่าวว่า สร้างในสมัยศรีวิชัย แล้วต่อมา

พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก ได้เป็นผู้สร้างคัลแปลงใหม่ เป็นเจดีย์แบบลังกา คือทำเป็นรูประฆังหรือทรงโอคว่ำ พระบรมธาตุองค์นี้ เป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนมาก เพราะเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า มีงานสมโภชปีละ ๒ ครั้ง คือในวันมาฆบูชาครั้งหนึ่ง และวิสาขบูชาครั้งหนึ่ง

๘. พระธาตุหริภุญชัย อยู่ที่วัดพระธาตุหริภุญชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นพระธาตุที่สวยงามและศักดิ์สิทธิ์ สร้างในสมัยพระเจ้าอาทิตยราช เมื่อราว พ.ศ. ๑๖๕๑ มีฉัตรทองคำ ๔ ชั้นที่ยอด กล่าวกันว่าขณะสร้างพระธาตุนี้ปรากฏมีผอบทองคำขึ้น พระเจ้าอาทิตยราชจึงโปรดให้สร้าง พระธาตุครอบผอบทองไว้ มีงานนมัสการและสงฆ์น้ำพระธาตุองค์นี้ในวันเพ็ญเดือน ๖ ทุกปี

๙. พระธาตุเชิงชุม อยู่ในวัดพระธาตุ ศาสดารามหรือวัดพระธาตุเชิงชุม ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เป็นเจดีย์แบบพระธาตุพนมสร้างด้วยศิลาแลงเสริมอิฐถือปูน สูงประมาณ ๑๔ วาเศษ ถือกันว่าเป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมือง เป็นที่สักการะของประชาชนในจังหวัดนั้น และจังหวัดอื่นๆ ด้วย

๑๐. พระบรมมหาราชวัง หรือวังหลวง อยู่ในจังหวัดพระนคร สร้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ในการสร้างพระบรมมหาราชวังนี้ ได้ทรงรวบรวมบรรดาช่างที่มีฝีมือ ทั้งในทางแกะสลัก การเขียน

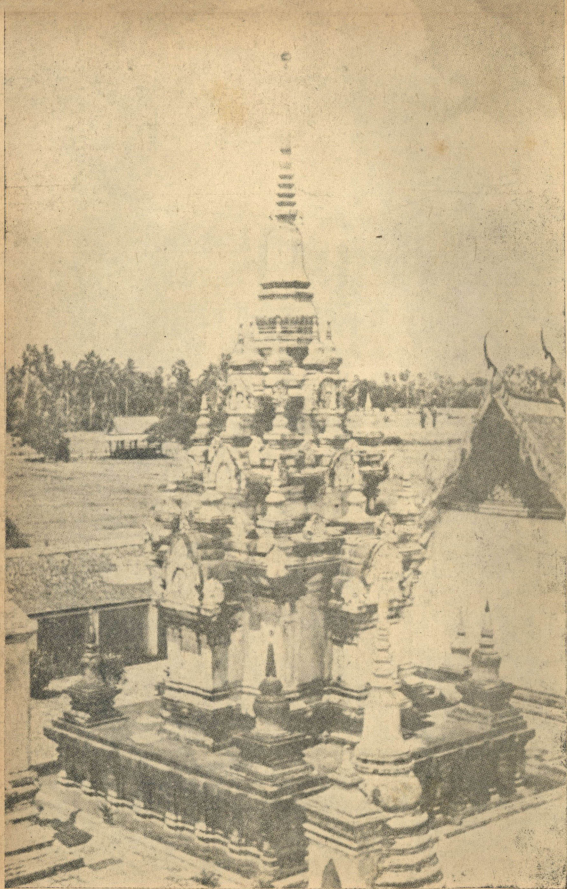
หลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ประดิษฐานอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

พระปรางเจดีย์

พระพุทธรูปนาราย

พระบรมธาตุไชยา

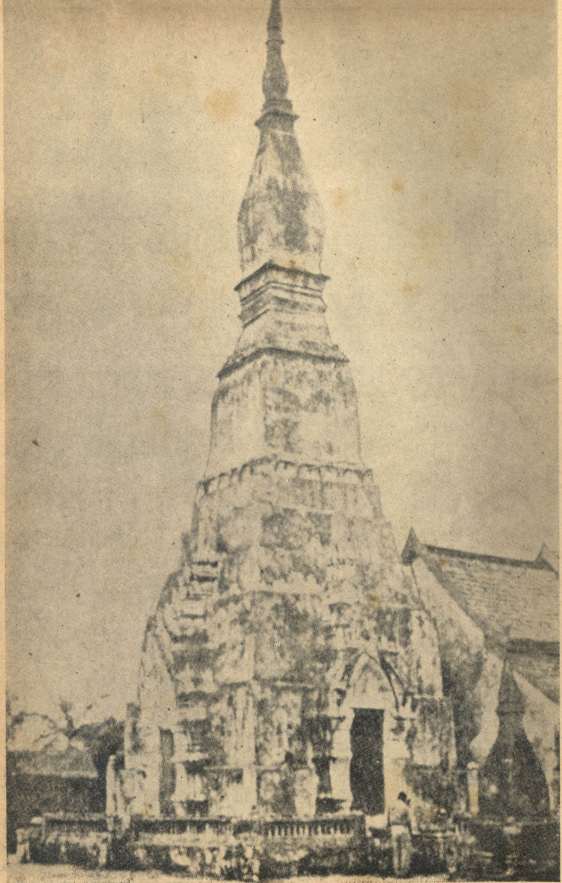
พระธาตุพนม

พระบรมธาตุ

พระธาตุหริภุญชัย

พระธาตุเชิงชุม

พระบรมมหาราชวัง

สถานเสาวภา

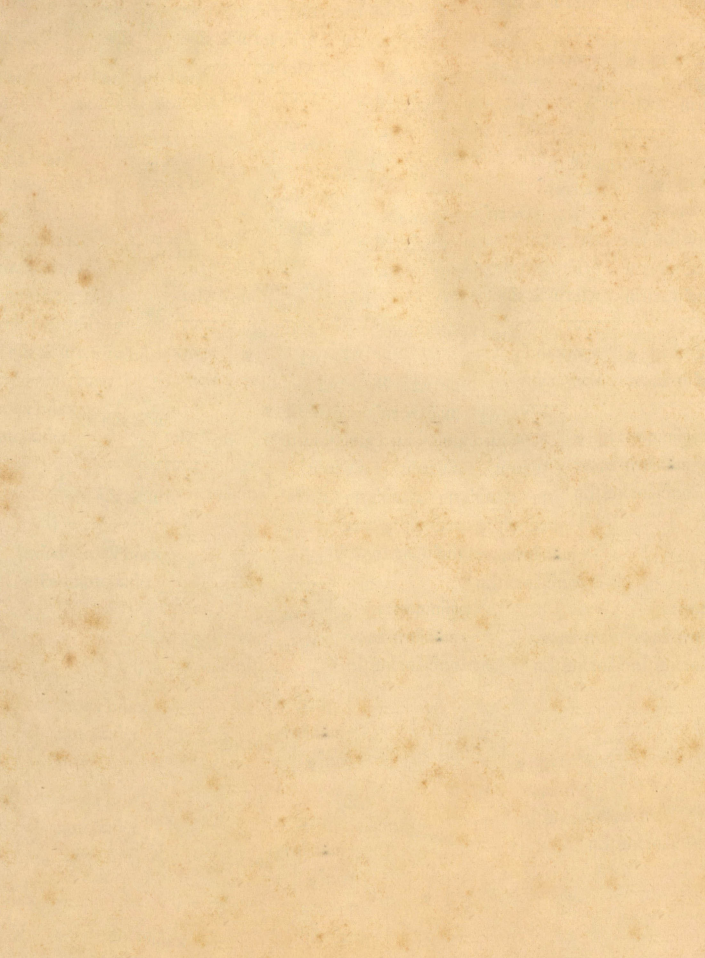
และประติษฐานต่าง ๆ มาช่วยกันประติษฐานและ
ตกแต่ง ในรัชกาลต่อ ๆ มา ได้สร้างพระที่นั่ง
ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีก ในบริเวณพระบรมมหา
ราชวังนี้มีสถานที่สำคัญอีก ๒ แห่งคือ วัด
พระศรีรัตนศาสดาราม เป็นที่ประดิษฐาน
พระพุทธรูปมหาเศวตฉัตร (พระแก้วมรก
ต) และปราสาทพระเทพบิดร เป็นที่ประดิษ
ฐานพระบรมรูป พระเจ้าแผ่นดินใน รัชกาล
ก่อน ๆ ในราชวงศ์จักรี

บริเวณชั้นในพระบรมมหาราชวัง เคย
เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลก่อน ๆ และเจ้านายฝ่ายใน แต่ใน
รัชกาลปัจจุบันไม่ได้ใช้เป็นที่พัก กงเป็น
ที่ประกอบพระราชพิธีต่าง ๆ เป็นที่ต้อนรับ
แขกผู้มีเกียรติของชาติ และเป็นที่ประดิษฐาน
พระบรมอัฐิของพระเจ้าแผ่นดินและพระบรม
ราชินีในราชวงศ์จักรี

๑๑. สถานเสาวภา อยู่ที่ถนนพระราม ๔
จังหวัดพระนคร เป็นสถานที่ผลิตวัคซีนและ
เซรุ่ม เพื่อทำการฉีดยาป้องกันและรักษาโรค

พิษสุนัขบ้า ไข้พิษ และโรคระบาดต่าง ๆ ได้แก่
ไข้ทรพิษและอหิวาตกโรค เป็นต้น

ประวัติของการตั้งสถานเสาวภานี้มีอยู่ว่า
พระธิดาองค์หนึ่งของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์-
เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพได้สิ้นชีพตักษัย
ด้วยถูกสุนัขบ้ากัด เพราะไม่มีสถานที่รักษา
โรคนี้ พระองค์ทรงสลดพระทัยมาก และได้
เคยสนพระทัยในเรื่องนี้อยู่แล้ว จึงกราบบังคม
ทูลขอตั้งสถานปาสเตอร์เพื่อทำเซรุ่ม และ
วัคซีนขึ้นที่ถนนบำรุงเมือง จังหวัดพระนคร
สมเด็จพระพันปีหลวงทรงเห็นชอบด้วย และ
ได้พระราชทานเงินอุดหนุนเป็นจำนวนมาก
ครั้นเมื่อสมเด็จพระพันปีหลวงเสด็จสวรรคต
แล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
จึงได้ทรงสร้างสถานปาสเตอร์ขึ้นใหม่ ที่ถนน
พระราม ๔ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ พระราชทาน
นามว่า สถานเสาวภา เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่สม-
เด็จพระพันปีหลวง ซึ่งมีพระนามว่า สมเด็จพระ
นางเจ้าเสาวภาผ่องศรี

แบบเรียนชั้นประถมปีที่ 5

ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนได้

คณิตศาสตร์	ขุนประสงค์จรรยา	4.50
วิทยาศาสตร์เบื้องต้น	บุญถิ่น อัตถากร	5.00
ภูมิศาสตร์—ประวัติศาสตร์	เจริญ ไชยชนะ	4.50
หน้าที่พลเมือง	เอื้อ บุษปะเกษ หงสกุล	2.00
ศีลธรรม ชั้นประโยคประถมศึกษาตอนปลาย	เอื้อ บุษปะเกษ หงสกุล	3.50
ศีลธรรม ชั้นประโยคประถมศึกษาตอนปลาย	แปลก สนธิรักษ์, เปลื้อง ฉนกร	3.50
สุขศึกษา	จำลอง สว่างมั่งคั่ง	3.00
สมุดแผนที่ ชั้นประโยคประถมศึกษาตอนปลาย	พูนพล อาสนจินดา	10.00

มีจำหน่ายที่

'ไทยวัฒนาพานิช 599 ถนนไมตรีจิต ทรนกร

และร้านจำหน่ายแบบเรียนทั่วไป

ใบอนุญาตให้ใช้แบบเรียน

ฉบับที่ ๑๑๔/๒๕๐๕

วันที่ ๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๕

หนังสือ ภูมิศาสตร์ - ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษา ๕

ของ นายเจริญ ไชยชนะ

พิมพ์ครั้งที่ ๒ จำนวน ๒๐,๐๐๐ ฉบับ ใน พ.ศ. ๒๕๐๕

เจ้าหน้าที่ได้ตรวจแล้ว อนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนได้

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(ใช้ได้เฉพาะในการพิมพ์คราวนี้ เท่านั้น และห้ามมิให้นำใบอนุญาตนี้ ไปพิมพ์ในหนังสือเรื่องอื่นที่ไม่ได้รับอนุญาตเป็นพิเศษ)

พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ไทยวัฒนาพานิช (แผนกการพิมพ์)

เลขที่ ๔๙๑ ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน พระนคร พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕